

ВОДИЧ ЗА СТУДЕНТЕ

Издавач

Медицински факултет Нови Сад, 2022.
© Copyright Медицински факултет Нови Сад, 2022.

Главни и одговорни уредник

Проф. др Рајко М. Јовић

Публикацију приредили

Проф. др Снежана Бркић, декан	Проф. др Зоран Комазец, продекан
Проф. др Биљана Срдић Галић, продекан	Проф. др Милица Медић Стојаноска, продекан
Проф. др Душко Козић, продекан	Проф. др Горан Стојиљковић, продекан
Проф. др Бранислав Бајкин, продекан	Проф. др Милица Атанацковић Крстоношић
Проф. др Драгана Милутиновић	Проф. др Шпела Голубовић
Проф. др Александра Миков	Проф. др Љиљана Андријевић
Јованка Бићанић	Зорица Ђокић
Симона Иконов, студент-продекан	Драгица Пантић

Техничка припрема

Владимир Ватић, ГРАФИТ, Петроварадин

Штампа

ФУТУРА, Нови Сад

Тираж 150

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
61:616-083]:378.6(497.11 Novi Sad)(036)

ВОДИЧ за студенте са наставним планом и програмом : основне академске студије здравствене неге : мастер академске студије здравствене неге / публикацију приредили Снежана Бркић ... [др]. - Нови Сад : Медицински факултет, 2022 (Нови Сад : Фатура). - 151 стр. : илустр. ; 27 cm. - (Едиција Информатори)

Тираж 150.

ISBN 978-86-7197-685-5

а) Медицински факултет (Нови Сад). Катедра за здравствену негу -- Водичи

COBISS.SR-ID 68259081

ISBN 978-86-7197-685-5

Едиција: Информатори

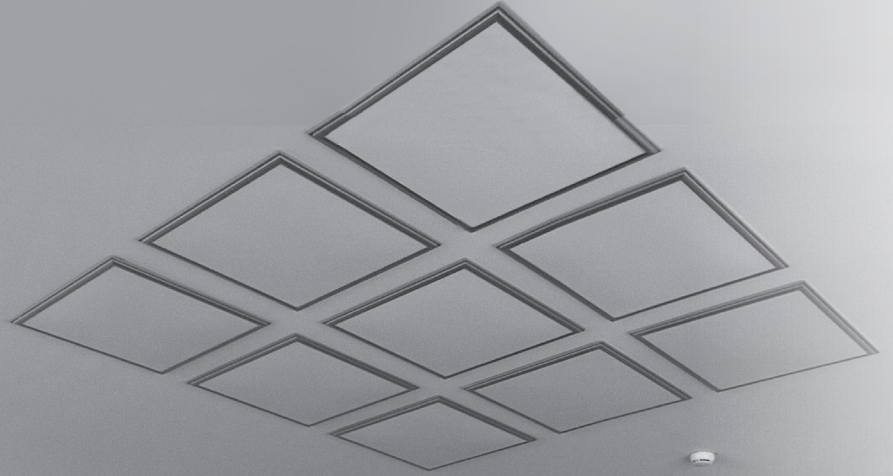
УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

**ВОДИЧ ЗА СТУДЕНТЕ
СА НАСТАВНИМ ПЛАНОМ
И ПРОГРАМОМ**

**ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ**

**МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ**

НОВИ САД, 2022.

Медицински факултет Универзитета у Новом Саду је аутономна, образовна и научна установа, која у оквиру образовне делатности организује студије првој и другој степеној на укупно 11 акредитованих студијских програма. Интегрисане академске студије медицине, стоматолозије и фармације организују се и на енглеском језику. Динамичне иновације у процесима образовања и најпредак медицинске науке имплементирани су у образовну праксу. Од усвајања новог Закона о високом образовању 2005. године и поштивања Болоњске декларације, настали планови и програми прилагодени су новом начину стицања знања на високошколским установама. Најважнија одређења болоњског процеса су увођење Европског система преноса бодова (ЕСПБ), усвајање нове структуре студија коју чине три циклуса, омогућавање мобилности студента и наставника и усвајање система уредивих диплома. Имплементирање оваквог система образовања у медицинским образовним институцијама захтевало је низ промена са циљем повезивања ериклинничких и клиничких страна медицинске науке, са посебним акценом на стицање практичних вештина и знања које ће се користити у свакодневном раду са пацијентима.

На Медицинском факултету у Новом Саду одржавају се и докторске студије на смеровима Преиклинничка истраживања, Клиничка истраживања и Јавно здравље, као и на новоакредитованом програму докторских студија биомедицинских наука са модуларном организацијом. На тај начин наш факултет се придружио институцијама које пружају академско образовање највише степена.

Поузвано је утврђено да се сваких пет година целокупно медицинско знање удвосручи, због чега медицинска наука захтева континуитет у учењу. На нашем факултету у оквиру Центра за континуирану медицинску едукацију организују се семинари за све профиле здравствених радника.

Као резултат ижење за унапређењем наставе кроз увођење модерних облика наставе, са наласком на практичну и очигледну наставу, 2019. године је основан Центар за медицинску едукацију и симулацију (ЦМЕС). Центар располаже опремом за обуку из области кардиопулмоналне реанимације, обезбеђења дисајној и венској пула, основних и најпредних мера прве помоћи, прехоспиталној збрињавања, роједевике, здравствене неге, као и за извођење комплексних клиничких симулација.

Осим образовне делатности, Факултет има веома плодотворну издавачку делатност која нашим студентима омогућава савремену и досујну литературу. Сви наши наставници и студенти имају могућност да се кроз различите домаће или међународне пројекте активно укључе у научноистраживачки рад који се сматра интегралним делом медицинске науке.

Свакако наше највеће бојастиво јесу наши студенти и наставници. Тренутно на нашем факултету студира преко 4 000 студената уз помоћ преко 500 сарадника и наставника. Од оснивања 1960. године на Медицинском факултету у Новом Саду дипломирало је преко 10 000 доктора медицине, доктора стоматолозије, дипломираних фармацеута, дипломираних организатора здравствене неге, струковних медицинских сестара, струковних медицинских радиолога, дипломираних дефектолога и дипломираних терапеута рехабилитације, мастер организатора здравствене неге, мастер дефектолога, мастер терапеута рехабилитације и мастер медицинских сестара, као и специјалиста дефектолога и данас су они наши амбасадори широм света.

Овај водич наменили смо свим нашим студентима са жељом да их информисемо о условима студирања, активностима на Факултету и могућностима које пружа.

ЖЕЛИМО ВАМ УСПЕШНО СТУДИРАЊЕ!

ИСТОРИЈАТ ГРАДА И ФАКУЛТЕТА

Нови Сад је према званичним историјским списима настао 1694. године са почетком изградње Петроварадинске тврђаве. Мада је постојало насеље на левој обали Дунава, које је поимало у изградњи значајној војној објекта, званичну самосталност град је добио повељом аустријске царице Марије Терезије 1. фебруара 1748. године, прво као Неоиланија, немачки Нојзац, мађарски Ујвидек а коме су Срби касније дали лей и помало архаични назив Нови Сад. Од тада град се полако развијао и ширио и постојао културни, индустријски и административни центар Војводине. По речима многих који су га посетили, Нови Сад је „град по мери“. Са својих 370 000 становника, мноштвом културних и историјских споменика, уређеним шеталиштима и зеленим оазама, Универзитетом и измењеном индустријском зоном заиста представља лей и модеран средњоевропски град. Његово посебно бојастиво чини мултиетнички миље становништва који је допринео да наш град има све ознаке толеранције и постољубивости.

Указом о пролашењу Закона о изменама и допунама Закона о универзитетима, Народна скупштина Народне Републике Србије је на својој седници од 18. маја 1960. године у Београду донела одлуку о оснивању Универзитета у Новом Саду и Медицинској факултета. Исте године у октобру Факултет је почео са радом уз несебичну помоћ наставника и сарадника из Београда. Факултет је првих 16 година наставу изводио у његовој наставничкој бази а од школске 1976/1977. године, са формирањем нових клиника, у укупно 17. Студије стоматолозије уведене су 1976/1977. године а студије фармације 2000. године. Већу реорганизацију као високообразовна и научна институција Факултет је претрпео 1991. године од када су уведене шестогодишње студије медицине и организација која је била основа за данашњу основну струку Факултета. Од 2003. године на нашем факултету по први пут у нашој земљи организоване су и струковне и академске студије здравствене неге. Од 2008/2009. године на Факултету је организован нови студијски програм Специјална рехабилитација и едукација, а од школске 2009/2010. и студијски програм Медицинска рехабилитација. Од школске 2017/18. године започиње настава на струковним студијама Радиолошке технологије и први пут се организују Специјалистичке академске студије специјалне едукације и рехабилитације.

У оквиру акредитације из 2020. године студије Стоматологије су претрпеле значајне реформе: преименоване су у студије Денталне медицине, дужина трајања је повећана на шест година, курикулум је осавременен и међународно усклађен. Године 2021. акредитован је нови програм докторских студија биомедицинских наука који обухвата 12 модула и који је заменио претходна четири програма докторских студија.

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ У НОВОМ САДУ

Студијски програм	Трајање	Број ЕСПБ	Број студената	Датум акредитације
Основне струковне студије				
Основне струковне студије радиолошке технологије	6	180	45	18.11.2016.
Основне академске студије				
Основне академске студије здравствене неге	8	240	102	18.1.2021.
Основне академске студије специјалне едукације и рехабилитације – модули:				18.1.2021.
Инклузивно образовање	8	240	24	
Вишеструка ометеност	8	240	24	
Логопедија	8	240	24	
Основне академске студије медицинске рехабилитације	8	240	45	1.3.2021.
Интегрисане академске студије				
Интегрисане академске студије медицине (на српском и на енглеском језику)	12	360	282	25.11.2020.
Интегрисане академске студије денталне медицине (на српском и на енглеском језику)	10	300	72	25.11.2020.
Интегрисане академске студије фармације (на српском и на енглеском језику)	10	300	108	25.11.2020.
Мастер академске студије				
Мастер академске студије здравствене неге	2	60	24	18.1.2021.
Мастер академске студије специјалне едукације и рехабилитације	2	60	36	18.1.2021.
Мастер академске студије медицинске рехабилитације	2	60	20	17.6.2016.
Специјалистичке академске студије				
Специјалистичке академске студије Ране интервенције у детињству	2	60	25	14.10.2016.
Докторске студије				
Биомедицинске науке	6	180	100	30.8.2021.

ОРГАНИЗАЦИЈА ФАКУЛТЕТА

Организационе јединице Факултета:

1. катедре
2. заводи
3. лабораторије
4. истраживачки, иновациони и едукативни центри
5. деканат
6. наставне базе

КАТЕДРЕ

Катедра за анатомију	Катедра за психијатрију и психолошку медицину
Катедра општеобразовних предмета	Катедра за дерматовенеролошке болести
Катедра за хистологију и ембриологију	Катедра за хирургију
Катедра за физиологију	Катедра за оториноларингологију
Катедра за биохемију	Катедра за офталмологију
Катедра за микробиологију са паразитологијом и имунологијом	Катедра за денталну медицину
Катедра за патологију	Катедра за стоматологију са максилофацијалном хирургијом
Катедра за патолошку физиологију и лабораторијску медицину	Катедра за гинекологију и акушерство
Катедра за епидемиологију	Катедра за педијатрију
Катедра за фармакологију и токсикологију	Катедра за онкологију
Катедра за хигијену	Катедра за општу медицину
Катедра за судску медицину	Катедра за фармацију
Катедра за социјалну медицину и здравствену статистику са информатиком	Катедра за ургентну медицину
Катедра за медицину рада	Катедра за здравствену негу
Катедра за медицинску рехабилитацију	Катедра за геријатрију
Катедра за интерну медицину	Катедра за специјалну рехабилитацију и едукацију
Катедра за радиологију	Катедра за физикалну медицину и рехабилитацију
Катедра за инфективне болести	Катедра за анестезију и периперативну медицину
Катедра за спортску медицину	Катедра за психологију
Катедра за неурологију	

ЗАВОДИ

1. Завод за анатомију
2. Завод за хистологију и ембриологију
3. Завод за физиологију
4. Завод за фармакологију, токсикологију и клиничку фармакологију
5. Завод за фармацију

ЦЕНТРИ

1. Центар за континуирану медицинску едукацију
2. Центар за медицинско-фармацеутска истраживања и контролу квалитета (ЦЕМФИК)
3. Центар за медицинску едукацију и симулацију (ЦМЕС)

ДЕКАНАТ

1. Служба за студије првог и другог степена
2. Служба за докторске студије и специјализације
3. Служба за издавачку делатност
4. Библиотека
5. Служба за правне, кадровске и опште послове
6. Служба за финансијско-рачуноводствене послове
7. Служба за информатику
8. Служба за науку и међународну сарадњу

НАСТАВНЕ БАЗЕ

Клинички центар Војводине	Апотека „БЕНУ“ Нови Сад
Институт за плућне болести Војводине	Геронтолошки центар Нови Сад
Клиника за стоматологију Војводине	Институт за онкологију Војводине
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине	Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад
Институт за јавно здравље Војводине	Општа болница <i>Ђорђе Јоановић</i> Зрењанин
Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад	Специјална болница за рехабилитацију Бања Кањижа
Завод за трансфузију крви Војводине	Општа болница Суботица
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад	Специјална болница за рехабилитацију <i>Русанга</i> Меленци
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине	Специјална болница за рехабилитацију <i>Термал</i> Врдник
Дом здравља Нови Сад	Основна школа <i>Косџа Трифковић</i> Нови Сад
Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад	Основна школа <i>Јован Појковић</i> Нови Сад
Средња медицинска школа <i>7. април</i> Нови Сад	Предшколска установа <i>Радосно детињство</i> Нови Сад
Пастеров завод Нови Сад	Центар за социјални рад града Новог Сада
Дом здравља Кула	СОС Дечје село <i>Др Милорад Павловић</i> Ср. Каменица
ШОСО <i>Милан Пејровић</i> Нови Сад	Основна школа <i>Душан Радовић</i> Нови Сад
Дом за децу и омладину ометену у развоју Ветерник	Општа болница Врбас

1. Медицински факултет	12. Клиника за кожно-венеричне болести
2. Завод са трансфузију крви Војводине	13. Клиника за васкуларну и трансплантациону хирургију, Клиника за неурохирургију, Клиника за анестезију и интензивну терапију
3. Завод за фармацију	14. Клиника за нефрологију и клиничку имунологију, Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма, Клиника за гастроентерологију и хепатологију и Клиника за хематологију
4. Центар за судску медицину, токсикологију и медицинску генетику	15. Клиника за медицинску рехабилитацију
5. Центар за радиологију и Центар за лабораторијску медицину	16. Клиника за абдоминалну, ендокрину и трансплантациону хирургију
6. Поликлиника	17. Клиника за неурологију и Клиника за психијатрију
7. Клиника за инфективне болести	18. Центар за патологију и хистологију
8. Ургентни центар	19. Институт за јавно здравље Војводине
9. Клиника за болести ува, грла и носа и Клиника за офталмологију	20. Клиника за стоматологију Војводине
10. Клиника за урологију, Клиника за пластичну и реконструкциону хирургију и Клиника за максилнофацијалну и оралну хирургију	21. Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине – Клиника за педијатрију и Клиника за дечију хирургију
11. Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	22. Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине – Клиника за дечју хабилитацију и рехабилитацију

СТУДЕНТСКИ ПАРЛАМЕНТ

Студентски парламент представља једну од институција студентског организовања на Медицинском факултету Нови Сад. Први пут је формиран 2006. године. Члан Студентског парламента може бити сваки студент Медицинског факултета који на демократским изборима добије двогодишњи мандат. Избори за чланове Студентског парламента одржавају се сваке друге године у априлу, тајним и непосредним гласањем. Студентски парламент заступа интересе свих студената Медицинског факултета Универзитета у Новом Саду, а надлежности Парламента утврђене су Статутом Факултета. Рад Студентског парламента је јаван, посланицима је гарантована слобода мишљења и изражавања, али није дозвољено политичко, верско и страначко организовање и деловање.

Студентски парламент делегира своје представнике у органе управе Факултета где су студенти равноправан и конструктиван партнер својим наставницима у решавању питања од заједничког интереса. Представници Парламента су студент-продекан, чланови Савета Факултета из реда студената, чланови Наставно-научног већа из реда студената и чланови Већа катедри из реда студената. Бити члан Студентског парламента није само привилегија већ представља велику обавезу и одговорност за рад на унапређењу квалитета студија и садржаја студентског живота на Медицинском факултету у Новом Саду.

СТУДЕНТ-ПРОДЕКАН

Студента-продекана бира Студентски парламент на мандат од две године, учествује у раду Деканског колегијума, Наставно-научног већа и Савета Медицинског факултета са циљем да представља студенте и заступа њихова мишљења, предлоге и захтеве који се односе на подизање квалитета образовног процеса и на приговоре у вези са организацијом и начином извођења наставе. Такође координира радом студентских организација и извештава Студентски парламент о питањима из њихове надлежности.

ВАЖНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Правним актима Факултета (доступним на сајту Факултета, страница *downloads*) и информацијама објављеним на сајту и огласној табли Факултета регулисани су:

1. Режим студија
2. Провера знања
3. Оцењивање
4. Приговор на оцену
5. Услови за упис у наредне године студија
6. Мировање права и обавеза студента
7. Школарина
8. Престанак статуса студента
9. Обавезе током студирања
10. Административне обавезе студента

1. РЕЖИМ СТУДИЈА

Студијски програм организује се и изводи у току школске године која по правилу почиње 1. октобра и завршава се 30. септембра наредне календарске године.

Школска година је подељена у два семестра од којих сваки траје 15 радних седмица. Зимски семестар по правилу почиње 1. октобра, а летњи 15. фебуара.

Настава појединачних предмета организује се и изводи у току једног семестра, а најдуже у току два семестра. За сваки појединачни предмет опредељен је број ЕСПБ (Европски систем преноса бодова) које студент остварује након положеног испита. Врста наставе и обавезе одређене су студијским програмом и могу се састојати из: предавања, вежби, израде семинарских радова, приказа случајева, консултација, стручне праксе, летње праксе, клиничке практичне наставе, стручних екскурзија. Настава се одржава на Факултету и наставним базама.

На почетку сваке школске године надлежне катедре и предметни наставници сачињавају план извођења наставе и одређују начин провере знања студената, а информације објављују на сајту Факултета, односно обавештавају студенте на почетку наставе.

Присуство свим потребним облицима наставе предмета и стручних обавеза утврђених захтевима студијског програма је обавезно. Услов за оверу семестра је уредно похађање наставе свих уписаних предмета у школској години и одрађене обавезе, што надлежни наставник потврђује потписом у индексу студента. Студент је дужан да испуни најмање 80% предиспитних обавеза у сваком семестру, односно години. Из оправданих разлога пропуштена настава може се надокнадити на лични захтев студента, уколико постоје техничке могућности за то, а у складу са ценовником Факултета. У противном, студент поново уписује исти предмет наредне школске године. Сви одслушани неположени испити уписују се поново, наредне школске године, у складу са ценовником Факултета.

Студент има право да наредне школске године промени претходно изабран неположен изборни предмет.

Студент у току једне студијске године може да оствари највише 60 ЕСПБ. Најмање 37 остварених ЕСПБ на првој години студија потребно је за упис у другу годину студија у својству самофинансирајућег студента. Према важећем Закону о високом образовању, потребно је остварити 60 ЕСПБ током прве године студија како би се остварио услов за упис у другу годину са финасирањем из буџета, иако се по правилу изменама и допунама Закона дозвољавао упис на финасирање из буџета са остварених 48 ЕСПБ. За упис у више године студија сабира се број остварених ЕСПБ у току школске године, без обзира да ли је настава из предмета организована у текућој или у претходним школским годинама.

2. ПРОВЕРА ЗНАЊА

Успешност студента у савладавању појединог предмета прати се у току семестра (године) континуираном провером знања на колоквијумима, семинарима, тесту и другим облицима провере знања из одређених целина наставног предмета, а коначна оцена остварује се на испиту.

Студент може приступити испиту након што је задовољио све прописане предиспитне обавезе утврђене планом извођења наставе.

Пријава испита обавља се електронским путем преко студентског портала у прописаним роковима, без могућности продужења рокова за пријаву испита. Пријава прва четири испита се не плаћа, а пета и свака друга пријава за излазак на испит из истог предмета наплаћује се према ценовнику који утврђује Савет Медицинског факултета.

Испити се полагају у испитним роковима који су одређени Статутом Медицинског факултета, а Календар испитних рокова објављују се почетком сваке школске године на сајту Факултета. Испитни рокови су: јануарски, априлски, јунски, јулски, августовски, септембарски и октобарски. Студенти у продуженој години (апсолвенти) и студенти завршних година осим у наведеним испитним роковима могу да полагају испите и у мартовском, мајском, новембарском и децембарском испитном року.

Изузетно, на захтев студента и уз сагласност шефа катедре, декан или продекан за наставу могу одобрити полагање испита у предроку, односно пре почетка испитног рока.

Уколико катедра захтева, студент је дужан да се најмање један дан пре полагања испита пријави секретару катедре или особи коју одреди шеф катедре.

Истог дана студент може полагати само један усмени део испита са исте године студија. У случају да истог дана треба да положе два или више испита, студент је дужан да најмање два дана пре датума испита обавести о овом проблему предметне наставнике или продекана за наставу ради измене распореда полагања испита.

3. ОЦЕЊИВАЊЕ

Оцена коју студент добија након завршеног испита представља резултат континуираног праћења рада студента током наставе и броја стечених поена у испуњавању предиспитних обавеза. Успех студента на испиту изражава се у оценама од 5 (није положио) до 10 (одличан – изузетан).

4. ПРИГОВОР НА ОЦЕНУ

Студент има права приговора декану на негативну оцену (5 – пет) уколико сматра да испит није обављен у складу са Законом о високом образовању и Статутом Факултета. Приговор се подноси писмено у року од 36 сати од добијања оцене. Декан је дужан да у року од 24 часа од добијања приговора исти размотри и, уколико је основан, именује трочлану комисију пред којом ће студент полагати испит у року од три дана од пријема одлуке.

Студент може поднети декану захтев за поништење одлуке, сходно општем акту Факултета.

5. УСЛОВИ ЗА УПИС У НАРЕДНЕ ГОДИНЕ СТУДИЈА

Почетком сваке школске године за упис наредне године у статусу финансирања из буџета рангирају се сви студенти уписани исте године.

Студенти који су у школској години остварили 60 ЕСПБ¹ и више (рачунају се остварени бодови из школске године, без обзира из које су године студијског програма) рангираће се за студирање са финансирањем из буџета.

¹ Уколико се изменама и допунама Закона о високом образовању не буде кориговао број бодова потребан за упис на буџет. По правилу је услов за студирање са финансирањем из буџета био 48 бодова.

Студенти се рангирају на следећи начин:

- за сваки студијски програм праве се ранг-листе за упис у наредну школску годину, по годинама студија;
- број студената који имају право да се финансирају из буџета на одређеној години студијског програма одређен је бројем студената који су се финансирани из буџета на претходној години студија у протеклој школској години и може бити увећан највише за 20% од тог броја (нпр. уколико у једној школској години на некој години студија студира 60 студената са финансирањем из буџета, у наредну годину могу бити уписана највише 72 буџетска студента);

Правилником о ближим условима за упис на интегрисане студије, студије првог и другог степена и начину спровођења пријемног испита на Медицинском факултету Нови Сад уређени су ближи услови, начин и поступак уписа студената на студијске програме које изводи Медицински факултет Нови Сад.

Студенти који нису остварили потребан услов за упис у наредну годину студија могу наставити школовање поновним уписом предмета који нису положили, односно обнављањем године.

6. МИРОВАЊЕ ПРАВА И ОБАВЕЗА СТУДЕНТА

Студенту се на лични захтев може одобрити мировање права и обавеза и то у случају: теже болести која захтева болничко или кућно лечење, упућивања од стране Факултета на стручну праксу у трајању од најмање шест месеци, одслужења или дослужења војног рока и приговора савести, неге детета до године дана живота и посебне неге која траје дуже од дететове године дана живота, одржавања трудноће, неге члана уже породице због теже болести у трајању од најмање 6 месеци, смртног случаја у ужој породици остваривање дела студијског програма на другој високошколској установи, припрема за олимпијске игре, светско или европско првенство (када студент има статус врхунског спортисте), да је студенткиња у поступку биомедицински потпомогнутог оплођења, остваривања дела студијског програма у другој високошколској установи (студент на размени).

Студент који тражи статус мировања права и обавеза подноси писмену молбу за мировање најкасније до 20. јуна текуће школске године када заседа Комисија за одлучивање о молбама.

У изузетним случајевима молба се може поднети декану и након овог рока, а до краја школске године.

7. ШКОЛАРИНА

Школарину плаћају студенти који су се на пријемном испиту квалификовали за упис на Факултет а нису остварили право на финансирање из буџета, као и студенти који нису остварили довољан број ЕСПБ у току школске године за упис са финансирањем из буџета и студенти који обнављају годину, у складу са Правилником о мерилима за утврђивање висине школарине и пружању услуга.

Сваки студент потписује са Медицинским факултетом уговор према коме се опредељује за динамику плаћања школарине (у целости, на две, три или четири рате).

Право на ослобађање плаћања дела школарине једанпут у току студија могу остварити студенти којима је преминуо један или оба родитеља, примаоци социјалне помоћи и деца ратних војних инвалида. Молба и доказ којим се потврђује основ за ослобађање дела школарине упућује се до 20. октобра председнику Савета Медицинског факултета.

8. ПРЕСТАНАК СТАТУСА СТУДЕНТА

Студенти који студирају по Закону о високом образовању имају право да заврше студије за време двоструког трајања студијског програма, што значи да студенти основних струковних студија могу студирати најдуже 6 година, студенти академских студија 8 година, студенти интегрисаних академских

студија стоматологије и фармације 10 година, а студенти медицине 12 година. Уколико је студенту одобрено мировање права и обавеза, на максимални број година предвиђен за завршетак факултета додаје се и период одобреног мировања права и обавеза.

Статус студента престаје у случају завршетка студија, исписивањем са студија, неуписивања школске године, изрицања дисциплинске мере искључења са студија и по истеку рока за завршетак студија.

Студент има права да се обрати декану пре истека рока за завршетак студија да му се продужи рок за завршетак студија најдуже за два семестра и то:

1. ако му на дан истека рока за завршетак студија остаје неостварених највише 30 ЕСПБ потребних за завршетак студија (укључујући и бодове дипломског испита);
2. уколико је у току студија испуњавао услов за одобравање мировања права и обавеза, а то право није користио у трајању које му је, с обзиром на околности, могло бити одобрено.

9. ОБАВЕЗЕ ТОКОМ СТУДИРАЊА

Студент има обавезу да се благовремено информисе о настави, обавезама, полагању испита и осталим информацијама. Информације о томе објављују надлежне катедре и предметни наставници, управа Факултета, Служба за студије првог и другог степена, Универзитет, студентске организације и др. Термини за испите и подаци о настави су у надлежности катедара и предметних наставника. Све информације објављују се на сајту или на огласним таблама. За нејасне ствари студент може да се обрати Служби за студије првог и другог степена (шалтер-сала), шефу Службе и продекану за наставу.

10. АДМИНИСТРАТИВНЕ ОБАВЕЗЕ СТУДЕНТА

Студент је дужан да све финансијске и административне обавезе благовремено изврши.

Обавештења о томе прати на сајту. Сваке године извршава се упис у школску годину (упис у зимски семестар), упис у летњи семестар, овера семестра у коме је слушана настава (зимски и летњи) – обрасци се купују у Скриптарници Факултета. Студент треба да пријави испит у предвиђеном року. Сваке године, у складу са студијским програмом, студент треба благовремено да пријави изборне предмете и одради стручне обавезе. За нејасне ствари студент може да се обрати Служби за студије првог и другог степена (шалтер-сала) и шефу Службе.

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ

I година студија												
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ
		Зимски сем.			Летњи сем.			П	В	Укупно	Остали часови	
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН					П
1.	Анатомија и хистологија	3	2		1	1		60	45	105		6
2.	Етика у сестринству	2						30		30		2
3.	Здравствено законодавство и правни аспекти здравствене неге	2		1				30	15	45		2
4.	Вештине комуникације	1	2					15	30	45		3
5.	Медицинска статистика и информатика	2	2					30	30	60		4
6.	Општа здравствена нега 1	3	7					45	105	150		10
7.	Физиологија				3	3		45	45	90		6
8.	Микробиологија са паразитологијом				3	2		45	30	75		5
9.	Медицинска биохемија				2	2		30	30	60		4
10.	Здравствено васпитање				1	2		15	30	45		3
11.	Општа здравствена нега 2				3	7		45	105	150		10
12.	Предмет изборног блока 1:											3
	1. Хумана генетика											
	2. Увод у интегративну здравствену негу				2		1	30	15	45		
	3. Историја здравствене неге											
	4. Биофизика											
5. Медицинска социологија												
13.	Стручна пракса 1										270	2
Укупно:		Активне наставе:						420	480	900		60
		Стручне праксе:									270	
		Наставе на I години:									1170	

П – предавања; В – вежбе; ДОН – други облици наставе

II година студија													
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ	
		Зимски сем.			Летњи сем.			П	В	Укупно	Остали часови		
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН					П	В
14.	Патологија	2	1					30	15	45		3	
15.	Патофизиологија	2	1					30	15	45		3	
16.	Фармакологија	4	1					60	15	75		4	
17.	Хигијена	2	2					30	30	60		3	
18.	Епидемиологија	1	2					15	30	45		3	
19.	Пропедевтика у здравственој нези	1	3					15	45	60		4	
20.	Здравствена нега у клиничко-болничкој пракси	2	6					30	90	120		8	
21.	Здравствена психологија				2	1		30	15	45		3	
22.	Основи радиологије				1	2		15	30	45		3	
23.	Здравствена нега у интерној медицини				3	6		45	90	135		9	
24.	Здравствена нега у инфектологији				2	4		30	60	90		6	
25.	Здравствена нега у неурологији				2	4		30	60	90		6	
26.	Предмет изборног блока 2: 1. Трансфузиолошка пракса 2. Психологија развојног доба и старења 3. Здравствена нега у ванредним приликама 4. Збрињавање хроничних рана				1	2		15	30	45		3	
27.	Стручна пракса 2										300	2	
Укупно:		Активне наставе:						375	525	900		60	
		Стручне праксе:											300
		Наставе на II години:											1200

П – предавања; В – вежбе; ДОН – други облици наставе

III година студија													
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ	
		Зимски сем.			Летњи сем.			П	В	Укупно	Остали часови		
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН					П	В
28.	Здравствена нега у хирургији	3	4					45	60	105		9	
29.	Здравствена нега у гинекологији и акушерству	1	3					15	45	60		4	
30.	Здравствена нега у педијатрији	2	4					30	60	90		6	
31.	Здравствена нега у психијатрији	1	2					15	30	45		3	
32.	Организација и управљање у здравственој нези	2	1					30	15	45		3	
33.	Здравствена нега у дерматовенерологији	1	1					15	15	30		2	
34.	Енглески језик 1	2			2			60		60		4	
35.	Предмет изборног блока 3: 1. Прорачуни у здравственој нези 2. Ергономија у здравственој нези 3. Знаковни језик	1	2					15	30	45		3	
36.	Нега у примарној здравственој заштити и породици				2	4		30	60	90		6	
37.	Исхрана и медицинска нутритивна терапија				2	2		30	30	60		4	
38.	Здравствена нега у јединицама интензивног лечења				2	4		30	60	90		7	
39.	Здравствена нега у процесу рехабилитације				1	2	1	15	45	60		4	
40.	Предмет изборног блока 4: 1. Увод у научноистраживачки рад 2. Здравствена екологија и јавно здравље 3. Промоција здравља 4. Превенција и контрола инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите 5. Здравствена нега новорођенчета				2		1	30	15	45		3	
41.	Стручна пракса 3										300	2	
Укупно:		Активне наставе:						360	465	825		60	
		Стручне праксе:											300
		Наставе на III години:											1125

П – предавања; В – вежбе; ДОН – други облици наставе

IV година студија													
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ	
		Зимски сем.			Летњи сем.			П	В	Укупно	Остали часови		
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	ДОН	П	В	ДОН					П	В
42.	Основи педагогије	2	1	1				30	30	60		4	
43.	Теорије и теоријски модели у здравственој нези	2	1	1				30	30	60		4	
44.	Палијативна нега	2	2	1				30	45	75		5	
45.	Енглески језик 2	2			2			60		60		4	
46.	Социјална медицина	2						30		30		2	
47.	Здравствена нега у оториноларингологији	1	1					15	15	30		2	
48.	Здравствена нега у офталмологији	1	1					15	15	30		2	
49.	Предмет изборног блока 5: 1. Заштита у радној средини 2. Приступи у раду са особама са инвалидитетом 3. Безбедност болесника у сестринској пракси 4. Основи инструментирања 5. Исхрана здравог и болесног детета	1	2					15	30	45		3	
50.	Дидактика				2			30		30		2	
51.	Методика наставе здравствене неге				3	3	1	45	60	105		8	
52.	Здравствена нега у онкологији				1	2		15	30	45		2	
53.	Здравствена нега у геријатрији				1	2		15	30	45		2	
54.	Предмет изборног блока 6: 1. Здравствена нега у болним стањима 2. Основи спирометријских процедура и вештина 3. Основи уротерапије 4. Интерпрофесионално образовање				1	2		15	30	45		3	
55.	Стручна пракса 4										300	2	
56.	Завршни рад									30*	120	15	
Укупно:		Активне наставе:						345	315	690		60	
		Стручне праксе											420
		Наставе на IV години:											1110

П – предавања; В – вежбе; ДОН – други облици наставе

*истраживачки рад

Назив предмета: Анатомија и хистологија
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: –
<p>Циљ предмета</p> <p>Основна знања анатомије локомоторног система (кости, зглобови и мишићи), система органа (респираторни, дигестивни, кардиоваскуларни, ендокрини, урогенитални систем), нервног система и чула.</p> <p>Усвојити знања о микроскопској грађи људског тела неопходних за праћење и савладавање теоријске и практичне наставе из физиологије и патологије.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>– Стицање практично применљивих знања из клиничке анатомије која ће бити од користи током реализације струковних студија.</p> <p>– Овладавање практичним вештинама из анатомије која ће представљати основу за разумевање поступака у општој и специјалној здравственој нези: препознавање морфолошких и функционалних карактеристика основних елемената појединих органских система и њихових међусобних односа.</p> <p>– Стицање знања о основним хистолошким карактеристикама епителног, везивног, мишићног и нервног ткива, као и основних знања о грађи органа дигестивног, респираторног, кардиоваскуларног, уринарног, гениталног, ендокриног, имуног и нервног система и чула.</p> <p>– Студент треба да буде оспособљен да препозна нормалну хистолошку структуру ткива и органа и да разуме и интерпретира резултате медицинских налаза, експерименталних и клиничких истраживања који се односе на хистоморфолошке карактеристике појединих органа и органских система.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p><i>Анатомија</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Анатомија локомоторног система – Анатомија кардиоваскуларног система – Анатомија респираторног система – Анатомија дигестивног система – Анатомија ендокриног система – Анатомија урогениталног система – Анатомија нервног система – Анатомија чула <p><i>Хистологија</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Подела и основе хистолошке грађе, функције и значаја основних врста ткива, са посебним освртом на способност регенерације и опоравка ткива и органа – Хистолошке карактеристике органа дигестивног, респираторног, кардиоваскуларног, уринарног, гениталног, ендокриног, имуног и нервног система и чула. <p><i>Практична настава</i></p> <p><i>Анатомија</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Анатомија локомоторног система – Анатомија кардиоваскуларног система – Анатомија респираторног система – Анатомија дигестивног система – Анатомија ендокриног система – Анатомија урогениталног система – Анатомија нервног система – Анатомија чула <p><i>Хистологија</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Анализа хистолошке структуре епителног, везивног, мишићног и нервног ткива. – Хистолошка структура органа дигестивног, респираторног, кардиоваскуларног, уринарног, гениталног, ендокриног, имуног и нервног система.
<p>Литература</p> <p><i>Обавезна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стојшић Џуња Љ. и сар. Анатомија за студенте здравствене неге. Нови Сад: Медицински факултет; 2017. 2. Витковић Л, Савић С. Хистологија за студенте здравствене неге. Ниш: Свен; 2016. 143стр. 3. Анђелковић З, Сомер Љ, Аврамовић В, Милосављевић З, Танасковић И, Матавуљ М, Перовић М, Николић И, Ранчић Г, Лалошевић Д, Миленкова Љ, Даниловић В, Петровић А. Хистологија. Ниш: Impressum; 2016. 343стр. 4. Сомер Љ, Ђолаи М, Лалошевић Д. Репетиторијум из цитологије, хистологије и органологије за студенте медицине, стоматологије, фармације, медицинске рехабилитације и здравствене неге. Нови Сад: Медицински факултет; 2013. 92 стр.

<i>Дойунска</i>			
1. Waschke J, Böckers TM, Paulsen F. Sobotta Anatomy Textbook. 1 st ed. Munich, Germany: Elsevier GmbH; 2019.			
2. Toldt Hochstetter. Anatomischer Atlas (различита издања)			
3. Vajda J. Anatomischer Atlas (различита издања)			
4. Netter FH. Атлас анатомије човека (различита издања)			
5. Синельников РД. Атлас анатомии човека (различита издања)			
6. Сомер Љ, Крнојепац Д, Болаи М. Практикум из хистологије. Нови Сад: Ortomedics; 2002. 260стр.			
7. Ross MH, Kaye G, Pawlina W. Histology: A Text and Atlas. 8th ed. Wolters Kluwer Health; 2019. 928p.			
(За потребе наставе из хистологије су прикладна и старија издања наведене литературе.)			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60	Практична настава: 45	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Етика у сестринству			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Подстаћи студенте да раде на усвајању етичких принципа у медицини ради исправног става и понашања у својој будућој професији.			
Исход предмета			
СТИЦАЊЕ ОСНОВНИХ ЗНАЊА О СВИМ ЗАКЛЕТВАМА И КОДЕКСИМА МЕДИЦИНСКЕ ЕТИКЕ, КАО И О ДЕОНТОЛОШКО-ПРАВНИМ НОРМАМА И ЗАКОНСКИМ ПРОПИСИМА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ДЕЛАТНОСТ ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА. БОЉЕ РАЗУМЕВАЊЕ ЕТИЧКИХ ПРИНЦИПА У МЕДИЦИНИ И ПРОФЕСИЈЕ У МОРАЛНОМ И ДРУШТВЕНОМ ОКРУЖЕЊУ, УЗ ПОШТОВАЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА. СТИЦАЊЕ ОСНОВНИХ ЗНАЊА ИЗ ЕТИКЕ У СВИМ ГРАНАМА МЕДИЦИНЕ, СХВАТАЊЕ САВРЕМЕНИХ ДОГАЂАЊА У МЕДИЦИНИ КРОЗ ЕТИЧКЕ ОКВИРЕ.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Појам морала, моралности, етике и деонтологије. Историјат медицинске етике, заклетве и кодекси. Етички став здравствених радника према болеснику, према другом здравственом раднику, према самом себи, према друштвеној заједници. Етички став здравствених радника (медицинских сестара/техничара) у појединим гранама медицине (етички аспект промоције здравља, етички аспект у нези и лечењу заразних и незаразних болести, етички аспекти трансплантације органа, етичко правни аспекти оперативног захвата, етика у педијатрији, здравствена етика у ванредним околностима). Велике и вечите етичке теме и дилеме (еутаназија, медицинска тајна, артефицијални абортус, генетска истраживања и остало). Медицинска деонтологија и медицинско право. Медицинска сестра и професија.			
<i>Практична настава</i>			
–			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Марић Ј. Медицинска етика. Београд: Меграф; 2002.			
<i>Дойунска</i>			
2. Раденовић С. Биоетика и медицина. Академска књига Нови Сад, 2012:299.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	
Методе извођења наставе			
Видео презентација и усмено излагање.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствено законодавство и правни аспекти здравствене неге			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
– Усвајање основних правних појмова у области здравственог законодавства. – Упознати студенте са правним аспектима здравствене неге. – Развијање професионалне свести, одговорности, хуманости, смисла за деонтологију.			
Исход предмета			
Након одслушаних предавања, самосталног учења и положеног испита студент ће: – Дефинише основне појмове здравственог законодавства. – Наброји основне аспекте закона о здравственом осигурању и здравственој заштити. – Наброји основне правне аспекте здравствене неге. – Објасни начин организовања Комора здравствених радника. – Наброји поступке стицања, обнављања и одузимања лиценце здравственим радницима. – Идентификује показатеље квалитета здравствене заштите. – Разуме и објасни права и одговорности здравствених радника.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Закон о здравственој заштити – основне одредбе везане за права на здравствену заштиту, учеснике у здравственој заштити, здравствену делатност, систем здравствене заштите и финансирање здравствене заштите. 2. Начела здравствене заштите. 3. Закон о здравственом осигурању. Закон о социјалној заштити. 4. Правилник о ближим условима за обављање здравствене делатности. 5. Правилник о начину унутрашње организације здравствених установа. 6. Права пацијената. 7. Законска регулатива у заштити становништва од заразних болести. 8. Правни аспекти сестринске професије. Елементи нацрта закона о сестринству. 9. Закон о Коморама. Стицање, обнављање и одузимање лиценце здравственим радницима. 10. Правни аспекти континуиране медицинске едукације. 11. Правилник о показатељима квалитета здравствене заштите. 12. Правни аспекти стручног надзора и процеса (ре)акредитације здравствених установа. 13. Правни аспекти безбедности и здравља на раду. 14. Права и одговорности здравствених радника.			
<i>Практична настава</i>			
1. Компаративна анализа правних аспеката у здравственој нези			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Закон о здравственој заштити Републике Србије, остали закони и подзаконска акта Републике Србије из области здравственог законодавства.			
<i>Допунска</i>			
2. Ayala A Human Rights in Patient Care: a Practitioner Guide: Serbia, Medicinski fakultet Beograd, 2015.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, самосталан рад студента, ДОН рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Вештине комуникације			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
– упознавање студената са одређењем и типовима комуникације (вербална и невербална комуникација);			
– упознавање студента са карактеристикама здравствене комуникације;			
– упознавање студената са принципима сложених комуникационих вештина (емпатија, асертивност, активно слушање);			
– оспособљавање студената за успостављање квалитетног контакта са различитим корисницима услуга из подручја здравствене неге;			
– овладавање комуникационим вештинама кроз симулацију ситуација у здравственом контексту.			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент познаје и разуме структуру, улогу и значај примене вештина комуникације између здравствених радника и различитих група корисника здравствених услуга.			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способен да:			
– асертивно комуницира са различитим појединцима и групама (медицинско и немедицинско особље, пацијенти, породица пацијента...);			
– примењује вештине активног слушања и емпатије;			
– учествује у психолошкој припреми пацијента за медицинске процедуре;			
– демонстрира вештине саопштавања лоших вести;			
– покаже вештину успостављања комуникације са особама различитих старосних категорија (деца, одрасли) и ограничених комуникационих способности;			
– демонстрира вештине асертивне комуникације у ситуацијама преговора или решавања конфликта.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Основни елементи комуникације. Вербална и невербална комуникација. Природа и циљеви здравствене комуникације. Шта је добра здравствена комуникација? Предуслови за успешну здравствену комуникацију. Основне комуникационе вештине. Сложене комуникационе вештине: емпатија, активно слушање, асертивност. Комуникација са «тешким» саговорником. Комуникација са особама различитих животних доби и различитим врстама ограничења комуникационих способности. Комуникација у тиму. Решавање конфликта.			
<i>Практична настава</i>			
Практичне вежбе – тренинг елемената комуникационог процеса, однос вербалне и невербалне комуникације, вођење интервјуа и узимање анамнезе, вежбе за асертивно, емпатичко понашање и активно слушање, примери решавања конфликтних ситуација у тиму, вежбе усмерене на комуникацију са особама различите старосне доби и са особама ограничених комуникационих способности. Начини саопштавања лоших вести. Комуникација са члановима породице. Мотивисање пацијента за сарадњу са медицинским особљем.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Лучанин Д, Деспот-Лучанин Ј. Комуникацијске вјештине у здравству. Јастребарско: Наклада Слап, 2010.			
2. Петровић СД. Умешност комуницирања: Теоријски и практични аспекти. Београд : Клио, 2019. (одабрана поглавља)			
<i>Допунска</i>			
1. Hall JA, Knapp ML. Невербална комуникација у људској интеракцији. Јастребарско: Наклада Слап, 2010. (одабрана поглавља)			
2. Ђорђевић В, Браш М (ур). Комуникација у медицини. Загреб: Медицинска наклада, 2011.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методe извођења наставе			
Предавања, интерактивна настава, прикази и анализе студија случајева, семинарски рад, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Медицинска статистика и информатика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособити студенте да примењују основне статистичко-аналитичке поступке, дизајнирају једноставнија истраживања, критички читају стручну и научну литературу и примењују информационе технологије у области медицинских наука.			
Исход предмета			
Оспособеност студената за разликовање статистичких аспеката стручних и научних радова из области медицинских наука, коришћење различитих статистичких метода, обраду и интерпретацију података прикупљених у истраживању и коришћење рачунара за решавање проблема применом готових софтверских решења.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Основни појмови у статистици. Статистичка маса, јединице и обележја. Етапе статистичке обраде и приказивање резултата. Релативни бројеви. Мере централне тенденције. Мере варијабилитета. Оцена хомогености. Врсте узорака. Тренд. Корелациона анализа. Параметријски и непараметријски тестови за тестирање статистичких хипотеза. Методологија проучавања здравственог стања становништва. Основе хардверске и софтверске архитектуре рачунара. Системски и апликативни софтвер. Основе рачунарских мрежа и интернета. Обрада текста и табеларни прорачуни. Примена рачунара у медицини (обрада података, медицински информациони системи, медицинска дијагностика, стандарди у медицинској информатици, телемедицина и е-здравство).			
<i>Практична настава</i>			
Узорковање. Избор и примена статистичких метода у складу са постављеним проблемом и у зависности од врсте варијабле. Графичко и табеларно приказивање података. Интерпретација резултата и доношење закључака. Индикатори за процену здравственог стања становништва. Основне функције оперативног система. Рад са фајловима. Обрада текста. Унакрсни табеларни прорачуни.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима. Четврто издање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2007.			
2. Јаковљевић Ђ, Грујић В. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
3. Љумовић С. Комплетан приручник за припрему ЕЦДЛ Старт испита. Модул 1 – Основе коришћења рачунара, Модул 2 – Основе коришћења интернета, Модул 3 – Обрада текста, Модул 4 – Табеларне калкулације, Службени гласник; 2016.			
<i>Допунска</i>			
1. Ерић-Маринковић Ј. Статистика за истраживаче у области медицинских наука. Београд: Медицински факултет Београд; 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Општа здравствена нега I
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 10
Услов: –
<p>Циљ предмета</p> <p>Усвајање основних појмова у здравственој нези, као и базичних теоријских и практичних стручних знања из области сестринске праксе и оспособљавање да стечена знања примене у професионалном раду. Информисање о организацији сестринског рада и дужностима других чланова здравственог тима. Усвајање холистичког приступа у здравственој нези. Самоваспитање у циљу сопствене заштите, заштите пацијената и других чланова тима, развој критичког мишљења кроз примену процеса здравствене неге, развој самосталности у спровођењу процедура неге и способности за тимски рад.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>По успешном завршетку овог курса, студенти би требало да буду способни да:</p> <p>Припреме сигурно окружење које резултира високим квалитетом неге и позитивним исходом за пацијента и дипл. медицинску сестру. Примене процес здравствене неге на почетном нивоу вештина. Демонстрирају (дефинишу терминологију, идентификују опрему, објасне процедуру и препознају абнормалне налазе) процедуру одржавања хигијене пацијента, антисепсе и асепсе, позиционирања, премештања и спутавања пацијента, антропометриских мерања, мерења виталних знакова, узорковања венске и капиларне крви на сигуран и безбедан начин.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Теоријска разматрања основних и општих појмова у здравственој нези и медицини. Здравствена нега у систему здравствене заштите. – Принципи, методе, теорије здравствене неге и знања из сродних дисциплина потребна за примену здравствене неге у пракси. – Неопходни услови за квалитетну здравствену негу на свим нивоима здравствене заштите: изглед и опремљеност здравствених установа и установа за негу, хигијенски стандарди, интердисциплинарни здравствени тим, тим за здравствену негу, делегирање, кодекс професионалног понашања. Пацијент: животни циклус, однос дипл. медицинска сестра – пацијент, права пацијента. – Хигијенски стандарди у спровођењу процедура одржавања хигијене и комфора пацијента и подстицања самонеге. – Безбедност у процесу здравствене неге: превенција и контрола инфекција повезаних са здравственом заштитом: стандардне мере предострожности и мере предострожности у односу на пут преношења инфекције, методе антисепсе и асепсе, безбедност дипл. медицинске сестре и пацијента у окружењу. – Примена принципа ергономије у здравственој нези. Механика тела. Позиционирање пацијента (основни положаји: потенцијални проблеми и корективни поступци). Опрема и асистивна средства за позиционирање и преношење пацијента. Правила спутавање пацијената. – Континуитет здравствене неге: пријем пацијента у установу здравствене или социјалне заштите, премештај и отпуст, примопредаја дужности, организација посета. – Процес здравствене неге. Процена пацијента у процесу здравствене неге. Модели организовања прикупљених података. <i>NANDA – I(international)</i> дијагнозе неге из таксономије II (појам домена и класе). Планирање здравствене неге и реализација плана неге. Евалуација у процесу здравствене неге. – Документовање (принципи, методе и облици), извештавање, примена електронске документације. – Општи принципи мерења и евидентирања виталних знакова и других показатеља здравља као облик процене стања пацијента у здравственој нези. Рано упозоравајући скор. Здравствена нега пацијента са повишеном телесном температуром. Здравствена нега код пацијента са повишеном и сниженом телесном температуром. – Општи принципи и правила за безбедно узорковање венске и капиларне крви као облик процене стања пацијента у здравственој нези. <p><i>Практична настава</i></p> <p>Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Посету установама здравствене и социјалне заштите и анализу неопходних услова за квалитетну здравствену негу у хоспиталним и ванхоспиталним условима (структура, процес и исход). – Примена хигијенских стандарда у спровођењу процедура одржавања хигијене и комфора пацијента и процедура здравствене неге. – Правила употребе личне заштитне опреме, прање и дезинфекција руку, примена метода антисепсе – циљна дезинфекција, методе стерилизације: припрема материјала, поступци спровођења, контрола стерилизације, чување и коришћење стерилног материјала). – Технике позиционирање, преношење и спутавања пацијената. Употреба опреме и асистивних средства за позиционирање, преношење и спутавање пацијента. – Процедура пријема пацијента у установу здравствене заштите, премештаја и отпуста и примопредаје дужности. – Технике процене стања пацијента. Примена помагала за прикупљање податка (обрасци, скале, скорови, упитници). – Анализа <i>NANDA – I(international)</i> дијагноза неге из таксономије II и дијагноза неге према Гордоновом моделу здравственог функционисања и могућности примене у нашој пракси. Процес формулисања и увежбавање формулисања актуелне, ризичне и повољне дијагнозе и неге и колаборативног проблема. – Планирање и реализација неге: издвајање приоритета, преузимање лекарских налога, формулисање сестринских налога, документовање. Вођење сестринске документације. Евалуација.

– Мерење и евидентирања виталних знакова и других показатеља здравља као облик процене стања пацијента у здравственој нези: процена стања свести, респираторне активности и пулса. Технике мерења артеријског крвног притиска, телесне температуре и извођења антропометријских мерења. Рано упозоравајући скор.
 – Правила имплементације плана неге код пацијента са повишеном и сниженом телесном температуром.
 – Сестринске процедуре и поступци у лабораторијској дијагностици. Узорковање капиларне и венске крви.

Литература

Обавезна

1. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ. Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд, 2010. (одабрана поглавља)
2. Varonski S, et al. Сестринске процедуре. Дата статус, 2010. (одабрана поглавља)
3. Рудић Р, Коцев Н, Мунђан Б. Процес здравствене неге: Практикум за студенте-водич за праксу, Књига-Комерц, Београд, 2008.

Дойунска

1. Taylor C, Lynn P, Bartlett JL. Fundamentals of nursing: the art and science of person-centered nursing care. 9th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 9th ed, 2019
2. Potter PA, Perry AG, Stockert PA, Hall AM. Fundamentals of nursing. 9th ed. Elsevier, 2017.
3. Walcker Seaback W. Nursing Process: Concepts & Applications 3th Ed. Delmar, Cengage Learning, 2013.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 105
------------------------------------	------------------------------	-------------------------------

Методe извођења наставе

предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	10	практични испит	20
колоквијум-и	30	усмени испит	40
семинар-и			

Назив предмета: Физиологија

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 6

Услов: –

Циљ предмета

Циљ едукације из физиологије је да студенти стекну знања о основама функционисања, међусобне интеграције и интеракције ћелија, ткива, органа, органских система и организма човека као јединствене целине, као и о видовима њихове организације, регулације и механизмима одржавања хомеостазе у променљивим условима унутрашње и спољашње средине.

Исход предмета

Стечена знања из физиологије треба да обезбеде студентима логичко разумевање фундаменталних механизма физиолошких процеса у организму, начина одржавања хомеостазе на нивоу ћелијске мембране и органа и органских система и очувања здравља човека. Студенти треба да схвате сложене нервне и хуморалне регулаторне механизме и да овладају принципима функционисања организма и органских система у различитим стањима и под утицајем спљашњих и унутрашњих утицаја и промена. Таква знања треба да им обезбеде успешно разумевање патофизиолошких процеса и разумевање клиничких предмета. Студенти треба да стекну основна знања о лабораторијској опреми и раду у лабораторијским условима, да савладају опште принципе и правила понашања према испитанику или пацијенту и да науче како се правилно спроводе основни прегледи који дају увид у физиолошко стање организма, што ће да им омогући безбедно учешће у практичној настави у оквиру стручних предмета, ко и будућој пракси.

Садржај предмета

Теоријска настава

Увод у физиологију: Ћелије као морфо-функционалне јединице тела и њихова функција. Ћелијска мембрана и структуре. Хомеостаза. Дисање: Респираторни путеви. Респираторна површина. Састав ваздуха. Транспорт гасова до ћелија. Вентилација. Говор. Волумени и капацитети плућа. Главна и помоћна дисајна мускулатура. Интраплеурални притисак. Регулација дисања. Врсте и типови дисања. Крв: Улоге крви. Крвна плазма. Еритроцити. Леукоцити. Имуитет и имунатела. Тромбоцити. Згрушавање крви и хемостаза. Крвне групе. Трансфузија. Срце, крвоток и лимфоток: Морфофункционалне карактеристике срчаног мишића. Биоелектричне појаве у раду срца. Срчани циклус. Специјализовани проводни систем срца. Хемодинамика срца. Регулација рада срца. Електрокардиограм. Опште особине циркулације. Артерије. Капилари. Вене. Лимфоток. Регулација локалног протока крви. Регулација крвног притиска. Варење: Основне функције дигестивног тракта. Варење у усној дупљи. Повраћање. Варење у желуцу. Варење у танком цреву. Улога панкреаса у варењу. Жуч. Варење у дебелом цреву. Апсорпција у појединим деловима дигестивног трајта. Јетра. Дефекације. Промет материја и

енергије: Градивна и енергетска улога хранљивих материја. Минералне материје и витамини. Методе проучавања енергетског промета. Респираторни коефицијент. Базални метаболизам. Терморегулација: Механизми одржавања сталности температуре унутрашње средине организма. Физичка и хемијска терморегулација. Излучивање: Основне улоге бубрега. Нефрон. Гломеруларна филтрација. Тубуларна реапсорпција и скреција. Учешће бубрега у одржавању хомеостазе у организму. Регулација рада бубрега. Мокрење. Раздражљива ткива: Мембрански потенцијал. Акциони потенцијал. Закони раздражења. Преносење акционог потенцијала. Анализатори: Рецептори. Светлосно преломни део анализатора за вид. Светлосно преломни део анализатора за вид. Светлосно пријемни део анализатора за вид. Анализатор за слух. Вестибуларни апарат. *Мишићно – зглобна рецепција. Тактилна и топлотна рецепција. Висцерорецепција. Рецепција мириса и укуса. Рецепција бола и природни аналгезијски систем.* Мишићи: Подела мишића. Нервно – мишићна синапса. Морфо-физиолошке карактеристике попречнопругасте мускуларуре. Контракција попречнопругастих мишића. Типови мишићних влакана. Моторнајединица. Рад, снага и замормишића. Глатки мишићи. Вегетативни нервни систем: Центри симпатикуса и парасимпатикуса: структура, класификација вегетативних ганглија и њихова функција, специфични медијатори, Подела вегетативних рефлекса и значај двојне инервације органа. Ендокринологија: Опште особине хормона и ендокриних жлезда. Тиреоидна жлезда. Паратиреоидна жлезда. Панкреас. Надбубрежна жлезда. Женске и мушке полне жлезде. Хипофиза: хормони, функција и регулација лучења. Регулација хомеостазе глукозе. Регулација хомеостазе калцијума и специфична физиологија костију. Остали органи са ендокриним значајем: тимус, епифиза, слезина, срце, и бубрег. Ткивни хормони. Нервни систем: Неурон. Синапсе. Неуротрансмитери. Организација нервног система. Кичмена мождина. Продужена мождина и понс. Рефлекси. Средњи мозак. Мали мозак. Хипоталамус. Лимбичке структуре мозга. Кора великог мозга. Базалне ганглије.

Практична настава

Раздражљива ткива (регистрација и анализа прости мишићне контракције; регистрација и анализа сложене мишићне контракције –тетанус, динамометрија); Респираторни систем (спирометрија; анализа форсираног експирограма; спирографија); Крв (седиментација еритроцита; одређивање концентрације хемоглобина по Салију, диференцијална крвна слика; одређивање крвних група и РХ фактора; време крварења, време коагулације); Бубрези (одређивање општих особина урина); Кардиоваскуларни систем (аускултација срчаних тонова; мерење артеријског крвног притиска; електрокардиографија под уобичајеним условима); Дигестивни систем (хемијска прерада хране у устима; квалитативно доказивање роданида у пљувачци; доказивање киселости желудачног сока); Анализатори (одређивање оштрине вида; конструкција лика у сложеном оптичком систему; периметрија, колорни вид, аудиометрија); Нервни систем (испитивање клинички важних рефлекса код човека; реакционо време). Метаболизам (мерење шећера у крви, ОГТ).

Литература

Обавезна

1. Драпшин М. И сар. Физиологија за студенте здравствене неге. Медицински факултет Нови Сад 2018.
2. Стерио Ђ. и сар. Практикум из физиологије, Медицински факултет Нови Сад, 2014.

Допунска

1. Гајтон АЦ, Хал ЈЕ. Медицинска физиологија, српски језик. 13. издање, *Data Status*, 2019.
2. Ђурић Д, Којић З, Лончар-Ставановић Х. и сар. Физиологија за студенте медицине – одабрана поглавља (I и II). Медицински факултет Београд, *Libri medicorum*, 2013.
3. Деспопулос А, Силбернагл С. Физиолошки атлас у боји, превод на српском језику. Медицински факултет Ниш,
4. Мујовић БМ. Медицинска физиологија. Фондација „Солидарност Србије“, Београд, 2012.
5. Стевановић Ј. Физиологија нервног система. Ортомедикс, 2009.
6. Ganong W. Преглед медицинске физиологије. Савремена администрација, 2015.
7. Иветић В. Тест питања из физиологије, Медицински факултет Нови Сад, 2011.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 45
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Микробиологија са паразитологијом
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 5
Услов: –
Циљ предмета Да се постигне свеобухватно сагледавање чињеница из области која се проучава у циљу њиховог повезивања и примене у теорији и пракси
Исход предмета Теоретска припрема за постављање дијагнозе и диференцијалне дијагнозе. Припрема за рад у пракси, избор одговарајућих метода и њихову интерпретацију.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у микробиологију. Место микроорганизама у живом свету. Особине бактеријске ћелије. Класификација и номенклатура бактерија 2. Грађа бактеријске ћелије. Метаболизам бактерија 3. Раст и размножавање бактерија. Генетика бактерија. Патогеност и вируленција бактерија 4. Антибактеријски лекови (антибиотици и хемиотерапеутици). Резистенција бактерија на антибактеријске лекове 5. Дејство физичких и хемијских агенаса на микроорганизме. Интрахоспиталне инфекције. Нормална бактеријска микрофлора човека 6. Genus Staphylococcus. Genus Neisseria. Genus Haemophilus 7. Genus Streptococcus. Genus Enterococcus 8. Genus Corynebacterium. Genus Legionella 9. Genus Mycobacterium 10. Genus Clostridium 11. Familia Enterobacteriaceae 12. Genus Salmonella. Genus Shigella 13. Genus Vibrio. Genus Yersinia 14. Genus Treponema. Genus Borrelia. Genus Leptospira 15. Genus Chlamydia 16. Genus Mycoplasma. Genus Ureaplasma 17. Genus Pseudomonas 18. Genus Proteus 19. Genus Escherichia. Genus Klebsiella 20. Genus Enterobacter 21. Спороферментујући грам негативни бацили 22. Анаеробне бактерије 23. Увод у паразитологију, класификација 24. Протозое 25. Хелминти 26. Медицинска микологија 27. Механизми одбране од бактерија, вируса, паразита и гљивица 28. Грађа и функционална организација имунолошког система. Регулација имунолошке реакције. Специфичност у имунологији. Препознавање страног (и сопственог). Имунолошко памћење. 29. Антигени и хаптени. Услови имуногености 30. Комплемент. Антитела против антигена на еритроцитима 31. Ћелијске основе имунолошке реактивности. Кооперација ћелија у имуном одговору. Антитело зависна целуларна цитотоксичност 32. Имунолошке дефицитарности (врсте и значај) 33. Антитела (имуноглобулини). Биолошке особине антитела и њихов значај. Начини њиховог доказивања 34. Преосетљивост раног типа (механизми и манифестације) 35. Преосетљивост касног типа (механизми и манифестације) 36. Трансплантацијска имунологија 37. Хла комплекс човека и значај 38. Имуносупресија. Имунолошка толеранција, имунодефицијенције 39. Туморска имунологија. Механизам имунолошког надзора 40. Механизми настанка и врсте аутоимуних болести 41. Активни и пасивни имунитет (природни и вештачки). Вакцине; вакцинација (проблеми) 42. Примена реакције антиген-антитело у дијагностичке сврхе. Имунолошки тестови и њихова интерпретација 43. Разлике вируса у односу на друге микроорганизме и њихов значај у медицини 44. Вирусна партикула – вирион. Одређивање облика и величине вируса. Електронски микроскоп. Препаративне методе у вирусологији. Ултрацентрифуге. Ультрафилтери 45. Хемијски састав вируса (вирусни протеини, вирусне нуклеинске киселине, вирусни антигени). Хемаглутинаини и вирусна хемаглутинација 46. Врсте вирусних инфекција. патогенеза вирусних болести. Синдромске манифестације вирусних болести 47. Стадијуми размножавања вируса. Селективност и тропизам вируса 48. Генетика вируса. Дефектни вируси. Приони. Варијабилност вируса 49. Асоцијације вируса (удружене инфекције, интерференција и егзалтација). Интерферон (значај и примена). Вирусне вакцине 50. Дејство физичких и хемијских агенаса и хемиотерапеутика на вирусе (антивирусни лекови). Принципи рационалне анти-вирусне терапије 51. Размножавање вируса у лабораторијским условима (културе ћелија, ембрионисана јаја и лабораторијске животиње) 52. Постављање етиолошке дијагнозе вирусних болести. Серолошке методе (за доказивање антигена и за доказивање антитела). Брзе дијагностичке методе 53. Класификација вируса. Најважније породице ДНК и РНК вируса 54. Picornaviridae. Orthomyxoviridae 55. Paramyxoviridae. Rhabdoviridae 56. Togaviridae. Arbovirusi 57. Adenoviridae, Papillomaviridae, Polyomaviridae, Parvoviridae 58. Herpesviridae. Poxviridae 59. Вируси хепатитиса људи. 60. Хив
<i>Практична настава</i> 1. Основни принципи узимања, чувања и слања материјала за микробиолошки преглед. 2. Поступци постављања микробиолошке дијагнозе. 3. Изолација и идентификација узрочника. 4. Серолошка дијагноза. 5. Тумачење налаза микробиолошких прегледа. 6. Испитивање осетљивости на антимикробне лекове – антибиограм. 7. Поступци за изолацију и идентификација највероватнијих узрочника заразних обољења. 8. Основни појмови о антигенима, антителима и стварању комплекса антиген-антитело (ин витро). 9. Примена реакције антиген-антитело у дијагностичке сврхе (квалитативне, полуквантитативне и квантитативне реакције). 10. Аглутинација (разне технике). 11. Преципитација (разне технике у течном медијуму и у гелу). 12. Комплемент (бактериолиза и хемолиза). 13. Интерпретација резултата имунолошких дијагностичких тестова и серолошких реакција. 14. Одређивање количне имуноглобулина и комплемента. одређивање ефикасности имунопрофилактике. 15. Постављање етиолошке дијагнозе вирусних инфекција
Литература <i>Обавезна</i> 1. Швабић-Влаховић М. Медицинска бактериологија. Савремена администрација Београд, 2005. 2. Јерант-Патић В. Имунологија. Будућност Нови Сад, 2002. 3. Јерант-Патић В. Медицинска вирусологија. Ortomedix, 2007. 4. Лепеш Т. Медицинска паразитологија са микологијом. Медицински факултет Нови Сад, 1988.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 30
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Медицинска биохемија
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Циљ наставе из биохемије је да омогући студентима стицање основних знања из биохемије неопходних за успешно праћење даљих студија и за боље разумевање физиолошких и патолошких процеса у организму. Поред тога, да пружи преглед основних биохемијских метода које се користе у клиничкој биохемији.
Исход предмета Познавање основних биохемијских конституената људског организма. Познавање општих метаболичких путева, биоенергетике, регулационих механизма и њиховог значаја за нормалан метаболизам. Правилно узимање биолошког материјала за биохемијске анализе. Правилно чување и транспорт биолошких узорака. Начин коришћења појединих аналитичких поступака и апарата у биохемијској лабораторији. Коришћење резултата биохемијских анализа у дијагностичком поступку, нормалне и референтне вредности, мерне јединице. Испитивање метаболизма најважнијих састојака организма на основу мерења у биолошким узорцима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у биохемију. 2. Вода као биолошки солвент и биомолекул. Аминокиселине. 3. Пептиди. Протеини – структура, особине, класификација. 4. Хемопротеини – хемоглобин, миоглобин и цитохроми. 5. Нуклеинске киселине. Општа структура: базе, нуклеозиди, нуклеотиди. ДНК, РНК, структура и функција. 6. Угљени хидрати – структура, особине, класификација. 7. Липиди, масне киселине, прости и сложени липиди. 8. Фосфолипиди и биолошке мембране, транспортни процеси. 9. Глико, липо и фосфопротеини. 10. Ензими – структура, особине, механизам катализе. Кинетика ензимске реакције, фактори утицаја, активација, инхибиција. Коензими и витамини. Изоензими, дијагностички значај. 11. Биоенергетика – термодинамика, егзергоне и ендергоне реакције. Хемијске везе богате енергијом. Биолошке оксидације. ЕТC митохондрија, синтеза АТП-а. 12. Варeње и метаболизам угљених хидрата. Гликолиза. Оксидативна декарбоксилација пирувата, Кrebs-ов циклус. 13. Варeње и метаболизам масти, бета оксидација масних киселина. 14. Варeње и метаболизам протеина. Метаболизам аминокиселина. Уреогенеза. 15. Метаболизам нуклеинских киселина – репликација, синтеза ДНК. 16. Метаболизам нуклеинских киселина – транскрипција, синтеза иРНК. 17. Протеосинтеза. 18. Хормони, класификација, механизам дејства. Хормони тиреоиде. 19. Хормони сржи надбубрежне жлезде, адреналин, норадреналин, допамин. 20. Хормони панкреаса, инсулин и глукагон. 21. Хормони коре надбубрежне жлезде, глуко и минералокортикоиди. 22. Биохемија крви и еритроцита.
<i>Практична настава</i> 1. Циљ практичне наставе. Кратак преглед програма наставе. Провера поузданости биохемијских метода. Упознавање са радом у биохемијској лабораторији. Стаклено посуђе, инструменти. Мерење запремине. Пипетирање, стаклене и аутоматске пипете. 2. Фотометрија – принципи Lambert-Beer-овог закона. Екстинкција и моларни екстинкциони коефицијент. Слепа проба. Стандардни раствор. Колориметар и спектрофотометар. Апсорпциони спектар бромтимол плавог (БТБ). Примена фотометрије. Колориметријско одређивање концентрације БТБ преко моларног екстинкционог коефицијента. Фотометрија – стандард и конструкција калибрационе криве. Одређивање фактора пропорционалности. Колориметријско одређивање концентрације БТБ-а преко стандардног раствора и коришћењем калибрационе криве. 3. Квантитативно одређивање концентрације протеина у крви – преглед методологије. Квантитативно одређивање концентрације протеина у крвној плазми биуретском методом. Фракције серумских протеина, А/Г индекс. Изовавање фибриногена из крвне плазме методом исољавања. 4. Квантитативно одређивање глукозе у крви – преглед методологије. Квантитативно одређивање глукозе у плазми GOD-PAР методом. Квалитативно одређивање глукозе у урину – преглед методологије. Полариметрија – принципи Вiot-овог закона. Одређивање специфичног угла скретања равни поларизоване светлости за глукозу. Квантитативно одређивање глукозе у урину полариметријски. 5. Квалитативно доказивање ензимске активности α-амилазе у саливи. Принципи квантитативног мерења активности ензима. Одређивање иницијалне брзине реакције хидролизе п-нитрофенилфосфата под дејством алкалне фосфатазе. Мерење активности ензима преко насталог продукта реакције (алкална фосфатаза) и УВ тестом (ЛДХ, АЛТ, ЦК).

6. Изоензими – дефиниција, особине, значај познавања изоензимског профила у дијагностици. Доказ постојања изоензима алкалне фосфатазе – теоријски. Витамини и коензими. Квантитативно одређивање витамина Ц у урину.
7. Метаболизам протеина. Метаболизам аминокиселина. Уреогенеза. Квантитативно одређивање урее у крвној плазми методом по Berthelot-у.
8. Метаболизам гвожђа и хемоглобина. Квантитативно одређивање гвожђа у серуму, UIBC, TIBC. Одређивање концентрације хемоглобина.
9. Квалитативне анализе жучних боја. Значај познавања метаболизма жучних боја. Доказивање директног и индиректног билирубина у серуму. Доказивање билирубина, уробилиногена и уробилина у урину.
10. Метаболизам минерала. Квантитативно одређивање укупног калцијума и фосфата у крвној плазми.

Литература

Обавезна

1. Ђебовић Т. и сар. Биохемија за студенте Здравствене неге. Медицински факултет Нови Сад, 2015.
2. Борота Ј. и сар. Практикум медицинске биохемије и хемије. Медицински факултет, Нови Сад, 2015.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Методe извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	8	писмени испит	
практична настава	12	практични испит	15
колоквијум-и	25	усмени испит	40
семинар-и			

Назив предмета: Здравствено васпитање

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Оспособљавање студената за здравствено-васпитни рад са циљном популацијом и његово планирање, организовање и евалуацију.

Исход предмета

Оспособљеност за препознавање здравствено-васпитних потреба и одабир приоритета циљне популације, дефинисање здравствено-васпитних циљева, израду и реализацију здравствено-васпитног програма, примену здравствено-васпитних метода, израду здравствено-васпитних средстава, вештине комуникације у здравственом васпитању.

Садржај предмета

Теоријска настава

Историјат и дефиниције здравственог васпитања. Циљеви здравственог васпитања. Однос промоције здравља и здравственог васпитања. Развој и дефиниције промоције здравља. Принципи и стратегије промоције здравља. Модели промене понашања који утичу на здравље. „Здрава окружења“ – као свеобухватни модели промоције здравља. Процена потреба за здравственим васпитањем. Понашање у вези са здрављем – стил живота. Циљне групе у здравственом васпитању. Здравствено-васпитне методе. Индивидуални и групни здравствено-васпитни рад. Здравствено-васпитна средства. Здравствено-промотивна средства. Здравствена писменост. Социјални маркетинг у промоцији здравља и здравственом васпитању. Планирање и примена здравствено-васпитног програма. Комуникација у здравственом васпитању. Евалуација здравствено-васпитног рада.

Практична настава

Израда, презентација и дискусија здравствено-васпитног средства. Припрема и презентација индивидуалне и групне здравствено-васпитне методе. Принципи интерактивног учења у здравственом васпитању. Израда и презентација здравствено-васпитног програма. Тренинг вештина комуникација значајних у здравственом васпитању.

Литература

Обавезна

1. Јаковљевић Ђ, Грујић В, уредници. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.
2. Новаковић Б, Грујић В, уредници. Хигијена и здравствено васпитање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2004.

Дойунска

1. Симић С. и сар. Социјална медицина – уџбеник за студенте медицине. Београд: Медицински факултет Универзитета у Београду; 2012.
2. Glanz K, Rimer BK, Viswanath K, editors. Health behavior and Health Education. 4th edition. San Francisco, CA: Jossey-Bass A Wiley imprint; 2008.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	25		

Назив предмета: Општа здравствена нега II
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 10
Услов: Општа здравствена нега I
Циљ предмета Усвајање основних појмова у здравственој нези, као и базичних теоријских и практичних стручних знања из области сестринске праксе и оспособљавање да стечена знања примене у професионалном раду. Усвајање холистичког приступа у здравственој нези. Самоваспитање у циљу сопствене заштите, заштите пацијената и других чланова тима, развој критичког мишљења кроз примену процеса здравствене неге, развој самосталности у спровођењу процедура неге и способности за тимски рад.
Исход предмета По успешном завршетку овог курса, студенти би требало да буду способни да: Припреме сигурно окружење које резултира високим квалитетом неге и позитивним исходом за пацијента и дипл. медицинску сестру. Примене процес здравствене неге на вишем нивоу вештина. Демонстрирају (дефинишу терминологију, идентификују опрему, објасне процедуру и препознају абнормалне налазе) процедуре: спровођења терапије лековима, интраваскуларне терапије, примене топлоте и хладноће, обраде декубиталне ране, коришћења помагала за одржавање усправног става и кретање, катетеризације мокраћне бешике и клизме на сигуран и безбедан начин.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Процес здравствене неге у спровођењу терапије лековима: сигурна припрема лека, припрема прописане дозе лека, планирање, спровођење и евалуација локалне, ентералне, парентералне примене лекова, специјалних техника примене лекова. Прорачунавање и припрема прописане дозе лека. Сигурна припрема лека. – Интраваскуларна терапија: периферна интравенска линија, процена, компликације. – Комплементарни и алтернативни терапијски модалитети. Локална и системска примена топлоте и хладноће. Здравствена нега пацијента који захтева употребу хипотермичког или хипертермичког покривача. – Основне физиолошке потребе пацијента: процес здравствене неге код пацијента са смањеном способношћу бриге о себи (ДГ: дефицит у самозбрињавања). Процена функционалне независности – фокус на АДЖ. – Интегритет коже и нега ране: процес здравствене неге код пацијента са оштећењем интегритета коже и ткива. – Промоција физиолошког здравља: Активност и вежбање: процес здравствене неге код пацијента са ограниченом покретљивошћу. Процена покретљивости. Примена помагала за одржавање усправног става и кретање. Процес здравствене неге код пацијента са ризиком за пад. Процес здравствене неге код пацијента са ризиком за поремећај венске циркулације. Уринарна елиминација и елиминација цревног садржаја (фактори који утичу на елиминацију, дијагнозе неге у вези са елиминацијом, планирање, спровођење и евалуација неге пацијента са проблемом елиминације). – Спавање и одмор (фактори који утичу на образац спавања, дијагнозе неге у вези са образцем спавања, планирање, спровођење и евалуација неге пацијента са измењеним образцем спавања и одмора). Когниција и перцепција (фактори који утичу на образац когниције и перцепције, дијагнозе неге у вези са образцем когниције и перцепције, планирање, спровођење и евалуација неге пацијента са измењеним образцем когниција и перцепција). Бол као дијагноза неге. – Промоција психосоцијалног здравља: Стрес и адаптација (стрес, стресори, адаптација и механизми суочавања). Последице стреса и сестринске интервенције. – Сексуалност (фактори који утичу на образац сексуалности, дијагнозе неге у вези са образцем сексуалности, планирање, спровођење и евалуација неге пацијента са измењеним образцем сексуалности). Процес здравствене неге у промоцији сексуалног здравља. Духовност. Концепти у вези духовности и духовног здравља пацијената. Губитак, патња и нега умирућег болесника. – Нега у кући. <i>Практична настава</i> Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају: – Увежбавање техника сигурне примене лека: локална, ентерална, парентерална, специјална техника. Увежбавање прорачуна: припрема прописане дозе лека (претварање мерних јединица, проценти и пропорције, припрема лека када је прописан у дози већој или мањој од фармацеутске дозе лека).

- Процедуре интраваскуларне терапије (периферна интравенска линија, контрола брзине протока).
- Процедуре примене топлоте и хладноће. Анализа комплементарних и алтернативних терапијских модалитета.
- Процена покретљивости – фокус на АДЖ.
- Планирање неге и тимски рад у збрињавању дијагноза неге у вези са покретљивошћу.
- Процена оштећења интегритета коже и ткива. Припрема и извођење планираних сестринских интервенција у превенцији и збрињавању оштећења интегритета коже и ткива. Примену различитих завоја и завојних облога за третман улцерација коже услед притиска.
- Процес здравствене неге у збрињавању проблема елиминације. Катетризација мокраћне бешике. Клизма. Тренинг дебелог црева.
- Процес здравствене неге у збрињавању проблема у вези измењеног обрасца спавања и одмора.
- Правила имплементације плана неге код пацијента са поремећајем чулне осетљивости, опажања и когниције
- Организација неге у кући пацијента.
- Организација неге у хоспису, збрињавање умрлог.

Литература

Обавезна

1. Baronski S, et al. Сестринске процедуре. Дата статус, 2010. (одабрана поглавља)

Допунска

2. Taylor C, Lynn P, Bartlett JL. Fundamentals of nursing: the art and science of person-centered nursing care. 9th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 9th ed, 2019

3. Potter PA, Perry AG, Stockert PA, Hall AM. Fundamentals of nursing. 9th ed. Elsevier, 2017.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 45

Практична настава: 105

Методе извођења наставе

Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	10	практични испит	20
колоквијум-и	30	усмени испит	40
семинар-и			

Назив предмета: Хумана генетика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

је упознавање студената са организацијом хуманог генома и експресијом хуманог генома као и са генетичким механизмима наследних болести. Циљ предмета је да студенти науче основе наслеђивања наследних болести као и разумевање и усвајање процеса и механизма преноса структуре и експресије генетичких информација на нивоима молекула, хромозома, организма и популације.

Исход предмета

Након успешно реализованих предиспитних и испитних обавеза студент може да са разумевањем користи основне генетичке појмове и препознаје значај генетике у савременој науци; детаљно опише структуру хроматина, морфолошку и функционалну организацију хромозома; јасно разликује фазе митозе и мејозе, схвата значај ћелијских деоба у трансмисионој генетици; кроз примере примењује Менделове законе, као и одступања од менделовског начина наслеђивања, разуме интра и интер локусне интеракције гена; предвиђа могуће механизме наслеђивања и прецизно конструише родословна стабла на основу задатих података, објасни механизме настанка мутација, принципе дејства мутагена и механизме ДНК репарације; сагледа значај и улогу пренаталне дијагностике и генетичког саветовалишта у систему здравствене заштите.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Увод у генетику, историјат, грађа и еволуција нуклеинских киселина 2. Експресија гена и регулација генске експресије 3. Структурна и молекуларна организација хромозома 4. Ћелијски циклус: митоза и мејоза, гаметогенеза и оплодња 5. Основни закони наслеђивања и подела генетичких оболења. 6. Формирање и анализа родослова 7. Аутозомно доминантне карактеристике и оболења 8. Аутозомно рецесивне карактеристике и болести. 9. одступања од Менделових правила наслеђивања кроз одабране примере 10. Интеракције гена 11. Полно везана својства и својства на која утиче пол 12. Промене у броју хромозома 13. Промене у структури хромозома. 14. Полни хромозоми и детерминација пола 15. Настанак и подела мутација, механизми ДНК репарације.

Практична настава

Вежбе прате наставне јединице предавања.

Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Turnpenny P, Ellard S. Emerijevi osnovi medicinske genetike. Datastatus, Beograd, 2009.			
2. Вапа Љ, Обрехт Д, Ђан М. Практикум из хумане генетике. Медицински факултет, Нови Сад, 2012.			
<i>Допунска</i>			
1. Strachan T, Read A. Human Molecular Genetics, 4th edition. Garland Science, 2011			
2. Наташа В. Биологија са хуманом генетиком, неауторизована скрипта, уџбеник у припреми, 2020.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и	10		

Назив предмета: Увод у интегративну здравствену негу
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Усвајање теоријског оквира и вештина комбинованог приступа применом конвенционалних и комплементарно- алтернативних метода током процеса здравствене неге.
Исход предмета Стицање знања о теоријским оквирима, концептима и вештинама примене интегративног модела неге на свим нивоима здравствене заштите. Развити компетенцију почетног нивоа у примени одабраних интегративних терапијских приступа, познавање избора и примена интегративних терапија.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Значај, циљеви и исходи интегративне здравствене неге Дефиниције и основни појмови интегративне здравствене неге Начела и теоријске основе интегративне здравствене неге Концепти и принципи интегративне здравствене неге Теоријски, правни и професионални стандарди релевантни за интегративну сестринску праксу у земљама ЕУ Законска регулатива традиционалне (комплементарно –алтернативне) медицине у Р. Србији (систематизација метода, Правилник о ближим условима, начину и поступку обављања метода и поступака традиционалне медицине, Закон о здравственој заштити) Терапијски однос комбиноване терапије са аспекта здравствене неге (конвенционалне и комплементарно- алтернативне) Интегративна нега у сестринској пракси- организациони модели интегративне неге Хolistичка процена потреба пацијената Примена принципа и праксе савремене теорије у дизајнирању програма интегративне здравствене неге <i>Практична настава</i> Општи принципи управљања најчешћим симптомима: Процена и израда плана примене интегративне неге у збрињавању пацијената са болом Процена и израда плана примене интегративне неге у збрињавању пацијената са ограниченом покретљивошћу Процена и израда плана примене интегративне неге у збрињавању пацијената са фатигом (ментални/ физички) Процена и израда плана примене интегративне неге у збрињавању пацијената са поремећајима спавања Процена и израда плана примене интегративне неге у збрињавању пацијената са поремећајима у елиминацији Процена и израда плана примене интегративне неге у збрињавању пацијената са мучнином Анализа утицаја здравствених политика на одрживост интегративног приступа у сестринству

Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/			
1. Fontaine L. Karen. Complementary & Integrative Therapies for Nursing Practice, 5th edition. Published by Pearson (January 22nd 2018)			
2. Kreitzer J. M, Koithan M Integrative Nursing . Oxford University Press; 2 edition (October 15, 2018)			
<i>Дойунска</i>			
1. Lewith T. G, Jonas B.W,Walach H. Clinical Research in Complementary therapies- principles, problems and solutions. Churchill Livingstone; 2 edition 2011			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методe извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	50
колоквијум-и	10		
семинар-и	10		

Назив предмета: Историја здравствене неге			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Научити студенте да савремену здравствену негу не посматрају као врховно научно и практично достигнуће, већ као динамику развоја медицинске мисли.			
Исход предмета			
Дати студентима основна знања и критички поглед на кључне периоде историјског развоја здравствене неге и медицине.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Преглед историје здравствене неге и медицине према периодима, од преисторије до 21-ог века. Великани медицинске мисли, оснивачи теоријских преваца, дијагностичких и терапијских поступака. Историјски развој неге болесника и здравствене неге. Великани сестринске мисли.			
<i>Практична настава</i>			
–			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Демарин К. Повијест медицине и сестринства. Загреб: Школска књига; 1985.			
2. Глесингер Л. Повијест медицине. Загреб: Школска књига; 1978.			
3. Максимовић Ј. Увод у медицину са теоријом медицине. Нови Сад: Медицински факултет; 2011.			
4. Ракић Д. Историја медицине. Предавања и видео презентација. Нови Сад, 2019.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	15		

Назив предмета: Биофизика			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Циљ овог предмета је да студентима пружи знања из физике која су потребна за разумевање функционисања људског тела и физике у медицинској технологији коју треба да користе. Задатак наставе је и да студентима кроз примере приближи примену тог знања у медицини.			
Исход предмета			
Овладавање знањима из физике потребним за разумевање функционисања људског тела, повезивање физике, физиологије и медицине. После успешно савладаног градива студенти ће бити оспособљени да објасне физичке основе биолошких процеса на молекуларном нивоу и да повезују законе физике са принципима рада основних дијагностичких метода.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>		<i>Практична настава</i>	
1. Статика		1. Вискозност течности	
2. Трење		2. Протицање течности кроз цев	
3. Транслаторно кретање		3. Микроскоп	
4. Угаони померај		4. Ултразвук	
5. Еластичност и чврстоћа материјала		5. Магнетна резонанца	
6. Флуиди		6. Електрокардиограм	
7. Кретање флуида		7. Оптичка клуца	
8. Топлота и кинетичка теорија		8. Аудиометрија	
9. Термодинамика		9. Апсорбована доза зрачења	
10. Транспорт кроз мембране		10. Мерења у нуклеарној медицини	
11. Таласи, звук и ултразвук			
12. Електрицитет			
13. Импулси у нервним и мишићним ћелијама			
14. Електрокардиограм			
15. Биомагнетизам			
16. Оптика			
17. Атомска физика			
18. Нуклеарна физика и нуклеарна медицина			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Paul Davidovits. Physics in Biology and Medicine 5 th Edition. Academic Press 2018. ISBN: 9780128137161.			
2. Slobodanka Stanković. Fizika ljudskog organizma: za studente medicinske fizike i medicine. Prirodno-matematički fakultet, Departman za fiziku, 2006. ISBN 8670311054, 9788670311053.			
3. Драгутин Т Михаиловић, Дарко Капор. Биофизика за студенте ветеринарске медицине Пољопривредног факултета у Новом Саду. Пољопривредни факултет, Нови Сад 2017. ИСБН 978-86-7520-396-4.			
<i>Допунска</i>			
4. Russell K. Hobbie, Bradley J. Roth. Intermediate Physics for Medicine and Biology 4th Editon. Springer Science+Business Media 2007, LLC. ISBN-10:0-387-30942-X.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Медицинска социологија			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним темама, проблемима и достигнућима социологије и медицинске социологије. Циљ је да се студенти поред сазнања о друштвеним односима и друштвеним процесима, упознају и са социолошким схватањима предмета којима се баве медицинске науке, као и са значајем савремених друштвених процеса у контексту изазова са којима се суочава савремена медицинска пракса.			
Исход предмета			
Студенти су овладали основним знањима о друштву и најважнијим савременим друштвеним процесима. Захваљујући теоријско-систематском и критичком промишљању и анализи најважнијих социолошких тема и проблема из области медицинске социологије, студенти стичу сазнања о њиховој повезаности са савременом медицинском праксом, као и могућност да та знања примене у будућој професионалној пракси.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Предмет обухвата социолошке садржаје који треба да оспособе студенте за рационално и критичко промишљање друштвених односа, процеса и проблема. Настава курса обухвата следеће тематске области: 1. Социологија и медицинска социологија: предмет, порекло и развој; 2. Проблеми социологије тела; 3. Здравље као друштвени проблем; 4. Болест као друштвени проблем; 5. Друштвена интеракција и комуникација у медицини: улоге и односи лекара и пацијента; 6. Професије и професионализација лекарског позива; 7. Друштвене неједнакости у здрављу и здравственој заштити; 8. Медицина и медији; 9. Медицина и друштво ризика.			
<i>Практична настава</i>			
Предавања, дискусије, дијалог, презентација литературе, менторско давање упутстава за самостално студирање појединих садржинских јединица.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Marinković, Dušan (2017). Uvod u sociologiju – osnovni pristupi i teme. Novi Sad: Mediterran Publishing.			
2. Turza, Karel (2014). Medicina i društvo: Sociološki aspekti. Beograd: Medicinski fakultet.			
<i>Допунска</i>			
3. Gidens, Entoni (2003). <i>Sociologija</i> . Beograd: Ekonomski fakultet.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	50
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стручна пракса 1
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 2
Услов: Одслушани предмети Општа здравствена нега 1 и Општа здравствена нега 2
<p>Циљ предмета</p> <p>Циљ стручне праксе је да студент стекне професионалне компетенције, под стручним надзором у здравственим установама. Развој вештина усвојених на вежбама које су као практични део пратиле реализацију теоријског дела наставе, као део процеса оспособљавања за индивидуални и тимски рад. Самоваспитање у циљу сопствене заштите, заштите пацијената и других чланова тима, развој критичког мишљења, развој самосталности у спровођењу процедура опште здравствене неге у клиничко-болничким условима, и способности за тимски рад.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Након стручне праксе студент ће бити оспособљен да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Правилно спроведе хигијенско и антисептичко прање руку и употреби личну заштитну одећу. – Спроведе сестринске интервенције у циљу континуитета неге: процедуру пријема, премештаја и отпуста те примопредају дужности између смена. – Примени методе антисепсе и асепсе. Припреми материјал за стерилизацију и спроведе контролу стерилности. – Спроведе процедуре одржавања личне хигијене и подстиче самонегу пацијента. – Примени различите методе за процену функционалности пацијента. – Спроведе интервенције позиционирања и премештања пацијената уз примену принципа ергономије и асистивних средстава. – Примени активне и пасивне вежбе за пун обим покрета. – Примени скале за процену ризика од оштећења интегритета коже и ткива те изведе сестринске интервенције у циљу превенције. Примени различите завојне облоге за третман декубиталних рана. – Прати и евидентира виталне знакове и друге показатеља здравља, уочи одступања од нормалних вредности и предузме одговарајуће мере. – Припреми прописане дозе лека (вештина прорачуна). Припреми и примени лекове за локалну, субкутану, интрамускуларну и интравенску примену, као и инфузионе растворе. – Спроведе процедуре постављања уринарног катетера, ректалну сонду и процедуру евако-клизме. – Примени поступке превенције и извести о нежељеним догађајима. – Упозна се са правилима документовања података у здравственој установи. Формира сестринску документацију и примени различите обрасце, скале, скорове.
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>–</p> <p><i>Практична настава</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Увежбавање примене хигијенских стандарда у спровођењу процедура здравствене неге (хигијена руку, лична заштитна опрема). – Увежбавање процедура пријема, примопредаје дужности између смена, премештаја и отпуста. – Увежбавање процедура одржавања хигијене пацијента и подстицање самонеге. – Примена метода антисепсе и асепсе – увежбавање примене и примене антисептичких и дезинфекционих средстава; припрема и примена стерилног материјала, репроцедурање инструмената, метода контроле стерилности и стерилизације . – Примена принципа ергономије у здравственој нези и механике тела. Вежбе за пун обим покрета – РОМ вежбе. – Примена скала за процену, превенција и третман декубиталних рана. – Увежбавање мерења и евидентирања виталних функција, примена различитих обаразаца, скала и скорова. – Увежбавање процедура спровођења терапије лековима. – Асистирање и спровођење појединих поступака процедуре катетеризације мокраћне бешике и клизме. – Примена процеса здравствене неге. – Увежбавање формирања и вођења сестринске документације.
<p>Литература</p> <p><i>Обавезна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ. Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд, 2010. (одабрана поглавља) 2. Baronski S, et al. Сестринске процедуре. Дата статус, 2010. (одабрана поглавља) 3. Рудић Р, Коцев Н, Мунђан Б. Процес здравствене неге: Практикум за студенте-водич за праксу, Књига-Комерц, Београд, 2008. <p><i>Допунска</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Taylor C, Lynn P, Bartlett JL. Fundamentals of nursing: the art and science of person-centered nursing care. 9th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 9th ed, 2019 5. Potter PA, Perry AG, Stockert PA, Hall AM. Fundamentals of nursing. 9th ed. Elsevier, 2017.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: –	Практична настава: –	Остали часови: 270
Методe извођења наставе			
Рад у малој групи и самосталан рад под надзором у наставним базама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Патологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: Анатомија; Физиологија (за полагање)			
Циљ предмета			
Циљ наставе јесте да студенту пружи знање о механизмима оштећења, ћелија ткива и органа и упозна га са морфолошким променама које су подлога болестима. Задатак је наставе оспособљавање студента да препозна морфолошке промене на ћелијама, ткивима и органима усвајањем примењених знања на предавањима, те стицањем властитих искустава микроскопирањем и анализом микроскопских препарата. Оспособљавање студената да стечена знања из патологије (стручна знања о препознавању морфолошких промена на ћелијама, ткивима и органима; искуства микроскопирања и анализе микроскопских препарата) користи при изучавању процедура које спроводе струковне медицинске сестре.			
Исход предмета			
Основна знања о етиологији и структурним променама основних патолошких процеса као што су поремећаји метаболизма воде, масти, беланчевина, запаљења, неоплазме. Савладавање технике светлосне микроскопије и препознавање промена које не одговарају очуваној ћелији и ткиву тј. разликује нормалну грађу ткива и органа од патолошких процеса и стања у ткивима и органима. Студент ће бити оспособљен да опише патолошку грађу ткива, органа и морфолошки супстрат обојења, што ће значајно допринети изучавању процедура опште и специјалне здравствене неге у струци.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Адаптација, оштећење и смрт ћелије 2. Морфолошке промене ћелијског оштећења и смрти. 3. Поремећаји циркулације крви и лимфе. 4. Поремећаји раста и диференцијације ћелије. 5. Патологија тумора.			
<i>Практична настава</i>			
Патохистолошка анализа и интерпретација препарата који илуструју теоријске методске јединице: некрозе, поремећаји метаболизма воде, масти, беланчевина, запаљења, туморе.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Будаков П. Патологија. Медицински факултет, Нови Сад, 2012			
<i>Допунска</i>			
1. Дамјанов И, Нола М, Јукић С. Патологија (прво српско издање). Медицинска наклада, Загреб, 2009.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Патофизиологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: Медицинска биохемија, Физиологија (за полагање)			
Циљ предмета			
Изучавање својстава појединих етиолошких фактора и начина на који доводе до започињања патолошког процеса, генезе патолошког процеса и патофизиолошких поремећаја. Упознавање са основним принципима функцијских испитивања.			
Исход предмета			
Знања			
Оспособљавање студената за разумевање етиологије, механизма настанка поремећаја функције у оболелом органу и органском систему, и патофизиолошких поремећаја који доводе до одговарајућих клиничких манифестација болести.			
Вештине			
Оспособљавање за разумевање основних принципа извођења и за тумачење појединих лабораторијских тестова и функцијских испитивања која су неопходна стручњацима здравствене неге у свакодневном раду.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
– Наслеђе као етиолошки фактор болести.			
– Поремећаји метаболизма беланчевина.			
– Поремећаји метаболизма угљених хидрата.			
– Поремећаји метаболизма масти.			
– Поремећаји метаболизма телесних течности, електролита и ацидобазне равнотеже.			
– Поремећаји исхране као етиолошки фактор болести.			
– Поремећаји неуроендокриног система.			
– Патофизиологија црвене крвне лозе, беле крвне лозе и хемостазног система.			
– Патофизиологија поремећаја функције јетре.			
– Патофизиологија дигестивног тракта.			
– Патофизиологија бубрега.			
– Патофизиологија респираторног система.			
– Патофизиологија кардиоваскуларног система.			
<i>Практична настава</i>			
– Функцијско испитивање запаљења и метаболизма беланчевина.			
– Функцијско испитивање метаболизма угљених хидрата.			
– Функцијско испитивање метаболизма масти.			
– Функцијско испитивање црвене и беле крвне лозе.			
– Функцијско испитивање хемостазног система.			
– Функцијско испитивање дигестивног тракта и јетре.			
– Функцијско испитивање бубрега.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Стошић З, Борота Р, eds. Основи клиничке патофизиологије. Треће издање. Нови Сад; Медицински факултет; 2016.			
2. Стошић З, Ђерић М, eds. Практикум из патолошке физиологије. Треће, измењено и допуњено издање. Нови Сад; Медицински факултет; 2017.			
3. Ђерић М, Стошић З, eds. Тест-питања и репетиторијум из патолошке физиологије. Нови Сад; Медицински факултет; 2018.			
<i>Допунска</i>			
1. Стошић З, Борота Р, eds. Употреба функцијских испитивања у дијагнози болести. Нови Сад; Медицински факултет; 2015.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	65
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Фармакологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: Медицинска биохемија, Физиологија			
Циљ предмета			
Упознавање студената са механизмом дејства лекова, фармакотерапијским групама лекова, начином давања лекова и препознавањем нежељених дејстава лекова.			
Исход предмета			
По завршетку наставе студент мора да познаје механизме и начине дејства лекова; за лекове из поједине терапијске групе мора да зна индикације, терапијски ефект појединог лека, нежељена и токсична дејства која поједини лек испољава, као и интеракције са другим лековима. Студент мора да прикаже начин апликације појединих облика лекова; мора да уме да прочита ординирани лекове са рецепта или болесничке листе и да зна начин на који се они примењују; мора да уме да попуни образац за пријављивање нежељених дејстава лекова и да га упути на одређену адресу.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Лек и отров. Дозирање лекова. Нашини примене лекова. Кретање лека кроз организам: ресорпција, дистрибуција, метаболисање, излучивање. Начини, место и механизам дејства лекова. Рецептори. Интеракције лекова. Нежељена дејства лекова. Специфичности примене лекова код трудница, у току лактације, код деце и старих особа. Клиничко испитивање лекова. Улога здравственог радника-нелекара у клиничком огледу. Општи принципи дезинфекције и антисепсе. Дезинфицијенси и антисептици. Основи токсикологије и општи принципи збрињавања отроване особе. Антимикробни лекови: подела, принципи дозирања, резистенција, рационална антимикробна терапија. Антимикробни лекови: бета-лактамски антибиотици, инхибитори бета-лактамазе, карбапенеми, монобактами, гликопептиди, полипептиди, инхибитори синтезе протеина, стрептограмини, оксазолидини, инхибитори синтезе ДНК, хинолони, азоли, сулфонамиди, антитуберкулозици. Антивиротици. Антимикотици. Средства против малигног раста ћелија. Имуномодулатори. Нервни системи (централни, вегетативни, периферни). Општа и локална анестезија. Нежељена дејства анестетика (општих и локалних). Јаки аналгетици. Нестероидни антиинфламаторни лекови. Терапија епилепсије. Терапија дегенеративних обољења ЦНС-а (Паркинсон-ова болест, Алцхајмер-ова болест). Психофармака. Инфузиона терапија. Парентерална исхрана. Замена за плазму. Лекови у терапији обољења ГИТ-а. Лекови у терапији обољења респираторних система. Лекови у терапији обољења кардиоваскуларног система. Лекови у терапији обољења крви и крвотворних органа. Лекови у терапији обољења ендокриног система. Дејство лекова на око. Медикацијске грешке.			
<i>Практична настава</i>			
Читање и објашњавање рецепта. Читање и објашњавање прописане терапије са болесничке листе. Откривање медикацијских грешака (примери). Опис процеса рада здравственог радника-нелекара у клиничком огледу. Активно прикупљање нежељених дејстава лекова. Попуњавање обрасца за пријављивање нежељених дејстава лекова.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Самојлик И, Миков М, уредници. Фармакологија са токсикологијом: за студенте стоматологије. Друго издање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2018.			
2. Рашковић А. Фармакологија (за студије здравствене неге), Едиција савремена фармакотерапија, Петроварадин: Алфаграф; 2015.			
3. Кажић Т. Фармакологија и клиничка фармакологија (одабрана поглавља). Београд: Интегра; 2011.			
4. Сабо А, Зденко Т, Рашковић А, Стануловић М. Антибактеријски лекови (са осталим антиинфективним лековима). Петроварадин: Алфаграф; 2014.			
5. Самојлик И., Хорват О. Савремена фармакотерапија – практикум из фармакографије и облика лекова. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
6. Ђаковић-Швајцер К. Основи фармакологије. Нови Сад: Ортомедикс; 2010.			
<i>Дойунска</i>			
1. Сабо А, Миков М, Томић З. (уредници). Лекови у промету, Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића; 2019. (и старија издања)			
2. Karch AM. Focus on nursing pharmacology. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2019.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60	Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска предавања, практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит*	40
практична настава	5	усмени испит	50
колоквијум-и	2x20		
*Студент приступа писменом делу испита у случају да није положио оба колоквијума			

Назив предмета: Хигијена			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособљавање дипломиране медицинске сестре (техничара) за руковођење ризиком у здравственим установама.			
Исход предмета			
Знања: анализа и руковођење ризиком у здравственим установама. Заштита здравља здравствених радника и корисника здравствених услуга.			
Вештине: руковођење ризиком у здравственим установама.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
– Хигијена и здравље. Хигијенски услови планирања и градње здравствених установа.			
– Осветљеност, вентилација и грејање у здравственим установама.			
– Квалитет ваздуха у здравственим установама.			
– Вода и здравље. Здравствена безбедност воде за пиће.			
– Начин водоснабдевања здравствених установа. Дезинфекција воде за пиће.			
– Диспозиција чврстих и течних отпадних материја. Диспозиција медицинског отпада.			
– Лична хигијена здравствених радника: Хигијена руку и лична заштитна средства. Хигијенски поступци у одржавању личн хигијене болесних људи.			
– Хигијенско-епидемиолошка исправна решења санитарног простора. Хигијенски исправно поступање са болничким вешом.			
– Хигијенски захтеви за кухињске просторије и расподелу хране. Примена „НАССР“ система у руковању храном и водом за пиће.			
– Интернационално и национално законодавство у области здравствене безбедности хране, предмета опште употребе.			
– Руковођење ризиком у здравственим установама. Утврђивање критичних тачака у здравственим установама.			
– Епидемиолошки значај утврђивања критичних тачака и план контроле критичних тачака у здравственим установама			
<i>Практична настава</i>			
– Биоколошка интерпретација здравља и болести.			
– Планирање хигијенских услова за здравствене установе.			
– Приказ резултата испитивања и оцена квалитета ваздуха. Методе узорковања ваздуха у здравственим установама.			
– Приказ резултата испитивања и оцена здравствене безбедности воде за пиће.			
– Дезинфекција воде за пиће. Методе узорковања воде за пиће.			
– Еколошки сагласна диспозиција медицинског отпада.			
– Припрема за семинарски рад: надзор над личном хигијеном здравствених радника.			
– Презентација семинарског рада из области надзора над личном хигијеном здравствених радника.			
– Припрема за семинарски рад: Израда НАССР система за кухињске просторије у здравственим установама.			
– Презентација семинарског рада из Израде НАССР система за кухињске просторије у здравственим установама.			
– Утврђивање критичних тачака у здравственим установама.			
– Утврђивање критичних тачака у здравственим установама – интервју са студентима.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Новаковић Б, Грујић В. Хигијена и здравствено васпитање. Медицински факултет у Новом Саду, 2005			
<i>Дојунска</i>			
1. Кристофоровић-Илић М и сар. Хигијена, медицинска екологија и јавно здравље. Ortomedics Нови Сад, 2010.			
2. http: / www.who.int			
3. http: / www.cdc.gov			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, семинари			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	35
практична настава	5	усмени испит	35
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Епидемиологија		
Статус предмета: обавезан		
Број ЕСПБ: 3		
Услов: –		
Циљ предмета		
Циљ едукације је да студент на академским студијама здравствене неге познаје и примењује епидемиолошке методе, одговарајуће мере у превенцији и сузбијању болести кроз процедуре опште и специјалне здравствене неге.		
Исход предмета		
Студент треба да савлада епидемиолошке методе рада, да познаје епидемиолошке карактеристике заразних и масовних болести непознате етиологије у колективу и популацији да би их препознао и предузео мере у њиховој превенцији и сузбијању. Такође је потребно да се упозна са применом епидемиолошког надзора у свакодневном раду.		
Студент академских студија здравствене неге треба да овлада вештинама епидемиолошког надзора над заразним и незаразним болестима, односно пријављивања заразних болести, применом имунопрофилактике, серофилактике и хемиофилактике у редовним и ванредним ситуацијама и препознавања епидемија, примене епидемиолошког упитника, са посебним нагласком на епидемиолошком надзору над болничким инфекцијама.		
Садржај предмета		
<i>Теоријска настава</i>		
1. Предмет, дефиниција и задаци епидемиологије, епидемиолошке методе. Мере учесталости поремећаја здравља. 2. Епидемиолошки надзор. 3. Епидемиолошки модели. Агенс, домаћин и средина. Пuteви преношења заразних болести. Епидемиолошке карактеристике епидемија. 4. Мере спречавања и сузбијања заразних болести. 5. Имуно профилакса, серофилактика и хемиофилактика. 6. Епидемиологија заразних болести. 7. Епидемиологија болести непознате етиологије. Скрининг. 8. Болничке инфекције.		
<i>Практична настава</i>		
1. Извори података о оболевању и умирању – значај, законске основе, техника пријављивања, врсте пријава, употреба података, коришћење интернета за прикупљање информација. 2. Основни показатељи величине епидемиолошког проблема – показатељи оболевања, показатељи умирања, опште, специфичне и стандардизоване стопе. 3. Епидемиолошке методе – дескриптивни метод, принципи, значај, практична примена. 4. Епидемиолошке методе – дескриптивни метод, принципи, значај, практична примена. 5. Епидемиолошке методе – анамнестичке студије, принципи, значај, практична примена. 6. Епидемиолошке методе – анамнестичке студије, практична примена. 7. Епидемиолошке методе – кохортне студије, принципи, значај, практична примена. 8. Епидемиолошке методе – кохортне студије, практична примена. 9. Епидемиолошке методе – експеримент, принципи, значај, примери, практична примена. 10. Јединица епидемиолошког испитивања – дефиниција, значај, врсте колектива, практични примери. 11. Епидемиолошки надзор. 12. Имунизација – врсте вакцина и њихова примена, контраиндикације за вакцинацију, организација вакцинације, вођење документације, пријаве нежељених реакција. 13. Имунизација – систематика имунизација, вакцинација по епидемиолошким и клиничким индикацијама, вакцинација путника у међународном саобраћају, календар вакцинације, примери. 14. Епидемиолошки упитник – значај упитника, делови упитника, креирање упитника. 15. Истраживање епидемије – извори података за откривање епидемије, кораци у истраживању епидемија заразних болести, примери истраживања епидемија заразних болести. 16. Респираторне епидемије – карактеристике респираторних епидемија, болести које се шире респираторним путем, примери респираторних епидемија, истраживање респираторних епидемија. 17. Контактне епидемије – карактеристике контактних епидемија, болести које се преносе контактом, примери контактних епидемија, истраживање контактних епидемија. 18. Хидричне епидемије – карактеристике хидричних епидемија, болести које се преносе водом, примери хидричних епидемија, истраживање хидричних епидемија. 19. Алиментарне епидемије – карактеристике алиментарних епидемија, болести које се преносе храном, примери алиментарних епидемија, истраживање алиментарних епидемија. 20. Болничке инфекције – дефиниције, критеријуми, значај, врсте надзора. 21. Болничке инфекције – превенција, мере предострожности, протоколи асептичних процедура. 22. Болничке инфекције – превенција, мере предострожности, протоколи асептичних процедура. 23. Болничке инфекције – превенција, мере предострожности, протоколи асептичних процедура. 24. Болничке инфекције – превенција, мере предострожности, протоколи асептичних процедура. 25. Нивои превенције. 26. Превенција масовних болести – програми превенције. 27. ХИВ инфекције – епидемиолошке карактеристике, путеви преношења, значај за здравствене раднике. 28. ДПСТ – општи принципи, значај и практична примена. 30. ДПСТ – практичан рад, рад са посебно осетљивим групама. 31. ДПСТ – етички аспекти.		
Литература		
<i>Обавезна</i>		
1. Радовановић З и сар. Општа епидемиологија, 5. издање. Нови Сад. Медицински факултет; 2012.		
2. Радовановић З, уредник. Најчешће болести и повреде: епидемиологија, етиологија и превенција. Београд:ЦИБИД;2004		
<i>Допунска</i>		
1. Бененсон АС, уредник. Приручник за спречавање и сузбијање заразних болести, 16. издање. Београд:ЦИМ; 2000.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30
Методе извођења наставе		
Теоретска настава -екс катедра, практичне вежбе са активним учешћем студената, претходно припремљеним, са одговарајућом литературом добијеном на претходној вежби.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	50
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Пропедевтика у здравственој нези

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 4

Услов: Физиологија, Општа здравствена нега II

Циљ предмета

Усвајање теоријских и практичних знања о пропедевтици у здравственој нези, као и оспособљавање да се стечена знања примене у професионалном и у научно истраживачком раду. Значајан је развој критичког мишљења, као способност да се на основу стечених знања и вештина постави дијагноза неге, планирају даљи дијагностичко-терапијски поступци и процедуре здравствене неге. Развијање професионалне свести, одговорности, хуманости, смисла за деонтологију, естетику и комуницирања са пацијентом и стручним тимом. Самоваспитање у циљу сопствене заштите, заштите пацијената и других чланова тима, развој самосталности у спровођењу професионалних задатака и способности за тимски рад у клиничком раду са пацијентима.

Исход предмета

- опишу задатке дипломиране медицинске сестре у процени стања пацијента
- наброје неопходне услове за прикупљање анамnestичких података о пацијенту и физикалног прегледа пацијента
- објасне сврху процене стања пацијента
- наброје компоненте, типове, приоритете и критеријуме за учесталост сестринске процене
- објасне и образложе примену инструмената и помагала у прикупљању података о пацијенту
- демонстрирају вештину узимања сестринске анамнезе
- самостално изведу физикални преглед болесника и да разликују нормалан, физиолошке варијације и патолошки налаз
- наброје елементе свеобухватне процене пацијента
- објасни тимски приступ и колаборативну сарадњу са осталим здравственим професионалцима при прикупљању података о пацијенту
- спроведе физикални преглед поштујући приватност и достојанство пацијента.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Сестринска анамнеза и физикални преглед. Компоненте, типови, приоритети и учесталост сестринске процене стања пацијента. Неопходни услови за прикупљање података – хигијенски стандарди просторије, прибор и опрема, приватност пацијента. 2. Витални знаци – процена/мерење. Примена скала и скорова. 3. Општа инспекција. Физикални преглед коже и процена стања хигијене и ухрањености. 5. Физикални преглед главе и врата. 6. Физикални преглед грудног коша и плућа. Сестринска анамнеза, инспекција, топографија грудног коша, палпација. 7. Перкусија и аускултација (нормалан, физиолошке варијације и патолошки налази). 8. Физикални преглед срца и крвних судова. Сестринска анамнеза, инспекција прекордијума, палпација пулса (нормалан, физиолошке варијације и патолошки налази). 9. Аускултација срца (срчаних тонова и шумова). 10. Физикални преглед трбушних органа. Сестринска анамнеза, инспекција, површна и дубока палпација, 11. Пеккусија, испитивање присуства слободне течности у абдомену, преглед јетре. 12. Физикални преглед бубрега и мокраћног система. Сестринска анамнеза, инспекција, палпација, сукусија. 13. Преглед слезине и лимфног система. 17. Сестринска анамнеза, инспекција, перкусија, палпација. 14. Физикални преглед екстремитета, периферних крвних судова и мишићно-коштаног система. 15. Физикални преглед гениталног система и дојки.

Практична настава

1. Увежбавање узимања сестринске анамнезе. 2. Увежбавање процене виталних параметара (мерење телесне температуре, палпација пулса, мерење крвног притиска, мерење респирација), разликовање нормалног, физиолошких варијација и патолошког налаза – вежбе на моделу у Центру за едукацију и симулацију и у клиничком окружењу. 3. Увежбавање технике физикалног прегледа коже: боја, тургор, еластичност (нормалан, физиолошке варијације и патолошки налаз), процена стања хигијене и ухрањености. 4. Увежбавање технике физикалног прегледа главе и врата ((нормалан, физиолошке варијације и патолошки налаз). 5. Увежбавање технике физикалног прегледа грудног коша и плућа: сестринска анамнеза, инспекција, палпација, перкусија (нормалан, физиолошке варијације и патолошки налаз) – вежбе на моделу у Центру за едукацију и симулацију и у клиничком окружењу. 6. Увежбавање технике физикалног прегледа срца и крвних судова: сестринска анамнеза, инспекција прекордијума, палпација, аускултација (нормалан, физиолошке варијације и патолошки налаз) – вежбе на моделу у Центру за едукацију и симулацију и у клиничком окружењу. 7. Увежбавање технике физикалног прегледа трбушних органа: сестринска анамнеза, инспекција, палпација, перкусија, испитивање присуства слободне течности у абдомену, преглед јетре (нормалан, физиолошке варијације и патолошки налаз). 8. Увежбавање технике физикалног прегледа слезине и лимфног система: сестринска анамнеза, инспекција, палпација, перкусија (нормалан, физиолошке варијације и патолошки налаз). 9. Увежбавање технике физикалног прегледа бубрега и мокраћног система: сестринска анамнеза, инспекција, палпација, сукусија (нормалан,

физиолошке варијације и патолошки налаз). 10. Увјежбавање технике физикалног прегледа екстремитета и локомоторног система (нормалан, физиолошке варијације и патолошки налаз) – вежбе на моделу у Центру за едукацију и симулацију и у клиничком окружењу. 11. Увјежбавање технике физикалног прегледа гениталија и дојки (*вежбе на моделу*). 12. Увјежбавање техника организовања и систематизовања података у циљу формирања дијагноза неге, планирања, реализовања и евалуације процедура здравствене неге. 13.14.15. Решавање студија случаја и увјежбавање узимања сестринске анамнезе и физикалног прегледа у клиничком окружењу.

Литература

Обавезна

1. Ауторизована предавања: доступна на <http://vle.medical.uns.ac.rs/>
2. Ambrose, MS, i saradnici: Sestrinske procedure. DataStatus, Beograd, 2010. (одабрана поглавља)
3. Лепшановић Л. (уредник). Практикум физичке дијагностике. Медицински факултет у Новом Саду 2001.

Допунска

1. Weber, J, Kelly, J. Health assessment in nursing, Wolters Kluwer Health, 2018.
2. Taylor CR, Lillis C, LeMone P, Lynn P. Fundamentals of Nursing: The Art and Science of Nursing Care, 9th Ed. Lippincott Williams and Wilkins, Wolters Kluwer Health, 2017.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 45	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	40
практична настава	5	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у клиничко-болничкој пракси

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 8

Услов: Општа здравствена нега II

Циљ предмета

Усвајање основних теоријских и практичних (спретност, сналажљивост) стручних знања из здравствене неге у клиничко-болничкој пракси уз оспособљавање да стечена знања примене у професионалном раду.

Самоваспитање у циљу сопствене заштите, заштите пацијената и других чланова тима, развој критичког мишљења, развој самосталности у спровођењу здравствене неге у клиничко-болничким условима, и способности за тимски рад.

Исход предмета

Стицање знања о факторима који утичу или узрокују поремећај оксигенације, циркулације, хидрације, електролитног баланса и знања неопходна за брзо препознавања (процену) и збрињавање истих.

Стицање знања да дефинишу дијагнозе неге, допринесу планирању и реализовању одговарајућих поступака у нези и терапији. Усвајање холистичког приступа у здравственој нези. Осамостављавање студената за рад по процесу здравствене неге у клиничко-болничким условима, овладавање независним сестринским интервенцијама и међузависним сестринским интервенцијама из области дијагностике и терапије и вештина комуницирања са пацијентом и осталим члановима здравственог тима.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Основни принципи утврђивања физичких, психичких и социјалних потреба пацијента који захтевају здравствену негу у клиничко болничкој пракси. Принципи дефинисања дијагноза неге, планирања, реализације, процене ризика, евалуације исхода и документовања сестринских интервенција у циљу обезбеђења континуитета здравствене неге у клиничко болничкој пракси. 2. Оксигенација (фактори који утичу на оксигенацију, процена-дијагностички и лабораторијски подаци, дијагнозе неге које се односе на оксигенацију, планирање сестринских интервенција, исхода, имплементација и евалуација). 3. Течности и електролити (фактори који утичу на хидрацију и елктролитни баланс, процена-дијагностички и лабораторијски подаци, дијагнозе неге које се односе на хидрацију и електролитини баланс, планирање сестринских интервенција, исхода, имплементација и евалуација). 4. Циркулација (фактори који утичу на циркулацију, процена-дијагностички и лабораторијски подаци, дијагнозе неге које се односе на циркулацију, планирање сестринских интервенција, исхода, имплементација и евалуација). 5. Трансфузија крви и крвних деривата (стратегија безбедне трансфузије крви и крвних деривата, мониторинг ризика и компликација). 6. Исхрана (процена нутритивног статуса: антропометрија и биохемијски маркери, дијагнозе неге везане за образац исхране: ризик за аспирацију, дисфагија). 7. Сестринске интервенције у лабораторијској дијагностици (припрема пацијента, узимање и транспорт узорака (крви, урина, фецеса, спутума и других телесних течности). 8. Сестринске интервенције при извођењу функционалних тестова. 9. Сестринске интервенције у ендоскопској дијагностици.

10. Сестринске интервенције у припреми и збрињавању пацијената након радиолошке неинвазивне дијагностике. 11. Сестринске интервенције у припреми и збрињавању пацијената након радиолошке инвазивне дијагностике. 12. Пункције – сестринске интервенције (аспирација/биопсија костне сржи, лумбална пункција, парацентеза, торакоцентеза). 13. Сестринске интервенције у периоперативном периоду (утврђивање физичких, психичких и социјалних потреба пацијента који захтевају хируршку интервенцију, дијагнозе неге и планирање сестринских интервенција којим се обезбеђује континуитет периоперативне здравствене неге, мониторинг ризика и компликација).

Практична настава

Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају посматрање, асистирање и самостално извођење сестринских интервенција у дијагностичким и терапијским процедурама, а обухватају:

- процену оксигенације, примену различитих терапијских модалитета за одржавање адекватне оксигенације,
- процену хидрације и електролитног баланса, примену различитих терапијских модалитета за одржавање адекватне хидрације и електролитног баланса,
- процену циркулације, примену различитих терапијских модалитета за одржавање адекватне циркулације,
- примену трансфузије крви и крвних деривата у пацијената, поступак у случају трансфузијске реакције,
- процену нутритивног статуса, примену ентералне и парентералне исхране,
- правилно узорковање и транспорт узорака крви (венске, артеријске, капиларне), урина, фецеса, спутума и других телесних течности, процену узорака, урина, фецеса, спутума и других телесних течности,
- примену поступака неге у стандардним методама испитивања,
- примену поступака неге у неинвазивним и инвазивним методама испитивања,
- примену сестринских интервенција у периоперативном периоду.

Литература

Обавезна

1. Baronski S, et al. Sestrinske procedure:Data status, 2010.
2. Ауторизована предавања: доступна на <http://vle.medical.uns.ac.rs/>

Допунска

1. Taylor CR, Lillis C, LeMone P, Lynn P. Fundamentals of Nursing: The Art and Science of Nursing Care, 9th Ed. Lippincott Williams and Wilkins, Wolters Kluwer Health, 2017.
2. DeLaune SC, Landner PK. Fundamentals of Nursing: Standards and Practice. 4th Ed. Delmar, Cengage Learning, 2011.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 90
------------------------------------	------------------------------	------------------------------

Методe извођења наставе

Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама

Оцена знања (максимални број поена 100)			
	поена	Завршни испит	поена
Предиспитне обавезе			
активност у току предавања	5	практични испит	20
практична настава	15	писмени испит	50
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена психологија			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Студенти ће стећи знање о значају везе између психологије и медицине, као и о улози психолошких конструката у подручју здравствене делатности. Овладаће знањима о утицају психолошких фактора и значају стреса у настанку психосоматских обољења. Такође ће стећи знања о начинима превладавања стреса и управљања болом. Биће упознати и са савременим тенденцијама интердисциплинарног повезивања (нпр. психоневроимнологија, психонкологија). Овладаће знањем које ће им омогућити да препознају синдром изгарања на послу, уз стратегије за његово превазилажење.			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент буде способан да:			
– познаје и разуме одређење здравствене психологије и теоријске моделе на којима почива (биомедицински; психосоматски, биопсихосоцијални модел).			
– разуме психолошке аспекте здравља и болести,			
– препозна различите психолошке реакције на симптом, болест и значај тражења стручне помоћи и социјалне подршке,			
– разуме улогу стреса у настанку психосоматских болести и начинима превладавања стреса,			
– препозна улогу персонолошких чинилаца у доживљају и управљању болом (у акутним и хроничним болним стањима),			
– разуме психолошке аспекте тешких болести и терминалних стања (канцер, СИДА итд.),			
– разуме концепте здравствене психологије у различитим периодима живота (детињство, адолесценција, одрасло и старије животно доба),			
– разуме психолошке аспекте хоспитализације код пацијената различитих животних доби,			
– разуме и препозна феномен изгарања на послу.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Дефинисање здравствене психологије (биомедицински, психосоматски и биопсихосоцијални модел). Стрессогени животни догађаји. Превладавање стреса и социјална подршка. Психосоматске болести (астма, гојазност, болести зависности, артритис, дијабетес, психогено услоњене главобоље, срчана болест и хипертензија, иритабилни колон, итд.). Синдром хроничног умора. Доживљај и управљање болом. Здравствена психологија у различитим периодима живота (детињство, адолесценција, одрасло и старије животно доба). Психоневроимнологија. Психосоцијална онкологија. Плацебо. Синдром изгарања на послу.			
<i>Практична настава</i>			
Здравствено понашање и промена, као и механизми превладавања и суочавање са болешћу. Разумевање односа стреса и болести. Психолошки приступ и интервенције у раду са пацијентима оболелим од различитих хроничних и акутних болести. Менаџмент/ управљање болом (психолошки третман бола). Разумевање односа пацијента и здравственог радника. Упознавање са принципима успостављања здравствених навика у различитим животним добима. Фактори који утичу на развој здравих навика и стила живота. Однос социјалне подршке и здравља. Преглед модела и стратегија промоције здравственог понашања које је усмерено на смањење здравствених проблема. Препознавање симптома синдрома изгарања и усвајање метода за његово превазилажење.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Бергер Д. Здравствена психологија. Београд: Друштво психолога Србије, 1997.			
2. Хавелка М. Здравствена психологија. Јастрбарско: Наклада Слп, 1998.			
<i>Допунска</i>			
3. Худек-Кнежевић Ј, Кардум И. Стрес и тјелесно здравље. Јастрбарско: Наклада Слп, 2005.			
4. Albery I, Munafò M. Key concepts in health psychology. London: Sage, 2008. (одабрана поглавља)			
5. Baum A, Newman S, Weinman J, McManus C, West R. (Eds.). Cambridge handbook of psychology, health and medicine. New York: Cambridge University Press, 1997. (одабрана поглавља)			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Основи радиологије			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: Анатомија			
Циљ предмета			
Упознавање студента са свим дијагностичким сликовним модалитетима који се примењују у савременој медицини (конвенционалне радиографске методе, ултрасонографија, компјутеризована томографија, магнетна резонанца, инвазивне и интервентне радиолошке процедуре, специфичне радиолошке технике), виртуелни прегледи у радиологији, третман болесника након инвазивних и интервентних метода и припрема за радиолошке прегледе.			
Исход предмета			
Задатак је да се упознају са методама прегледа у радиологији, индикацијама за њихову примену, припрему за преглед и интервентне прегледе и процедуре као и третман болесника након инвазивних и интервентних радиолошких процедура. Студент треба да овлада припремом и третманом пацијента за конвенционалне радиолошке прегледе, ултрасонографским прегледом, прегледом компјутеризованом томографијом, МР, специфичним радиолошким техникама, виртуелним прегледима у радиологији и третманом болесника након инвазивних и интервентних радиолошких процедура.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Суштинске одреднице појма радиологије, радиолошка физика, заштита у радиологији; 2. Контрастна средства у радиологији; 3. Нормалне варијације радиолошког налаза, радиолошка слика поремећаја развоја; 4. Имиџинг технике у радиологији; 5. Ултразвук и његова примена (интралуминални ултразвук, интраоперативни ендоскопски ултразвук); 6. Конвенционалне радиолошке методе; 7. Компјутеризована томографија; 8. Магнетна резонанца; 9. Нуклеарна медицина; 10. Контрастне методе прегледа; 11. Инвазивне и интервентне радиолошке процедуре; 12. Припрема болесника за радиолошке прегледе и третман болесника након инвазивних и интервентних радиолошких процедура; 13. Базичне конвенционалне радиолошке процедуре и специфичне радиолошке технике, виртуелни прегледи у радиологији.			
<i>Практична настава</i>			
1. Демонстрација апаратуре за стандардне, интервентне и инвазивне радиолошке методе прегледа, упознавање са апаратом за компјутеризовану томографију, ултрасонографију и магнетну резонанцу; 2. Праћење појединих инвазивних и интервентних дијагностичких процедура; 3. Анализа рендгенских снимака, снимака компјутеризоване томографије и анализа добијене слике на магнетној резонанци.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Бошњаковић П. Практикум клиничке радиологије, Датастатус 2009			
<i>Допунска</i>			
1. Lothar Wicke. Атлас радиолошке анатомије. Датастатус 2007			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у интерној медицини			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 9			
Услов: Патологија; Патофизиологија; Фармакологија; Клиничка пропедевтика (за полагање испита)			
Циљ предмета Усвајање актуелних теоријских и практичних стручних знања из неге и збрињавања интернистичког болесника и оспособљавање да стечена знања примене у професионалном и у научно истраживачком раду.			
Исход предмета Студенти треба да усвоје потребна знања из неге и збрињавања интернистичког болесника. Студенти се оспособљавају за индивидуални и тимски рад у препознавању кардиолошких, пулмолошких, нефролошких, ендокринолошких, гастроентеролошких, хематолошких и онколошких обољења			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. КАРДИОЛОГИЈА. Специфичности здравствене неге на одељењу поремећаја ритма, имплантације пејсмејкера и електрофизиологије. Дијагностика, терапија и превенција артеријске хипертензије. Специфичности здравствене неге на кардиолошким одељењима. Превенција, дијагностика и лечење фактора ризика коронарне болести. Дијагностика и лечење акутног коронарног синдрома. 2. ПУЛМОЛОГИЈА. Специфичности здравствене неге на пулмолошким одељењима. Најчешће и најзначајније пулмолошке болести неспецифичне инфективне етиологије. Пулмолошке онколошке болести – терапија и здравствена нега. Специфичности терапије и здравствене неге код хроничне обструктивне болести плућа. Савремени приступ лечењу и здравственој нези туберкулозе. 3. ХЕМАТОЛОГИЈА. Најчешће и најзначајније хематолошке болести, њихова дијагностика, превенција и лечење. Најчешће и најзначајније хематолошке болести, њихова дијагностика, превенција и лечење. Специфичности здравствене неге на хематолошким одељењима. Нега и збрињавање болесника са анемијским синдромом. Нега и збрињавање болесника с хеморагијским синдромом. Нега и збрињавање имунокомпромитованог болесника (стерилни блок). 4. ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈА. Најчешће и најзначајнија гастроинтестинална обољења, њихова дијагностика, превенција и лечење. Најчешћа и најзначајнија билиопанкреасна обољења, њихова дијагностика, превенција и лечење. Најчешћа и најзначајнија обољења јетре. Специфичности здравствене неге на гастроентеролошким одељењима. Припрема болесника за ендоскопске дијагностичке поступке. 5. ЕНДОКРИНОЛОГИЈА. Најчешће и најзначајније ендокринолошке болести, њихова дијагностика, превенција и лечење (болести штитасте жлезде, остеопороза, хиперпролактинемија, шећерна болест, хиперлипипропротеинемије, гојазност). Специфичности здравствене неге на ендокринолошким одељењима. Режији инсулинске терапије. Нега дијабетесног стопала. 6. НЕФРОЛОГИЈА. Најчешће и најзначајније нефролошке болести, њихова дијагностика, превенција и лечење. Најчешће и најзначајније имунолошке болести, њихова дијагностика, превенција и лечење. Специфичности здравствене неге на имунолошким одељењима. Специфичности здравствене неге на одељењима за дијализу. Спровођење перитонеалне дијализе. <i>Практична настава</i> Клиничке вежбе.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Копитовић И. Интерна медицина за студенте здравствене неге. Универзитет у Новом саду Медицински факултет, Нови Сад, 2019, треће издање. 2. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 90	
Методe извођења наставе Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	10
практична настава	20	усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у инфектологији			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Микробиологија са паразитологијом (за полагање испита)			
Циљ предмета			
Циљ предмета Инфективне болести са негом заразног болесника је обука студената здравствене неге у препознавању и превенцији оболелих од инфективних болести.			
Исход предмета			
Студенти здравствене неге би требало да овладају основним знањима из етиологије, епидемиологије, клиничке слике и неге оболелих од акутних и хроничних инфективних болести.			
Основе вештина: узимање анамнезе са специфичностима анамнезе из инфективних болести (анамнеза садашње болести и епидемиолошка анкета), спољашњи преглед пацијента, потреба изолације, прва помоћ и нега оболелих од заразних болести. Превенција заразних болести.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Увод у инфективне болести 2. Превенција ширења заразних болести- нега болесника 3. Организација и специфичности инфективних одељења 4. Улога сестре у превенцији интрахоспиталних инфекција 5. Серопротекција, десензибилизација, здравствено васпитање, нега 6. Бактеријске инфекције ГИТ-а, салмонелозе, трбушни тифус 7. Бактеријске инфекције ГИТ-а, колера, дизентерија нега болесника. 8. Алиментарне интоксикације и нега болесника 9. Бактеријске инфекције ЦНС-а и нега болесника 10. Тетанус, ботулизам, нега болесника 11. Вирусне инфекције ЦНС-а нега болесника 12. Бактеријске инфекције респираторних путева, стрептококозе, нега болесника 13. Синдром ангина, нега болесника 14. Пертусис, нега болесника 15. Осипне грознице и нега болесника 16. Вирусне инфекције респираторних путева и нега болесника 17. Инфективна мононуклеоза и нега болесника 18. Вирусни хепатитиси, нега болесника 19. Ток вирусних хепатитиса, нега болесника са фулминантним хепатитисом 20. Опште карактеристике стрептококних болести и еризипел 21. Хепатитиси- интервенције у дијагностици и превенцији хепатитиса 22. Лептоспирозе и нега болесника 23. Бактеријске сепсе, нега болесника 24. ХИВ инфекција, СИДА, нега болесника 25. Инфекције протозоама 26. Антропозоозе 27. Хеморагијске грознице 28. Инфекције изазване спирохетама – Лајмска болест 29. Трихинелоза, паразитарне болести ГИТ-а 30. Тровање гљивама, ујед змија отровница.			
<i>Практична настава</i>			
1. Организација рада сестринске службе на инфективном одељењу 2. Медицинска документација 3. Болничка јединица за лечење заразних болесника 4. Методе дезинфекције, спречавања и ширења интрахоспиталних инфекција 5. Активна заштита од инфективних болести 6. Пасивна заштита од инфективних болести 7. Специфичности дијагностике заразних болести 8. Медицинске интервенције на одељењима инфективних болести 9. Специфичности неге болесника са акутним и хроничним хепатитисима, лептоспирозама 10. Специфичности неге болесника са цревним инфекцијама 11. Специфичности неге болесника са инфекцијама ЦНС-а 12. Специфичности неге болесника са респираторним инфекцијама 13. Специфичности неге болесника са протозоалним инфекцијама 14. Хеморагијске грознице 15. СИДА.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Чанак Г. и сар. Инфективне болести за студенте здравствене неге. Медицински факултет, Нови Сад 2007			
2. Максимовић М. Здравствена нега у инфектологији. Виша медицинска школа Београд 2001			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 60	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у неурологији**Статус предмета:** обавезан**Број ЕСПБ:** 6**Услов:** Општа здравствена нега I (за полагање испита)**Циљ предмета**

СТИЦАЊЕ ПОТРЕБНИХ ЗНАЊА, ВЕШТИНА И УМЕЊА У УТВРЂИВАЊУ ПОТРЕБА ЗА ЗДРАВСТВЕНОМ НЕГОМ НЕУРОЛОШКОГ БОЛЕСНИКА, АКТИВНО УЧЕСТВОВАЊЕ У ПЛАНИРАЊУ (ДЕФИНИСАЊЕ ИСХОДА НЕГЕ И СЕСТРИНСКИХ ИНТЕРВЕНЦИЈА) И СПРОВОЂЕЊУ ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ НЕУРОЛОШКОГ БОЛЕСНИКА, ПРАЋЕЊУ ТЈ. ЕВАЛУАЦИЈИ СТАЊА ПАЦИЈЕНТА, ВОЂЕЊУ И КОНТРОЛИ СЕСТРИНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И САСТАВЉАЊУ ОТПУСНОГ ПИСМА ТЈ. ПИСМА ПАТРОНАЖНОЈ СЛУЖБИ.

Исход предмета

СТИЦАЊЕ ТЕОРИЈСКИХ И ПРАКТИЧНИХ ЗНАЊА УСМЕРЕНА НА ЗДРАВСТВЕНУ НЕГУ КОРИСНИКА ОБОЛЕЛОГ ОД НЕУРОЛОШКИХ БОЛЕСТИ СА ПОСЕБНИМ НАГЛАСКОМ НА ХОЛИСТИЧКИ, СИСТЕМАТСКИ И ИНДИВИДУАЛИЗОВАНИ ПРИСТУП ТОКОМ БОРАВКА У БОЛНИЦИ И НАКОН ОТПУСТА КУЋИ.

С ОБЗИРОМ НА ХРОНИЦИТЕТ, ПЕРИОД РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ, БОЛЕСТ СЕ РЕФЛЕКТУЈЕ НА ЖИВОТ ОБОЛЕЛОГ, ЊЕГОВУ ПОРОДИЦУ, ЗАЈЕДНИЦУ, ПА ЈЕ ЗБОГ ТОГА У НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ УКЉУЧЕНА И ПРИМЕНА ЗНАЊА С ПОСЕБНИМ НАГЛАСКОМ НА ЕДУКАЦИЈУ КОРИСНИКА И ЊЕГОВЕ ПОРОДИЦЕ.

ТОКОМ БОРАВКА НА КЛИНИЧКИМ ОДЕЉЕЊИМА СТУДЕНТИ СЕ УКЉУЧУЈУ У ЦЕЛОКУПНО ЗБРИЊАВАЊЕ КОРИСНИКА/БОЛЕСНИКА, УТВРЂИВАЊУ ЊИХОВИХ ПРОБЛЕМА, КАО И СПРОВОЂЕЊУ СПЕЦИФИЧНИХ ИНТЕРВЕНЦИЈА УСМЕРЕНИХ НА РЕШАВАЊЕ ИСТИХ.

Садржај предмета*Теоријска настава*

1. Развој неурологије и сестринске неге у неурологији.
2. Организација здравствене неге неуролошког болесника. Пријем и отпуст неуролошког болесника.
3. Сестринска опсервација неуролошког болесника (ниво свести, витални знаци, стање зеница, моторне, сензорне функције, стање сфинктера, способност комуникације и понашање).
4. Упознавање са дијагностичким методама у неурологији (ЕЕГ, видео ЕЕГ, ЕМНГ, ЕП, ЛП, изоелектрично фокусирање ликвора, Доплер крвних судова врата, ЦТ, МРИ, ПЕТ, СПЕЦТ).
5. Епизодични поремећаји свести. Поремећаји спавања. Епилепсија и епилептички синдроми. Здравствена нега оболелих од епилепсије. Здравствене неге болесника са поремећајима спавања.
6. Главобоље, вертиго и здравствена нега болесника са главобољом.
7. Тумори ЦНС.
8. Цереброваскуларна обољења (исхемична, хеморагична) и едем мозга. Основи здравствене неге болесника са неуролошким васкуларним лезијама.
9. Неуролошки аспекти трауме нервног система. Здравствена нега болесника са краниocereбралном повредом.
10. Неуродегенеративне болести. Здравствена нега оболелог од Паркинсонове болести.
11. Демјелинизационе болести и здравствена нега оболелог од мултипле склерозе.
12. Болни синдроми у неурологији. Здравствене неге болесника са лумбалним и цервикалним болним синдромом.
13. Болести моторног неурона и полинеуропатије.
14. Болести неуромишићне спојнице и мишића.
15. Деменције и здравствене неге болесника са деменцијом.

Практична настава

1. Неуролошка анамнеза.
2. Учешће медицинске сестре у неуролошком прегледу одраслог болесника.
3. Учешће медицинске сестре у неуролошком прегледу детета.
4. Поступак пријема неуролошког болесника (хитан и заказани пријем) и отпуст.
5. Учешће медицинске сестре у неуродијагностичким процедурама (ЕЕГ, видео ЕЕГ, ЕМНГ, ЕП, ЛП, изоелектрично фокусирање ликвора, Доплер крвних судова врата, ЦТ, МРИ, ПЕТ, СПЕЦТ).
6. Здравствена нега оболелих од епилепсије (сестринске интервенције, опсервација током напада и едукација болесника).
7. Здравствена нега болесника са неуролошким васкуларним лезијама (примарно, секундарно збрињавање, корективни положаји, исхрана, комуникација са болесником, рана рехабилитација, едукација).
8. Здравствена нега оболелог од Паркинсонове болести (проблеми везани за узимање лекова, сестринске интервенције, исхрана, комуникација, интервенције у кризи и едукација болесника).
9. Здравствена нега оболелог од мултипле склерозе (сестринске интервенције).
10. Здравствена нега болесника са лумбалним и цервикалним болним синдромом (сестринске интервенције, положаји болесника код акутног бола, едукација болесника и правилно држање тела).
11. Здравствена нега болесника код обољења периферних нерава (хронична полинеуропатија, полирадикулонеуритис)
12. Здравствена нега болесника са амиотрофичном латералном склерозом.
13. Здравствена нега болесника са мишићном дистрофијом, миопатијом и мијастенијом гравис.
14. Здравствена нега болесника са инфекцијама централног нервног система.
15. Здравствена нега болесника у ургентном неуролошком стању.
16. Стимулативни програм неуролошког болесника у коми кроз активности здравствене неге (тактилна стимулација, кинестетичка стимулација, орална стимулација, аудитивна стимулација и визуелна стимулација).
17. Палијативна нега у неурологији.

Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Максимовић М. Здравствена нега у неурологији. Висока здравствена школа струковних студија Београд, 2009			
2. Костић В. (уредник) Неурологија за студенте. Медицински факултет Београд, 2013			
3. Бабић Л, Матијевић М. Здравствена нега у неурологији. Лицеј YU Маркетинг Прес Београд, 2006			
<i>Допунска</i>			
1. Павловић ДМ. Неурологија. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Орион арт Београд, 2012.			
2. Левић З. Основи савремене неурологије. Завод за уџбенике и наставна средства Београд, 2005			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 60
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Трансфузиолошка пракса
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета
Упознавање студената са основним принципима савремене трансфузијске медицине, местом и улогом здравствених радника у реализацији Националног програма прикупљања крви, националним водичима клиничке примене продуката од крви, принципима безбедне примене крви и савремене лабораторијске дијагностике у трансфузиологији; етичким аспектима и местом трансфузиологије у трансплантационој медицини.
Исход предмета
Стицање знања о основним принципима савремене трансфузијске праксе, принципима давалаштва крви и васпитно мотивационог рада у области давалаштва, избору давалаца и колекцији крви, производњи и тестирању крвних продуката те њиховој клиничкој примени. Трансфузиолошка лабораторијска дијагностика и њена веза са другим гранама медицине. Етички аспекти трансфузијске медицине и њено место и улога у трансплантационој медицини. Активним учешћем у извођењу свих процеса рада Завода, студент треба да овлада вештинама: рада на мотивацији и промоцији давалаштва крви, избору добровољног даваоца; савлада технику венепункције и колекције крви, упозна са тестовима који се према законској регулативи морају извести на узорцима крви добровољних давалаца у циљу обезбеђења безбедне трансфузије (одређивање крвне групе АВО система и RhD антигена, одређивање крвне групе других еритроцитних крвно групних система, утврђивање присуства антитета и испитивање присуства маркера трансфузијом преносивих болести: хепатитиса Б и Ц, HIV-а и сифилиса).
Садржај предмета
<i>Теоријска настава</i>
1. Историјат трансфузијске медицине. Основни појмови у трансфузијској медицини и њени задаци. Однос према другим гранама медицине. Организација трансфузиолошке службе. 2. Етички аспекти трансфузијске медицине. Законска регулатива. 3. Давалаштво крви: принципи, организација у нашој земљи и у свету, услови за давање крви и контраиндикације. 4. Избор давалаца, лабораторијски и лекарски преглед, колекција крви и компликације после давања крви. 5. Конзервација крви, амбалажа, антикоагуланси и оптималне адитивне солуције, промене у конзервисаној крви. 6. Посебни облици давања крви и компликације при давању: аутологна крв и аферезни поступци (плазмафереза, цитафереза). 7. Генетика и имунолошке основе у трансфузијској медицини, полиморфизам крвних група; еритроцитна мембрана; крвнотрупни антигени и антитета; реакција антиген-антитело, аглутинација, хемолиза, имуни одговор у трансфузиологији. 8. Систем комплемента и његов значај у трансфузиолошкој пракси. 9. Крвнотрупни систем АВО: антигени и антитета. 10. Rhesus крвнотрупни систем: антигени, антитета, улога и значај у трансфузиологији и хемолитичкој болести новорођенчета. 11. Други еритроцитни крвнотрупни системи: MNSs, P, Kell, Kidd, Duffy, Lewis, Lutheran и њихов значај. 12. HLA систем: генетика, структура, антигени и антитета, улога и значај у трансфузији крви, трансплантацији ткива и органа, антропологији и вези са обољењима. 13. Тромбоцитни антигени, антиромбоцитна антитета и њихов клинички значај. 14. Леукоцитни антигени, антилеукоцитна антитета и њихов клинички значај. 15. Место, улога и значај трансфузионе медицине у трансплантационој медицини. 16. Основна лабораторијска тестирања у трансфузијској медицини (перинатална, имунохематолошка). 17. Основни принципи селективне/усмерене трансфузије и производња крвних продуката, чување, транспорт крви, етикетирање и стандардизација продуката. 18. Избор крви за трансфузију, тестови компатибилности. 19. Трансфузија продуката еритроцита: врста, конзервација, избор за трансфузију и примена. 20. Трансфузија

тромбоцита: физиолошке основе, припремање и конзервација, терапијска примена. 21. Замрзнута свежа плазма и лекови од плазме: различити облици плазме, хумани фактори коагулације, албумини, имуноглобулини, њихова припрема, индикације за терапијску примену. 22. Криоконзервација ћелија крви; заменици крви. 23. Ризици у трансфузијском лечењу. 24. Неповољни ефекти хемотерапије и реакције на трансфузијско лечење. 25. Квалитет и безбедност у трансфузиологији; Добра произвођачка и добра лабораторијска пракса у трансфузијској медицини. 26. Обољења која се преносе трансфузијом крви: посттрансфузијски хепатитис Б и Ц, ХИВ и сифилис. 27. Аферезни терапијски поступци.

Практична настава

1. Упознавање са принципима давалаштва крви, васпитно мотивационог рада и промоције добровољног давалаштва крви, анамнеза/упитник, контрола хемоглобина, преглед, венепункција, збрињавање колапса, поступак плазма и цитафереза; аутологна трансфузија. 2. Имунологија и серологија крвних група: различите технике одређивања крвних група АБО крвнoгруппног система. 3. Одређивање антигена Rh система, варијанте антигена Rh система (слабо и парцијално D); значај антитела Rh система, посттрансфузионе реакције и сензибилизација у трудноћи, имунолошке карактеристике МНХ. 4. Одређивање антигена других еритроцитних крвнoгруппних система: MNs, P, Kell, Duffy, Kidd, Lewis, Lutheran. 5. HLA систем: антигени, антитела, методе испитивања. 6. Основни судскомедицински аспекти трансфузиологије: вештачење спорног родитељства путем еритроцитних и ХЛА антигена. 7. Производња продуката од крви: еритроцита, тромбоцита, леукоцита, замрзнуте свеже плазме, криопреципитата; етикетирање, конзервација; стандардизација; контрола квалитета. 8. Примена трансфузије крви у пацијената, поступак у случају трансфузијске реакције. 9. Преттрансфузиона испитивања и избор крви за трансфузију. 10. Генетика и имунолошке основе у трансфузиологији: директан и индиректан Coombs-ov тест, хладни аглутинини, антиромбоцитна и антилеукоцитна антитела. 11. Испитивање маркера трансфузијом преносивих болести: хепатитис Б и Ц, ХИВ и сифилис: методе и тумачење резултата, алгоритам испитивања.

Литература

Обавезна

1. Ђокић М, Будушин Ж. Практикум одабраних поглавља из трансфузиологије. II измењено и допуњено издање. Београд: Институт за трансфузију крви Србије, 1999.
2. Гргичевић Д. Трансфузијска медицина у клиничкој пракси. Загреб: Медицинска наклада, 2006.
3. Министарство здравља Републике Србије. Национални водичи за клиничку примену крви, 2005.

Допунска

1. Материјал са предавања

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 15

Практична настава: 30

Методe извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	50
практична настава	25	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Психологија развојног доба и старења			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студента са дефиницијом, предметом и основним појмовима развојне психологије;упознавање студента са главним теоријским правцима у развојној психологији;упознавање студента са токовима и правилностима развоја у целокупном животном циклусу; упознавање студента са карактеристикама моторног, сензорног, афективног, моралног, социјалног, когнитивног и интелектуалног развоја; упознавање студента са развојним фазама и специфичностима развоја у одраслом добу;			
Исход предмета			
Очекује се да након похађања овог предмета студент покаже адекватно познавање и разумевање фактора развоја и карактеристика развоја кроз целокупни животни циклус.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Предмет и развој развојне психологије. Теоријски приступи у развојној психологији.. Ериксонско схватање животног циклуса. Пренатални развој, новорођенче. Рано и средње детињство и рано учење. Психомоторни развој. Емоционални развој и афективна везаност. Социјални и морални развој. Когнитивни развој. Интелектуални развој. Развој језика и говора. Развој перцепције. Развој психопатологија. Одрасло доба. Психологија породице. Старост. Смрт и умирање.			
<i>Практична настава</i>			
Детињство и одраслост: анализа на личном примеру. Дебата наслеђе/средина. Пренатални развој и прва година живота: разговор са родитељима. Фазе пренаталног развоја: приказ фаза. Од првог дана до првог рођендана: анализа развоја. Афективна везаност и сепарација: посматрање сепарације у вртићу. Утицај раног учења: анализа прича о «дивљој деци». Латерална доминантност: извештај о испитивању детета, тестови. Преоперациони стадијум и стадијум конкретних операција: испитивање детета. Колбергови стадијуми моралног развоја: приказ Колбергових дилема. Анализа развојних криза млађег и средњег одраслог доба. Завршетак професионалне каријере, пензионисање: анализа обављеног разговора. Палијативна нега и смрт и умирање.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Јерковић И, Зотовић М. Основи развојне психологије. Нови Сад: Футура, 2008. (стр.1-112)			
2. Schale WK, Willis SL. Психологија одрасле доби и старења. Јастребарско: Наклада Слап, 2001.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, практичне вежбе са пацијентима, групни и радионичарски рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у ванредним приликама
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Овладавање теоретским знањем и вештинама у збрињавању повређених у ванредним приликама, као и у ситуацијама масовног повређивања.
Исход предмета Студент ће по завршеном курсу моћи да: – Дефинише и категоризује ванредне ситуације, ванредне околности, катастрофе и масовно повређивање. – Објасни фазе организованог одговора у масовним инцидентима, као и интеракција између локалних, државних и савезних система у случају катастрофа. – Процени приоритете и донесе одлуку о начину тријаже. – Демонстрира специфичне вештине и начине збрињавања у односу на врсту повреде. – Предвиди и препозна психолошко-психијатријске аспекте у ванредним околностима. – Предвиди и препозна епидемиолошке консеквенце масовних повређивања. – Препозна трауматске догађаје и трауматске реакције. – Дефинише и објасни основне стратегије за ублажавање психолошких реакција на катастрофе и масовна повређивања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Дефинисање појмова: ванредна ситуација, ванредне околности, катастрофе и масовно повређивање; врсте потенцијалних катастрофалних догађаја са посебним освртом на стања која потенцијално могу захватити регион. 2. Фазе организованог одговора у масовним инцидентима. 3. Интеракција између локалних, државних и савезних система у случају катастрофа, као и ауторитета у систему јавног здравља. 4. Место, улога и организација здравствене службе у ванредним приликама. 5. Масовно повређивање – прва помоћ, тријажа, успостављање приоритета, мере основне животне подршке, привремена хемостаза, имобилизација, безбедан транспорт повређених 6. Специфичности збрињавања политрауматизованог пацијента и трауматски шок. 7. Специфичности збрињавања пацијента са повредом главе. 8. Специфичности збрињавања пацијента са повредама грудног коша, абдомена и уrogenиталног система. 9. Специфичности збрињавања пацијента са повредама екстремитета, бласт и краш повредама. 10. Специфичности збрињавања пацијента са ратном раном. 11. Специфичности збрињавања пацијента са опекотинама. 12. Специфичности збрињавања посебно осетљиве популације (деца, труднице, стари). 13. Познавање општих етичких, правних, културних, духовних и социјалних норми у условима масовног повређивања. 14. Психолошко-психијатријски аспекти у ванредним околностима. 15. Епидемиолошке консеквенце масовних повређивања. <i>Практична настава</i> 1. Карактеристике различитих катастрофа и масовних несрећа. 2. Основна начела комуникације са медијима и посебним групама укљученим у организованог одговор током масовних несрећа и катастрофа. 3. Основне мере заштите заједнице: документација, карантин, изолација, евакуација. 4. Задаци дипломиране медицинске сестре у систему управљања у ванредним околностима. 5. Брза процена стања повређених, организација пријема већег броја повређених, и дефинитивно збрињавање. 6. Увјештавање мера основне животна потпоре, привремене хемостазе и имобилизације (вежбе на манекену, решавање студије случаја). 7. Примена одговарајућих терапијских мера и сестринских интервенција код политрауматизованог пацијента у ванредним околностима. 8. Процена неуролошког стања и мускулоскелетног система у ванредним околностима. 9. Примена одговарајућих терапијских мера код различитих катастрофа и масовних несрећа. 10. Специфичности третмана ратне ране са посебним освртом на препознавање узрока повреде (биолошко, хемијско, ватрено, нуклеарно оружје). 11. Збрињавање пацијената са опекотинама у околностима масовног повређивања. 12. Идентификовање и збрињавање посебно осетљивих група током катастрофа и масовних несрећа. 13. Права и одговорности повређених у току и после катастрофа и масовних несрећа. 14. Основне стратегије за ублажавање психолошких реакција на катастрофе и масовна повређивања. 15. Могући здравствени проблеми при излагању загађеним водама, ваздуху и храни у ванредним околностима.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Павловић А. Кардиопулмонално церебрална реанимација. Београд: Обележја;2007. 2. Драговић М., Тодорић М. Ургентна и ратна хирургија. Београд: Веларта;1998. 3. Вагонски S, et al. Сестринске процедуре. Дата статус; 2010. 4. Закон о ванредним ситуацијама – Министарство унутрашњих послова Републике Србије, доступно на: http://www.mup.gov.rs . 5. Национални водич добре клиничке праксе – Прехоспитално збрињавање ургентних стања. Клинички водич 28/13 Београд, 2013.

<i>Дойунска</i>			
1. Introduction to Disaster Management – доступно на: http://www.col.org/SiteCollectionDocuments/Disaster_Management_version_1.0.pdf			
2. Dufour D, Kromann Jensen S, Owen-Smith M, Salmela J, Stening G F, Zetterstrom B. Хирушко збрињавање повређених у рату, Међународни Комитет Црвеног Крста, Женева, 1994. (превод на српски језик)			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15		Практична настава: 30
Методe извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Збрињавање хроничних рана			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање са типовима хроничних рана и основним патофизиолоким механизмима настанка одређених типова хроничних рана. Научити студенте здравствене неге савременом дијагностичком и терапијском приступу у лечењу хроничних рана.			
Исход предмета			
Упознавање са типовима хроничних рана и основним патофизиолоким механизмима настанка одређених типова хроничних рана. Савладавање основних вештина везаних за савремено лечење хроничних рана, примену нових типова облога у локалној терапији, као и примену компресивне бандаже. Савладавање метода превенције настанка хроничних рана.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Хронична рана, дефиниција, подела и механизми настанка			
2. Венске, артеријске и мешовите улцерације			
3. Хирушко лечење инсуфицијенције венских система доњих екстремитета			
4. Хирушко лечење артеријске инсуфицијенције доњих екстремитета			
5. Декубитална улцерација			
6. Дијабетична улцерација			
7. Контрола инфекције хроничних рана			
8. Савремена локална терапија хроничних рана			
9. Улога реконструктивне хирургије у лечењу хроничних рана			
<i>Практична настава</i>			
1. Приступ болесницима са хроничним ранама			
2. Терапијски приступ ранама васкуларне етиологије			
3. Терапијски приступ декубиталних улцерација			
4. Терапијски приступ дијабетичних улцерација			
5. Примена савремених облога у терапија хроничних рана			
6. Методе апликације компресивне бандаже			
7. Контрола инфекције хроничних рана			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Боровић С, Вучетић Ч, Матић М. Лечење хроничних рана. Завод за уџбенике Београд, 2014; 1-303.			
2. Лалевић-Васић Б. и сар. Дерматовенерологија са пропедвтиком, уџбеник за студенте медицине, III измењено и допуњено издање. Савремена администрација, а.д., Београд, 2006.			
3. Матић Б. Дерматовенеролошка пропедвтика, III прештампано издање. Медицински факултет Нови Сад, 1992.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15		Практична настава: 30
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	50
практична настава	15	усмени испит	20
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стручна пракса 2

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 2

Услов: Одслушани наставни предмети Пропедевтика у здравственој нези и Здравствена нега у клиничко болничкој пракси

Циљ предмета

Циљ стручне праксе је да студент стекне професионалне компетенције, под стручним надзором у здравственим установама. Развој вештина усвојених на вежбама које су као практични део пратиле реализацију теоријског дела наставе, као део процеса оспособљавања за индивидуални и тимски рад. Самоваспитање у циљу сопствене заштите, заштите пацијената и других чланова тима, развој критичког мишљења, развој самосталности у спровођењу процедура здравствене неге у клиничко-болничким условима, и способности за тимски рад.

Исход предмета

Након стручне праксе студент ће бити оспособљен да:

- Примени пулсну оксиметрију, тумачи налазе и дијагностикује проблеме пулног оксиметра.
- Припреми пацијента, узоркује и пошаље капиларну крв за гасне анализе те разуме добијени налаз.
- Припреми опрему и пацијента за оксигенотерапију. Спроведе контролу примене и мониторинг пацијента.
- Процени хидро-електролитски баланс и разуме налазе.
- Припреми и примени прописане инфузионе растворе, спроведе контролу примене и мониторинг пацијента.
- Припреми пацијента, узоркује и пошаље венску крв за хематолошке, биохемијске и микробиолошке анализа и разуме налазе.
- Припреми пацијента за примену трансфузије крви и крвних деривата, спроведе мониторинг пацијента и препозна могуће компликације.
- Постави и уклони назогастричну сонду. Спроведе негу назогастричне сонде.
- Припреми и примени ентералну и парентералну исхрану, спроведе контролу примене и мониторинг пацијента.
- Спроводи контролу примене терапијских процедура и мониторинг пацијента.
- Макроскопски процени узорке, узоркује и транспортује узорке урина, фецеса, спутума и других телесних течности. Разуме налазе и правила документовања.
- Припреми пацијента, изведе и документује антропометријска мерења.
- Припреми пацијента и изведе електрокардиографију. Разуме ЕКГ комплексе и основне компоненте.
- Посматра и асистира у спровођењу стандардних, неинвазивних и инвазивних метода испитивања.
- Посматра и асистира при спровођењу сестринских интервенција у периперативном периоду.
- Примени различите поступке чулне стимулације пацијента. Спроведе поступке неге код пацијената са чулним сметњама.
- Формира и води сестринску документацију у клиничко болничкој пракси.

Садржај предмета

Теоријска настава

–

Практична настава

Стручна пракса обухвата посматрање, асистирање и самостално извођење сестринских интервенција у дијагностичким и терапијским процедурама, а обухвата:

- процену оксигенације, примену различитих терапијских модалитета за одржавање адекватне оксигенације.
- процену хидрације и електролитног баланса, примену различитих терапијских модалитета за одржавање адекватне хидрације и електролитног баланса
- процену циркулације, примену различитих терапијских модалитета за одржавање адекватне циркулације
- примену трансфузије крви и крвних деривата у пацијената, поступак у случају трансфузијске реакције
- процену нутритивног статуса, примену ентералне и парентералне исхране
- правилно узорковање и транспорт узорка крви (венске, артеријске, капиларне), урина, фецеса, спутума и других телесних течности, процену узорка урина, фецеса, спутума и других телесних течности
- примену поступака неге у стандардним, неинвазивним и инвазивним методама испитивања
- примену сестринских интервенција у периперативном периоду
- документовање података.

Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Baronski S, et al. Sestrinske procedure:Data status, 2010.			
2. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/			
<i>Дојунска</i>			
3. Taylor CR, Lillis C, LeMone P, Lynn P. Fundamentals of Nursing: The Art and Science of Nursing Care, 9 th Ed. Lippincott Williams and Wilkins, Wolters Kluwer Health, 2017.			
4. DeLaune SC, Landner PK. Fundamentals of Nursing: Standards and Practice. 4 th Ed. Delmar, Cengage Learning, 2011.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: –	Практична настава: –	Остали часови: 300
Методе извођења наставе			
Рад у малој групи и самосталан рад под надзором у наставним базама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у хирургији
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 9
Услов: Патологија, Патофизиологија, Фармакологија, Клиничка пропедевтика и Здравствена нега у клиничко-болничкој пракси, Радиологија (за полагање испита)
Циљ предмета Овладавање теоретским знањем и вештинама у збрињавању болесника свих хируршких грана.
Исход предмета Усвајање потребних знања из свих хируршких дисциплина неопходних за савладавање вештина у збрињавању хируршких болесника са аспекта здравствене неге. Овладавање практичним знањима и усвајање вештина неопходних у спровођењу здравствене неге хируршких болесника.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Принципи хируршке асепсе и антисепсе. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима органа дигестивног и ендокриног система. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима органа дигестивног и ендокриног система. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима локомоторног апарата. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са повредама локомоторног апарата. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима и повредама крвних и лимфних судова. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима и повредама централног и периферног нервног система. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима и повредама повреда коже; принципи реконструктивне и естетски хирургије. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима и повредама генито-уринарног тракта. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима и повредама грудног коша и плућа. – Симптоматологија, дијагностика, хируршка терапија и здравствена нега пацијената са обољењима и повредама срца; вантелесни крвоток. – Етиопатогенеза, класификација и одређивање стадијума малигнух болести; могућности, принципи и модалитети лечења и здравствене неге у онколошкој хирургији; принципи превенције малигнух обољења. – Специфичности хирургије развојног доба; симптоматологија и дијагностика обољења и повреда у периоду детињства. – Дефиниција, врсте и начини трансплантације органа и ткива; трансплантација са живих давалаца; организација и медикологални аспекти трансплантације органа Специфичности здравствене неге код трансплантације органа. – Појам анестезије и реанимације; врсте анестезије и мониторинг хируршког пацијента; поступак са пацијентом у интраоперативном и постоперативном току.

Практична настава

- Упознавање са организацијом рада у операционој сали.
- Упознавање са организацијом рада полуинтензивне и интензивне неге хируршких пацијената.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са хируршким обољењима и повредама централног и периферног нервног система.
- Примена принципа асепсе и антисепсе у свакодневној хируршкој пракси.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са хируршким обољењима дигестивног и ендокриног система.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са повредама дигестивног и ендокриног система.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са обољењима локомоторног система.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са повредама локомоторног система.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са хируршким обољењима и повредама крвних и лимфних судова.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са опекотинама.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са хируршким обољењима и повредама генито-уринарног тракта.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са хируршким обољењима и повредама грудног коша и плућа.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са хируршким обољењима и повредама срца.
- Увежбавање процедура здравствене неге пацијената са малигним обољењима.
- Увежбавање процедура здравствене неге детета као хируршког пацијента.
- Упознавање са процедурама здравствене неге пацијената након трансплантације органа.

Литература

Обавезна

1. Глишић Р. Здравствена нега у хирургији 1, Београд: Цицера, 2011.
2. Глишић Р. Здравствена нега у хирургији 1, Београд: Цицера, 2012.
3. Петковић С, Букуров С. Хирургија – уџбеник за медицинаре и лекаре, Медицинска књига, Београд, 1990.

Допунска

1. Pudner R. Nursing the Surgical Patient, Elsevier 2005.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 45

Практична настава: 60

Методe извођења наставе

Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	практични испит	25
практична настава	15	усмени испит	45
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у гинекологији и акушерству

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 4

Услов: Патологија; Патофизиологија; Фармакологија; Клиничка пропедевтика; Здравствена нега у клиничко-болничкој пракси

Циљ предмета

- да студенти стекну потребна знања из гинекологије и акушерства како би се на том темељу могла градити знања из здравствене неге у гинекологији и акушерству
- да формирају позитиван став према рађању како би у пракси дали свој допринос у здравствено васпитном раду са женама са циљем да их припреме за здраву трудноћу и материнство

Исход предмета

Оспособљавање студента за:

- стицање теоријских знања за процену стања болесника,
- постављање сестринске дијагнозе, прављење плана и реализације неге, учествовање у превенцији гинеколошких обољења, дијагностици, лечењу и рехабилитацији, раду у саветовалиштима и другим гинеколошко-акушерским јединицама.

Примена знања у струци:

- дијагностичко-терапијски поступци и скрининг методе у гинекологији – улога медицинске сестре
- дијагностичко-терапијски поступци у акушерству – сестринске интервенције

Садржај предмета*Теоријска настава*

- Физиологија животних доба жене
- Физиологија трудноће
- Преглед труднице
- Нормални порођај
- Нормални пуерперијум и патолошка стања у пуерперијуму
- Крварења у раној трудноћи
- Крварења у другој половини трудноће
- Хипертензивни синдром у трудноћи
- Дијабетес и трудноћа
- Пијелонефритис и друге инфекције
- Превремени порођај и посттерминска трудноћа
- Планирање породице
- Брачна неплодност
- Тумори женских полних органа (бенигни и малигни)
- Запаљенска обољења женских полних органа

Практична настава

- Анамнеза и гинеколошки преглед
- Дијагностички поступци код откривања запаљенских обољења полних органа жене
- Скрининг методе и дијагностичко терапијски поступци у гинекологији
- Улога медицинске сестре у планирању породице
- Примена ултрасонографије у дијагностици гинеколошких обољења
- Поступци у дијагностици брачне неплодности
- Ендоскопски дијагностички поступци у гинекологији
- Методе праћења стања плода у току трудноће
- Дијагностичко – терапијски поступци у акушерству
- Акушерски поступци у току порођаја
- Збрињавање новорођенчета непосредно после порођаја
- Лактација и дојење, контрола пуерпере, нега епизиотомије

Литература*Обавезна*

1. Илић Ђ, Младеновић-Сегеди Љ. Гинекологија и акушерство – за студенте здравствене неге, Прво издање, Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. Нови Сад, 2020. У штампи
2. Ђурђевић С, Гинекологија. Треће измењено и допуњено издање. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. Нови Сад, 2019.
3. Новаков-Микић А, Вејновић Т. Акушерство. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. Нови Сад, 2017.
4. Ђурђевић С, Петровић Ђ. Практикум из гинеколошко-акушерске дијагностике и терапије, треће измењено и допуњено издање. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, 2018.
5. Ђурђевић С. Репетиторијум са тест-питањима из гинекологије и акушерства за студенте здравствене неге. Прво издање. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, 2020. У штампи

Допунска

6. Ђурђевић С. Преоперативна припрема, шавни и синтетски материјали, дренажи, основи електрохирургије у гинеколошкој хирургији. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. Нови Сад, 2014.
7. Ђурђевић С. Репетиторијум и тест-питања из гинекологије и акушерства са прилозима. Друго измењено и допуњено издање. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, 2017.
8. Милашиновић Љ. и сар. Клиничка физиологија трудноће. ИПСКК Космос, Београд 2005.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 15

Практична настава: 45

Методе извођења наставе

Теоријска настава и практичне вежбе на Клиници за гинекологију и акушерство.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	10 (или 20)**
практична настава	25	усмени испит	30
колоквијум-и	5 или 0*		
семинар-и	5 или 0*		

Назив предмета: Здравствена нега у педијатрији**Статус предмета:** обавезан**Број ЕСПБ:** 6**Услов:** Патологија; Патофизиологија; Фармакологија; Клиничка пропедевтика; Здравствена нега у клиничко-болничкој пракси (за полагање испита)**Циљ предмета**

Основни циљеви наставе здравствене неге су упознавање студената здравствене неге са најчешћим здравственим проблемима у популацији узраста од рођења до 18 година уз истицање најзначајнијих разлика у клиничким манифестацијама, дијагностици и терапији болести и стања о којима су знања стекли током похађања клиничких предмета.

Исход предмета

Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања из области патогенезе, клиничке слике и терапије најчешћих болести и стања која се јављају у узрасту од рођења до 18 година уз истицање свих специфичности ове групе. Посебна пажња посвећена је значају неге болесника и спровођењу превентивно медицинских мера и поступака. Део наставе посвећен је кућној нези и лечењу уз начине едукације чланова породице.

Током наставе стичу се вештине из процеса здравствене неге од приступа болеснику узраста од рођења до 18 година, тријаже оболелих, планирања здравствене неге у условима болничког лечења амбулантног или продуженог лечења. Стичу се и вештине из области превентивно медицинских мера, мера ране рехабилитације.

Садржај предмета*Теоријска настава*

1. ГЕНЕТИКА; Моногенско наслеђивање, Пренатална дијагностика, Урођени поремећаји метаболизма. 2. НЕОНАТОЛОГИЈА; Процена виталности новорођенчета, Порођајне трауме, Конгениталне малформације, Перинатална асфиксија, Респираторни поремећаји код новорођенчета, Новорођеначка жутица, Хипогликемија новорођенчета, Новорођеначке конвулзије, Новорођеначке инфекције, Хеморагијска болест новорођенчета, Новорођеначка сепса, Превремено рођено новорођенче. 3. РАСТ И РАЗВОЈ; Психомоторни развој детета, Раст, поремећаји раста, Пубертет, поремећаји полног сазревања, Развојни проблеми. 4. ИСХРАНА И ПОРЕМЕЋАЈИ ИСХРАНЕ; Природна исхрана, Хумано млеко, Лекови у хуманом млеку, Контраиндикације за дојење Немлечна исхрана, Млечне формуле, Број дневних obroка, Исхрана малог и школског детета, Парентерална исхрана, Дистрофија, Атрофија, Квашиоркор, Гојазност, Атеросклероза. 5. МЕТАБОЛИЗАМ ВОДЕ И ЕЛЕКТРОЛИТА; Вода, Електролити, Ацидобазна равнотежа, Дехидрација, Рехидрација, Ацидоза, Алкалоза. 6. ЕНДОКРИНОЛОГИЈА, ДИЈАБЕТЕС, РАХИТИС; Болести штитасте жлезде, Болести паратиреоидне жлезде, Болести коре надбубрежних жлезда, Крипторхизам, *Diabetes insipidus*, *Diabetes mellitus*. 7. ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈА; Методе испитивања гастроинтестиналног тракта, Општи знаци и симптоми, Болести уста, Аномалије и обољења једњака, Конгениталне аномалије и обољења желуца и танког црева, Акутни пролив, Цревни паразити, Синдром лоше апсорпције, Запаљенске болести црева, Акутни апендицитис, Тумори гастроинтестиналног тракта, Болести јетре и жучних путева, Акутни панкреатитис. 8. ПУЛМОЛОГИЈА; Инфекције горњих и доњих дисајних путева, Туберкулоза, Астма, Цистична фиброза, Страно тело бронха, Обољења плеуре. 9. КАРДИОЛОГИЈА; Урођене срчане мане, Бактеријски ендокардитис, Миокардитис, Перикардитис, Кардиомиопатија, Срчана инсуфицијенција. 10. ИМУНОЛОГИЈА И АЛЕРГОЛОГИЈА; Имунитет, Имунодефицијенције, Реуматске болести, Системске болести (СЛЕ), Алергијске болести. 11. ХЕМАТОЛОГИЈА И ОНКОЛОГИЈА, Анемије, Увећања лимфних чворова, Болести беле крвне лозе, Лангерханс хелијска хистиоцитоза (Хистиоцитоза Икс), Солодни тумори, Поремећаји хемостазе, Трансфузија у педијатрији, 12. НЕУРОПЕДИЈАТРИЈА; Поремећаји стања свести, Фебрилне конвулзије, Епилепсија, Церебрална парализа, Синкопа, Афективни респираторни спазми, Главобоља, Неуромишићна обољења, Развојне аномалије централног нервног система. 12. НЕФРОЛОГИЈА; Инфекције уринарног тракта, Аномалије уринарног тракта, Хематурија, Протеинурија, Нефротски синдром, Гломерулонефритис, Артеријска хипертензија, Нефролитијаза, Бубрежна инсуфицијенција. 13. АДЛЕСЦЕНЦИЈА; ТРОВАЊА; РЕАНИМАЦИЈА И УРГЕНТНА СТАЊА У ПЕДИЈАТРИЈИ.

Практична настава

1. Нега здравог новорођенчета у породицишту и у кућним условима, Природна исхрана – дојење и техника подоја. 2. Нега одојчета, храна у првој години живота. 3. Нега болесног новорођенчета (сепса, жутица, стафилодермија). Превенција и сузбијање интрахоспиталних инфекција. дијагностичке и терапијске процедуре у неонатологији (фототерапија, ЕСТ). 4. Грешке у исхрани. Здравствена нега деце са поремећајима исхране. Исхрана преко гастричне сонде и гастростоме. Ентерална исхрана. Парентерална исхрана. 5. Нега деце са обољењима кардиоваскуларног система. Поступак при интоксикацијама. 6. Нега деце са обољењима бубрега и мокраћних путева. Дијагностичке и терапијске процедуре у нефрологији. Дијализа. 7. Нега деце са болестима крви. Дијагностичке и терапијске процедуре у хематологији. Терапија крвљу и крвним дериватима. 8. Нега деце са обољењима гастроинтестиналног тракта и обољењима јетре. Дијагностичке и терапијске процедуре у гастроентерологији. Ендоскопије. 9. Здравствена нега деце са болестима респираторног система. Дијагностичке и терапијске процедуре у пулмологији. ППД. Спирометрија. Инхалаторна терапија. Перкусионо – положајна дренажа. Оксигенотерапија. 10. Интезивна нега витално угрожене деце. Трахеобронхијална аспирација. Механичка вентилација. Мониторинг виталних функција. Реанимација. 11. Нега деце оболеле од дијабетес мелитуса. Инсулинотерапија. 12. Нега деце са обољењима осталих ендокриних жлезда. Тестови у ендокринологији. 13. Здравствена нега деце са имунолошким поремећајима, алергијским и реуматским обољењима. Анафилактички шок, анти-шок терапија. 14. Здравствена нега деце са обољењима ЦНС-а. Поступак са децом са поремећајем свести. 15. Здравствена нега деце са генетским поремећајима. 16. Поступак при интоксикацијама. Приступ адолесцентима.

Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Боконић Д, Милутиновић Д. Педијатрија и нега здравог и болесног дјетета, Фоча 2019.			
2. Маринковић Љ. Здравствена нега у педијатрији. ГАД, Београд, 2003.			
<i>Дојунска</i>			
1. Јовановић Привродски Ј. (уредник). Педијатрија. Медицински факултет Нови Сад, 2015.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 60	
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	50
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у психијатрији			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студента са специфичностима психијатрије као медицинске гране и психијатријских пацијената. Препознавање одређених менталних поремећаја и овладавање аспектима њиховог збрињавања и неге.			
Исход предмета			
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ПОЈЕДИНАЧНИМ МЕНТАЛНИМ ПОРЕМЕЋАЈИМА И ЊИХОВОМ ЗБРИЊАВАЊУ, као и неговању особа оболелих од одређених менталних поремећаја.			
Овладавање вештинама комуникације са особама оболелим од менталних поремећаја, постављање радне дијагнозе и овладавање вештинама неге особа оболелих од менталних поремећаја.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Дефиниција менталног здравља и менталног поремећаја. 2. Законске регулативе и ментално здравље. 3. Место и улога психијатра. 4. Рад са психијатријским пацијентима. 5. Психијатријски интервју и анамнеза. 6. Психопатологија. 7. Поремећаји расположења. 8. Анксиозни поремећаји. 9. Схизофрени и други психотични поремећаји. 10. Ментални поремећаји настали због употребе психоактивних супстанци. 11. Поремећаји исхране. 12. Органски ментални поремећаји и психијатрија старости. 13. Ментални поремећаји у детињству и адолесценцији. 14. Личност као предиспонирајући фактор за настанак менталних поремећаја. 15. Поремећаји личности. 16. Ургентна стања у психијатрији. 17. Методи лечења менталних поремећаја. 18. Психофармакотерапија. 19. Суицидологија.			
<i>Практична настава</i>			
1. Разговор са психијатријским болесником и његовом породицом			
2. Психоедукација			
3. Нега особе са органским менталним поремећајем			
4. Нега особе оболеле од неке од болести зависности			
5. Нега схизофреног болесника			
6. Нега особе оболеле од неког од поремећаја расположења			
7. Нега особе са анксиозним поремећајем			
8. Нега деце и адолесцената оболелих од менталних поремећаја			
9. Нега суицидалног пацијента			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Дицков А, Голубовић Б, Ратковић Д. (уредници). Психијатрија. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2020. – у припреми			
2. Недић А, Живановић О. (уреднице). Психијатрија. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2009.			
3. Ковачевић К, Добрашиновић Д. Психијатријска здравствена нега. Институт за ментално здравље Београд, 1999.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Организација и управљање у здравственој нези

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Усвајање актуелних теоријских и практичних знања из области управљања и руковођења у циљу стицања професионалних компетенција дипломиране медицинске сестре за одговорно и ефикасно обављање функције организовања и управљања у сестринској пракси, засновано на етичким принципима и сталном праћењу најновијих достигнућа.

Исход предмета

Студенти ће стећи знања потребна за организовање и управљање у сестринској пракси. Вештине вођења и организовања ефикасних тимова у пракси медицинских сестара. Студенти ће стећи основна знања неопходна за унапређење ефективности и ефикасности здравствених установа. Студенти ће стећи комуникацијске, концепцијске и аналитичке вештине неопходних за спровођење квалитетне и безбедне здравствене неге.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Општи аспекти руковођења и управљања у здравственом систему.
- Специфичности руковођења и управљања у сестринској служби.
- Руковођење /лидерство и теорије лидерства.
- Управљање људским ресурсима.
- Постављање циљева и управљање променама.
- Делегирање послова у организацији службе здравствене неге.
- Решавање проблема у управљању службе здравствене неге.
- Мотивација, теорије мотивације.
- Комуникација у организацији сестринске службе.
- Управљање конфликтом, тимски рад.
- Организациона култура.
- Безбедност пацијената.
- Управљање материјалним ресурсима у здравственој установи.
- Спровођење контроле и мониторинг у обезбеђивању квалитета здравствене неге и услуга у сестринској пракси.
- Акредитација здравствених установа.

Практична настава

- Основне функције управљања у здравственом систему. Образовање медицинских сестара из области руковођења и управљања.
- Задачи лидера у организацији сестринске службе.
- Пријем, увођење у посао и програми за едукацију младих сестара.
- Подела рада и задаци сестара-менаџера на свим нивоима управљања.
- Планирање у служби здравствене неге. Доношење одлука у управљању службе здравствене неге.
- Модели радне мотивације у служби здравствене неге.
- Имплементација стандардизоване (S-B-A-R) комуникације.
- Модели решавања конфликта.
- Управљање временом у служби здравствене неге.
- Култура безбедности пацијената. Управљање ризиком.
- Процена задовољства корисника и запослених у служби здравствене неге.
- Стандардизација процеса рада у служби здравствене неге.

Литература

Обавезна

1. Миловић Љ. Организација здравствене неге са менаџментом. Научна КМД. Београд 2004

Допунска

1. Калауз С. Организација и управљање у здравственој нези, Медицинска наклада, 2015
2. Маринковић Љ. Менаџмент у здравственим организацијама. Принцепс, Београд, 2011
3. Машић Б. Џунић М, Нешић С. Савремена теорија менаџмента: школе и нови приступи. Дата Статус, 2014
4. Rebecca Patronis Jones. Nursing leadership and management: theories, processes and practice. F.A. Davis Company. Philadelphia, 2007

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	55
колоквијум-и	25		
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у дерматовенерологији
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 2
Услов: –
Циљ предмета Научити студенте здравствене неге основним принципима клиничког препознавања, методама дијагностиковања и лечења дерматолошких болести, специфичностима неге дерматовенеролошких болесника, и основним мерама превенције како контагиозних обољења тако и дерматолошких болести насталих имунолошким или другим механизмима и омогућити им савладавање вештина неге дерматовенеролошког болесника.
Исход предмета СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ОСНОВНИМ ПРИНЦИПИМА КЛИНИЧКОГ ПРЕПОЗНАВАЊА, МЕТОДАМА ДИЈАГНОСТИКОВАЊА И ЛЕЧЕЊА ДЕРМАТОЛОШКИХ БОЛЕСТИ, СПЕЦИФИЧНОСТИМА НЕГЕ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОШКИХ БОЛЕСНИКА, И ОСНОВНИМ МЕРАМА ПРЕВЕНЦИЈЕ КАКО КОНТАГИОЗНИХ ОБОЉЕЊА ТАКО И ДЕРМАТОЛОШКИХ БОЛЕСТИ НАСТАЛИХ ИМУНОЛОШКИМ ИЛИ ДРУГИМ МЕХАНИЗМИМА. Савладавање основних вештина везаних за преглед болесника, процену потребе за изолацијом и начинима спровођења изолације, основама дијагностичке методологије у дерматовенерологији, превенција неких дерматовенеролошких болести, организација рада сестринске службе на дерматовенеролошким одељењима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Основе дерматологије (ефлоресценције, анамнеза, помоћне методе дијагностике) 2. Инфективне болести коже: паразитне и гљивичне 3. Инфективне болести коже: бактеријске 4. Инфективне болести коже: вирусне 5. Алергијске болести: екцем (контактни, атопијски дерматитис) 6. Алергијске болести: уртикарија, ангиоедем 7. Булозне дерматозе 8. Еритродермија 9. Најчешће дерматолошке болести (псоријаза, лихен, мултиформни и нодозни еритем) 10. Декубиталне улцерације коже 11. Циркулаторне болести коже 12. Тумори коже, основни принципи рада у дерматохирургији 13. Промене на слузницама у склопу дерматовенеролошких болести 14. Полно преносиве болести <i>Практична настава</i> 1. Основе рада у дерматологији (практични рад, препознавање ефлоресценција, помоћне методе дијагностике) 2. Нега болесника са паразитним и гљивичним болестима коже 3. Нега болесника са бактеријским инфекцијама коже 4. Нега болесника са вирусним инфекцијама коже 5. Нега болесника са екцемом (контактни, атопијски дерматитис) 6. Нега болесника са алергијским болестима: уртикарија, ангиоедем 7. Нега болесника са булозним дерматозама 8. Нега болесника са еритродермијом 9. Нега болесника са хроничним дерматолошким болестима 10. Нега и превенција декубиталних улцерација коже 11. Нега болесника са циркулаторним болестима коже

12. Организација сестринског рада у дерматохирургији			
13. Нега болесника са променама на слузницама			
14. Нега болесника са полно преносивим болести			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Матић М, Вујановић Љ. Здравствена нега у дерматовенерологији. Медицински факултет Нови Сад, 2019.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 15	
Методe извођења наставе			
Предавања; вежбе, други облици наставе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	35
практична настава	15	усмени испит	35
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Енглески језик 1
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 4
Услов: –
Циљ предмета Да студенти стекну знања и језичке вештине уз помоћ којих ће моћи самостално активно да користе језик и напредују у општем и стручном енглеском језику. Да постану свесни колико је важно успешно се служити енглеским језиком, који је већ одавно постао међународни језик науке.
Исход предмета Утврђивање и учење терминологије у општем и стручном енглеском језику. Учење и вежбање граматике у оквиру датог контекста. Утврђивање основних разлика између стручног и опшег енглеског језика и стицање нових знања у обе области. Усавршавање језичких вештина читања, слушања, писања и говора у оквиру општег и стручног језика. Активно комуницирање и коришћење извора из области предмета и струке.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Уводна разматрања: значај познавања и употребе страног језика у свакодневном животу и у оквиру струке, људско тело гледано из општег и медицинског угла. Хемијски елементи и једињења: грађа атома, јони, изотопи, хемијске везе, најважнији елементи који граде људско тело. Ђелија: врсте живих организама (једноћелијски, вишећелијски), грађа ћелије и функције, различите врсте ћелија и њихова улога у људском организму. Скелетни систем: врсте костију и њихова грађа и функција, најважније кости (њихова локација у скелетном систему), врсте зглобова. Мишићи: врсте мишића и њихова функција, грађа, радња коју обављају, тетиве, повезаност скелетног и мишићног система. Систем за варење: главни делови и органи који учествују у дигестивном процесу, опште функције и појединачне функције делова дигестивног система. Нервни систем: нервна ћелија (грађа и функције), стварање нервних импулса и њихово преношење, централни нервни систем, периферни нервни систем, опште функције. Систем за циркулацију: лимфни систем (делови), кардиоваскуларни систем (анатомија и физиологија), крв, вене, артерије, срце, крвни притисак, опште функције. Респираторни систем: дисање (фазе и функција), транспорт гасова, делови респираторног система и њихове функције. Екскреторни систем: системи у телу и органи који уклањају отпадне продукте (кожа, дигестивни и респираторни систем, уринарни систем), основна грађа и делови, додатне функције. Основе граматике енглеског језика. Телесне радње: речи које се користе за различите телесне радње у свакодневном животу. Физички изглед: описивање физичког изгледа људи (коса, лице, физичка грађа, кожа, општи изглед). Карактер: опис различитих карактерних особина људи (интелигенција, животни ставови, понашање у друштву, амбициозност, праведност, и други).
<i>Практична настава</i> –
Литература <i>Обавезна</i>
1. Драговић Р. Енглески за здравствене раднике. Београд: Научна књига; 1994.
2. Марошан З. English for medical students. Нови Сад: Ortomedics; 2008.
3. Момчиновић В, Танау В, Журић Хавелка С. Medical english. Медицински факултет Свеучилишта у Загребу; 1988.
4. Raymond M. English grammar in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1988.

Дойунска

1. MCarthy M, O'Dell F. English vocabulary in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1996.
2. Hornby AS. Oxford advanced learner's dictionary of current english. Oxford: Oxford University Press; 1968.
3. MacLean J. English in basic medical science. Oxford: Oxford University Press; 1980.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60	Практична настава: –	
Методе извођења наставе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Прорачуни у здравственој нези

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

СТИЦАЊЕ ОСНОВНИХ ЗНАЊА О ПРИМЕНИ ПРОРАЧУНА У РАЗЛИЧИТИМ ОБЛАСТИМА И МОДЕЛИМА ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ. УСВАЈАЊЕ ЗНАЊА И РАЗВОЈ ВЕШТИНА У ПРИМЕНИ ПРОРАЧУНА ПРИ ИЗВОЂЕЊУ ОСНОВНИХ И НАПРЕДНИХ ПРОЦЕДУРА ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ. РАЗВОЈ СТРУЧНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА КОЈЕ УКЉУЧУЈУ ПРИМЕНУ МАТЕМАТИЧКИХ ПРОРАЧУНА ПРИ ПРУЖАЊУ ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ ПАЦИЈЕНТИМА СВИХ УЗРАСТНИХ ГРУПА И НА СВИМ НИВОИМА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да:

- Начини прорачун правилно примењујући разломке, децимале, коефицијенте, проценте и пропорције.
- Опише и објасни примену различитих мерних јединица у здравственој нези.
- Препозна и одабере одговарајући прибор за припрему и примену прописаног облика и дозе лека.
- Опише, објасни и демонстрира примену прорачуна у припреми прописане дозе лека за локалну, оралну и парентералну примену.
- Опише, објасни и демонстрира правилан прорачун прописаног волумена инфузионог раствора у јединици времена за примену путем различите мануелне и електронске опреме контроле брзине протока.
- Опише и објасни примену прорачуна код примене скала и скорова у процесу здравствене неге.
- Графички прикаже вредности параметара прикупљених клиничким и апаратурним мониторингом.
- Демонстрира примену прорачуна у процени биланса телесних течности и планирању исхране пацијента.

Садржај предмета

Теоријска настава (15 часова)

1. Значај примене прорачуна у здравственој нези.
2. Основне математичке операције и прорачуни у здравственој нези (операције са децималним бројевима, разломци).
3. Основне математичке операције и прорачуни у здравственој нези (пропорције, претварање мерних јединица).
4. Примена прорачуна у припреми прописане дозе лека за локалну примену.
5. Примена прорачуна у припреми прописане дозе лека за оралну примену.
6. Примена прорачуна у припреми прописане дозе лека за парентералну примену.
7. Примена прорачуна у припреми прописане брзине протока инфузионог раствора путем различите мануелне опреме контроле брзине протока.
8. Примена прорачуна у припреми прописане брзине протока инфузионог раствора путем различите електронске опреме контроле брзине протока.
9. Примена прорачуна код примене скала и скорова у процесу здравствене неге.
10. Примена прорачуна у приказу и интерпретацији клиничког мониторинга.
11. Примена прорачуна у приказу и интерпретацији апаратурног мониторинга.
12. Примена прорачуна у приказу и интерпретацији бихемијског мониторинга.
13. Примена прорачуна у процени биланса телесних течности.
14. Примена прорачуна у процени нутритивног статуса.
15. Примена прорачуна у планирању исхране пацијента.

Практична настава: вежбе (30 часова, 1 вежба се реализује током 2 часа) као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају

1. Увежбавање решавања математичких задатака – операције са децималним бројевима, разломци.
2. Увежбавање решавања математичких задатака – пропорције, претварање мерних јединица.
3. Увежбавање примене прорачуна у припреми прописане дозе лека за локалну примену.
4. Увежбавање примене прорачуна у припреми прописане дозе лека за оралну примену.
5. Увежбавање примене прорачуна у припреми прописане дозе лека за парентералну примену.
6. Увежбавање примене прорачуна у припреми прописане дозе лека за парентералну примену.
7. Увежбавање примене прорачуна у припреми прописане брзине протока инфузионог раствора путем различите мануелне опреме контроле брзине протока.
8. Увежбавање примене прорачуна у припреми прописане брзине протока инфузионог раствора путем различите електронске опреме контроле брзине протока.
9. Увежбавање примене прорачуна код примене скала и скорова у процесу здравствене неге.
10. Увежбавање примене прорачуна у приказу и интерпретацији клиничког мониторинга.
11. Увежбавање примене прорачуна у приказу и интерпретацији апаратурног мониторинга.
12. Увежбавање примене прорачуна у приказу и интерпретацији бихемијског мониторинга.
13. Увежбавање примене прорачуна у процени биланса телесних течности.
14. Увежбавање примене прорачуна у процени нутритивног статуса.
15. Увежбавање примене прорачуна у планирању исхране пацијента.

Литература			
<i>Обавезна</i>			
2. Ambrose, MS, i saradnici: Sestrinske procedure. DataStatus, Beograd, 2010.			
3. Boyer, Mj.J. Math for nurses: a pocket guide to dosage calculation and drug preparation, 9th ed. Wolters Kluwer Health, Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2015.			
4. Shihab, P. Numeracy in nursing and healthcare: calculations and practice. Pearson Education Limited, Edinburgh, 2013.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Вербално-текстуалне методе. Метода демонстрације. Учење засновано на решавању проблему.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	20		
семинар-и			

Назив предмета: Ергономија у здравственој нези
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ОСНОВНИМ ЉУДСКИМ ФУНКЦИОНАЛНИМ СПОСОБНОСТИМА И ПРИЛАГОЂАВАЊУ РАЗЛИЧИТИМ ОПТЕРЕЋЕЊИМА ТОКОМ ПРОЦЕСА ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ. УПОЗНАВАЊЕ СТУДЕНАТА СА ПРАВИЛНОМ И БЕЗБЕДНОМ ПРИМЕНОМ ЕРГОНОМСКИХ СРЕДСТАВА ЗА АМБУЛАНЦИЈУ И ТРАНСФЕРЕ ПАЦИЈЕНАТА ТОКОМ ХОСПИТАЛИЗАЦИЈЕ.
Исход предмета
– препознати основе, правила и принципе ергономије; – препознати потенцијалне проблеме чланова здравственог тима при свакодневном раду; – упознати дизајн ергономског радног окружења у сестринству; – знати ергономска правила при различитим позицијама и ставовима током процеса здравствене неге; – знати правилно користити ергономска средства при раду са пацијентима; – стећи вештине приликом трансфера пацијената уважавајући стечена теоријска знања.
Садржај предмета
<i>Теоријска настава</i>
Увод у ергономију – дефинисање ергономије као научне дисциплине
Основе функционалне анатомије и биомеханике
Примена принципа ергономије у здравственој нези
Промоција повољних образаца става, положаја и кретања при свакодневном раду дипломираних медицинских сестара:
– усправни ставови са оптерећењем, – седећи положај, – промена положаја тела при оптерећењу током процеса здравствене неге, – трансалторна и ротациона кретања.
Ергономски ризици током процеса здравствене неге – физиолошки, биомеханички, психосоцијални
Превенција поремећаја – ергономска правила за седење, стајање, промену положаја тела при оптерећењу током процеса здравствене неге
Ергономски проблеми здравствених радника
Врсте и стандарди за примену ергономско-техничких средстава у сестринству
<i>Практична настава</i>
Усвајање (увежбавање) заштитних положаја тела при различитим оптерећењима
Процена пацијената, планирање неге и алгоритми за безбедно позиционирање, репозиционирање, мобилизацију и трансфере:
– Прелазак у / са седећих позиција: кревет – столица-кревет, столица – столица, столица – терапијски сто
– Бочни трансфер у / са лежећих позиција: кревет, носила, стречер
– Премештање/позиционирање/репозиционирање пацијената на нивоу болесничке постеље
– Позиционирање/ репозиционирање пацијената у инвалидским колицима
– Трансфер у кревету / носила / инвалидска колица
– Амбулација са асистивним средствима
Припрема и реализација различитих врста трансфера пацијента применом асистивних средстава: појас, трапез, стречер, подлога- простирка за трансфер.

Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/			
2. Јовановић Л, Ковачевић Р, Ереш С, Кљајић Д. Држање тела- постура. Београд 2014, Атоспринт			
3. Safe Patient Handling and Mobility Guidebook, St. Louis, Missouri 2016			
<i>Допунска</i>			
1. American Nurses Association. Safe Patient Handling and Mobility: Interprofessional National Standards First Edition. 2013			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	50
колоквијум-и	10		
семинар-и	10		

Назив предмета: Знаковни језик			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ наставе овог предмета је оспособљавање студената за базичну, почетну комуникацију са особама са оштећењем слуха и могућност примене стеченог знања у раду.			
Исход предмета			
Очекује се да ће након похађања овог предмета студент моћи да разуме и користи почетни ниво знаковног језика и да оствари комуникацију са особама са оштећењем слуха на њиховом примарном језику.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Глувоћа и наглувост, оштећење слуха – терминолошка одређеност, Социо-културолошки и медицински приступ особама са оштећењем слуха; Билингвалност и бикултуралност; Комуникација особа са оштећењем слуха; Појам и значај знаковног језика у комуникацији особа са оштећењем слуха; Историјска перспектива знаковног језика; Порекло и развој знаковног језика; Класификација и карактеристике знаковног језика; Основне поставке и правила знаковног језика; Специфичности у обучавању знаковног језика; Утицај знаковног језика на психо-социјални развој детета са оштећењем слуха; Знаковни језик и ужа и шира друштвена средина; Употреба знаковног језика код особа са вишеструком ометеношћу; Лексика и знаковни језик; Граматика, синтакса и знаковни језик; Дактилологија; Знаковни језик и превођење.			
<i>Практична настава</i>			
Практична настава обухвата савладавање знакова, покрета и правила при комуникацији знаковним језиком кроз области: човек, породица, свакодневни живот, храна, образовање, рад, време, култура, спорт, комуникација, медицина (са посебним освртом на комуникацију медицинског особља са пацијентима, током здравствених прегледа, боравка у болници, на интензивној нези и сл), личност, свет. Савладавање знаковног језика са одвија кроз учење речи и фраза, и њихово коришћење у простим и простопрошитреним реченицама. Једноручна и дворучна прсна абецеда.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Димић Н, Исаковић Љ. О знаковном језику. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. 2018.			
2. Савић, Љ. Невербална комуникација глувих и њена интерпретација. Београд: Централни одбор Савеза глувих и наглувих. 2002.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања, ППТ презентације, видеоприкази, радионице; активна и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	25		
семинар-и			

Назив предмета: Нега у примарној здравственој заштити и породици		
Статус предмета: обавезан		
Број ЕСПБ: 6		
Услов: –		
Циљ предмета Упознавање студената са специфичностима здравствене неге у примарној здравственој заштити и породици. Организација примарне здравствене заштите и кућног лечења и неге. Улога превентивног и тимског рада у примарној здравственој заштити и породичној медицини.		
Исход предмета По завршетку наставе студент мора да зна организацију рада примарне здравствене заштите дома здравља и примену здравствене неге у општој медицини, педијатрији, гинекологији, патронажној, теренској и служби кућног лечења. Студент мора да прикаже рад медицинске сестре од пријема болесника, сестринске дијагнозе, тријаже и збрињавање пацијената у амбуланти примарне здравствене заштите. Прикаже рад патронажне сестре и профил и задатке породичне медицинске сестре, као и здравствен, социјалну и психолошку негу у кућним условима. Тимски рад у породичној медицини, повезивање са секундарном и терцијалном здравственом заштитом као и свим субјектима у друштвеној заједници који могу да допринесу унапређењу здравља оболелих и њихових породица.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Процене здравља и болести код појединца, породице и заједнице у циљу мултидимензионалне процене здравственог стања као основ за планирање примарне здравствене неге – Дом здравља, карактеристика примарне здравствене заштите, превенција и нивои превенције – Основне методе рада медицинских сестара у јединицама примарне здравствене заштите – Најчешће дијагностичке и терапијске процедуре медицинске сестре у службама примарне здравствене заштите – Здравствена нега у породици – породична заштита, породична медицинска сестра и њен приступ породици, тимски рад и комуникационе вештине – Здравствена нега у кући – фактори који утичу на развој и значај здравствене неге у кући. Будућност кућног лечења – менаџери и доктори примарне здравствене заштите (савремени светски модели) – Служба кућног лечења и теренска служба у систему примарне здравствене заштите законско-организационе одредбе – Поливалентна патронажна служба у систему примарне здравствене заштите законско-организационе одредбе – Специјалан део: – медицинска сестра у здравственој заштити: новорођенчета, одојчета, мале деце, школске деце и адолесцената – медицинска сестра у здравственој заштити трудница и жена у генеративном добу – медицинска сестра у здравственој заштити у геронтолошком добу, сузбијање инфективних болести, бригаа о оболелима од хроничних обољења – рано откривање и превенција могућих компликација... – Превенција масовних незаразних болести, рано откривање, благовремена дијагностика и лечење и превенција могућих компликација – Превенција болести зависности. <i>Практична настава</i> – Пријем болесника, сестринске дијагнозе, тријаже и збрињавање пацијената у амбуланти примарне здравствене заштите (општа медицина, педијатрија, гинекологија) – Опрема и садржај рада медицинске сестре и техничара, патронажне службе и кућног лечења и осталих служби, тераписке процедуре медицинске сестре и техничара и демонстрација знања и вештина у амбуланти и на терену а у циљу стицања организационих способности сестре менаџера. – Примена наставних метода у подучавању кадрова медицинских сестара у примарној здравственој заштити и породици.		
Литература <i>Обавезна</i> 1. Бојковић Н. Здравствена нега у примарној здравственој заштити. Кодеф Београд, 2002. 2. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миловић Љ. Здравствена нега и савремено сестринство. Научна књига Београд, 2002. 3. Ракић Д, Петровић Ћ. Здравље деце и адолесцената – приручник за праћење здравственог стања и унапређења здравља деце и адолесцената. Нови Сад, 2006; 11-50; 57-158. <i>Допунска</i> 1. Potter PA, Perry GA, Hall A, Stockert P. Fundamentals of nursing. 9th edition. Mosby Elsevier, 2017.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 60
Методe извођења наставе Теоријска предавања, видеопрезентација, практична настава и радионице. Самосталан рад на наставним базама.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	20
практична настава	30	усмени испит	10
колоквијум-и	10		
семинар-и	10		

Назив предмета: Исхрана и медицинска нутритивна терапија

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 4

Услов: Хигијена; Здравствено васпитање

Циљ предмета

Оспособљавање дипломираних медицинских сестара (техничара) за планирање исхране и организацију припреме и расподеле obroка у здравственим установама на основама добре хигијенске праксе.

Исход предмета

Знања: проучавање физиолошких улога и потреба у енергији, хранљивим и заштитним материјама здравих и болесних људи. Руковођење ризиком у припреми и расподели хране у здравственим установама.

Вештине: планирање исхране здравих и болесних људи, добра хигијенска пракса, припреме и расподеле obroка.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Исхрана и здравље. Енергетске потребе.
- Хранљиве материје: протеини, масти, угљени хидрати.
- Хидросолубилни и липосолубилни витамини.
- Минерали: макроелементи и микроелементи.
- Анкета и план исхране.
- Анкета и план исхране. Израда семинарског рада.
- Хигијена намирница анималног и вегеталног порекла. Дијететски производи. Биотехнологија хране. Органски произведена храна.
- Здравствена безбедност хране.
- Болести преносиве храном.
- Добра хигијенска пракса припреме и расподеле obroка у здравственим установама.
- Медицинска нутритивна превенција (МНП) и медицинска нутритивна терапија (МНТ) болести недовољне исхране.
- Медицинска нутритивна превенција (МНП) и медицинска нутритивна терапија (МНТ) болести преобилне исхране.
- МНП и МНТ малигних болести. МНП и МНТ ментално условљених поремећаја узимања хране.
- Физичка активност и здравље. Увођење основних поставки МНП и МНТ у здравствене установе.
- Целодневни програм исхране. Пример МНП и МНТ за одређену болест и обезбеђење здравствене безбедности одређеног програма исхране.

Практична настава

- Антропометријска мерења и израчунавања. Одређивање енергетских потреба.
- Одређивање потреба у хранљивим материјама.
- Одређивање потреба у заштитним материјама: витамини.
- Одређивање потреба у заштитним материјама: минерали.
- Анкета и план – вежба припрема. Анкета исхране – Израда семинарског рада.
- План исхране и Анкета исхране – приказ студентских семинарских радова.
- Здравствена безбедност хране.
- Санитарно-хигијенски поступци превенције и/или епидемиолошке потврде алиментарних инфекција и интоксикација.
- Примена НАССР система у здравственим установама: модел и приказ плана.
- Медицинска нутритивна превенција (МНП) и медицинска нутритивна терапија (МНТ).
- Нутритивни водичи и њихова практична примена.
- МНП и МНТ болести недовољне и преобилне исхране. МНП и МНТ малигних болести. МНП и МНТ ментално условљених поремећаја узимања хране.
- Целодневни програм исхране.
- Пример МНП и МНТ за одређену болест – самостални рад.
- Целодневни програм исхране. Пример МНП и МНТ за одређену болест – приказ рада

Литература**Обавезна**

1. Новаковић Б, Миросављевић М, Јевтић М. Хигијена исхране. Медицински факултет у Новом Саду, 2005.

Допунска

1. Новаковић Б, Грујић В. Хигијена и здравствено васпитање. Медицински факултет у Новом Саду, 2005.

2. Новаковић Б, Јусуповић Ф. Исхрана и здравље. Медицински факултет у Новом Саду, 2014.

3. <http://www.efsa.europa.eu>

4. <http://www.codexalimentarius.net>

5. <http://ec.europa.eu/food>

6. <http://www.who.int>

7. <http://www.eufic.gov>

8. <http://www.cdc.gov>

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 30

Методе извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит – практични	35
практична настава	5	усмени испит	35
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Здравствена нега у јединицама интензивног лечења

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 7

Услов: Фармакологија; Пропедевтика у здравственој нези; Здравствена нега у клиничко-болничкој пракси; Основи радиологије

Циљ предмета

Усвајање актуелних теоријских и практичних (спретност, снажљивост) знања из области здравствене неге у јединицама интензивног лечења. Развој критичког мишљења, самосталност у клиничкој процени и доношењу одлука, као и тимски рад у јединици интензивног лечења.

Оспособљавање студената да стечена знања примене у професионалном и у научно-истраживачком раду.

Исход предмета

Након положеног испита студенти ће моћи да боље разумеју природу здравствене неге и задатке дипломиране медицинске сестре у испуњавању различитих потреба болесника у јединицама интензивног лечења. Студенти ће проширити претходно стечено теоријско и практично знање из претклиничких предмета практичним клиничким вештинама процене и лечења критично оболелих, што ће допринети благовременом препознавању критично оболелог и пружању адекватне сестринске неге према приоритетима. Основна знања пружања здравствене неге критично оболелих по органским системима као и примена различитих врста инвазивних средстава и опреме која се користи у лечењу болесника у јединицама интензивног лечења, омогућиће студентима да пруже одговарајућу здравствену негу критично оболелима у клиничкој пракси.

Садржај предмета**Теоријска настава**

1. Увод у предмет Здравствена нега у јединицама интензивног лечења: историјат, организација јединице интензивног лечења. Етичка начела у јединици интензивног лечења. Значај породице у лечењу болесника у јединици интензивног лечења. Медицинско-правни аспекти лечења болесника у јединици интензивне терапије.

2. Аналгезија и седација у јединици интензивног лечења. Нутритивна подршка болесника у јединици интензивног лечења.

3. Кардиоциркулаторни застој, постреанимациона болест, мождана смрт.

4. Дисајни пут у јединици интензивног лечења.

5. Специфичности здравствене неге болесника у стању шока. Хемодинамски мониторинг.

6. Специфичности здравствене неге болесника у сепси.

7. Специфичности здравствене неге болесника са поремећајима кардиоваскуларног система.

8. Специфичности здравствене неге болесника са поремећајем респираторног система.

9. Специфичности здравствене неге болесника са поремећајем бубрежне функције.

10. Специфичности здравствене неге болесника са поремећајем ендокрине функције.

11. Специфичности здравствене неге болесника са поремећајима централног нервног система.

12. Специфичности здравствене неге болесника са поремећајима гастроинтестиналног система.

13. Специфичности здравствене неге трауматизованих болесника и болесника са опекотинама.
14. Специфичности здравствене неге педијатријских болесника.
15. Рана рехабилитација болесника у јединици интензивног лечења.

Практична настава

1. Кардио-пулмонална реанимација – основне и напредне мере животне потпоре – вежбе на манекену.
2. Сестринске процедуре обезбеђења дисајног пута у јединици интензивног лечења – вежбе на манекену.
3. Сестринска процедура пријема, премештаја и отпуста болесника у јединицу интензивног лечења.
4. Сестринска процедура неинвазивног мониторинга функције кардиоваскуларног система у јединици интензивног лечења.
5. Сестринске процедуре инвазивног мониторинга функције кардиоваскуларног система у јединици интензивног лечења (пласирање артеријске каниле, централне венске линије).
6. Сестринске процедуре узимања биолошког материјала у јединици интензивног лечења.
7. Сестринске процедуре код болесника на инвазивној механичкој вентилацији плућа.
8. Сестринске процедуре код болесника на неинвазивној механичкој вентилацији плућа.
9. Сестринска процедура узимања гасних анализа крви. Значај и тумачење гасних анализа крви.
10. Сестринска процедура интравенске примене лекова у јединици интензивног лечења.
11. Сестринска процедура примене крви и крвних деривата у јединици интензивног лечења.
12. Замена бубрежне функције – задаци дипломиране медицинске сестре.
13. Сестринска процедура исхране у јединици интензивног лечења.
14. Сестринске процедуре ране рехабилитације у јединици интензивног лечења.
15. Специфичности сестринских процедура у педијатријским и неонаталним јединицама интензивног лечења.
16. Симулација клиничких сценарија у јединици интензивног лечења – рад у Центру за медицинску едукацију и симулацију

Литература

Обавезна

1. Драгошев – Јањић Г. Интензивна нега: савремени принципи. Удружење медицинских сестара – техничара интензивних нега, анестезије и реанимације Србије, Ниш, 2013.
2. Калезић Н. Иницијални третман ургентних стања у медицини, друго измењено и допуњено издање. Медицински факултет Београд, 2016.
3. Амбросе МС. Сестринске процедуре, четврто издање. Датастатус, Београд, 2010.
4. Гвозденовић Љ. Шок. Медицински факултет Нови Сад, 2013.

Допунска

1. Јукић М, Гашпаровић В, Хусециновић И, Мајерић-Коглер В, Перић М, Жунић Ј (уредници). Интензивна медицина. Медицинска наклада, Загреб, 2008.
2. Baid H, Creed F, Hargreaves J. Oxford Handbook of Critical Care Nursing (2 ed.). Oxford University Press, 2016.
3. Sole ML, Klein DG, Moseley MJ. Introduction to Critical Care Nursing (7 ed). Saunders, 2016.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 60

Методе извођења наставе

Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	40
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и		практични испит	30
семинар-и	20		

Назив предмета: Здравствена нега у процесу рехабилитације			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: положен испит из Здравствене неге хируршких болесника са хирургијом			
Циљ предмета			
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ФУНКЦИОНИСАЊУ ЛОКОМОТОРНОГ СИСТЕМА И ПОКРЕТА КАО ЊЕГОВОГ ОСНОВНОГ ОБЕЛЕЖЈА. УСВАЈАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ПОКРЕТА У ТЕРАПИЈСКЕ СВРХЕ ТОКОМ ПРОЦЕСА ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ.			
Исход предмета			
Оспособљавање студената за самосталну процену и утврђивање функционалне способности пацијената и вођење документације здравствене неге у процесу рехабилитације.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Здравствена нега у процесу рехабилитације- значај, циљеви и исходи.			
Теоријске основе здравствене неге у рехабилитацији: свеобухватност, персонализација, холизам.			
Утицај оштећења, неспособности и хендикеп на укупни животни статус и квалитет живота пацијената.			
Процес здравствене неге у рехабилитацији:			
– процена потреба и способности пацијената за спровођење терапијских вежби;			
– планирање, реализација/интервенција и активности;			
– документација и интерпретација исхода.			
Принципи и поступци примене и евалуације сестринских рехабилитационих интервенција/активности за: повећање кардиореспираторне издржљивости, вежбе дисања, кондиционирање/рекондиционирање пацијената, повећање самосталности у активностима дневног живота, побољшање постуре, баланса, координације, унапређење хода и локомоције.			
Специфичности здравствене неге у рехабилитацији пацијената с поремећајима и болестима респираторног система.			
Специфичности здравствене неге у рехабилитацији пацијената с поремећајима и болестима кардиоваскуларног система.			
Специфичности здравствене неге у рехабилитацији онколошких пацијената.			
<i>Практична настава</i>			
Непокретни и покретни зглобови, врсте покрета у зглобовима.			
Инструменти за процену функционалног статуса пацијената- практична примена инструмената и скала.			
Примена асистивних средстава током здравствене неге у рехабилитацији: превентивно корективна помагала, помагала за одржавање усправног става и кретање, помагала за самозбрињавање, адаптивна, заштитна и потпорна средства и опрема.			
Принципи позиционирања /репозиционирања пацијената на нивоу болесничког кревета.			
Задаци дипломираних медицинских сестара током кардиореспираторне рехабилитације: технике дисања, маханизам искашљавања, дренажни положаји, методе релаксације, мобилизације торакса и респираторни тренинг пацијената.			
Тренинг мокраћне бешике и дебелог црева хоспитализованих пацијената.			
Едукација пацијената – ход, локомоција и баланс.			
Принципи и поступци примене сестринских интервенција у рехабилитацији онколошких пацијената.			
Принципи и поступци примене функционалног тренинга бриге о себи укључујући активности дневног живота и инструменталне активности свакодневног живота.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Ауторизована предавања			
2. Коњикушић В, Коцев Н. Здравствена нега у процесу рехабилитације, Београд 2005.			
<i>Допунска</i>			
1. Hueter-Becker A, Doelken M. Physical Therapy Examination and Assessment: Thieme Medical Publishers, Inc. 2014.			
2. Pagliarulo A. M. Introduction to physical therapy of nursing. 6th ed. St. Louis, Missouri. : Elsevier, cop. 2015			
3. Hall C. M. Therapeutic exercise: moving toward function, Lippincott Williams and Wilkins, 2010.			
4. Tomić S. Zdravstvena nega u ranoj rehabilitaciji operisanih zbog maligne neoplazme dojke. Monografija, Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet. 2019.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	50
колоквијум-и	10		
семинар-и	10		

Назив предмета: Увод у научноистраживачки рад			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Да се студенти упознају са основним принципима научноистраживачког рада у биомедицини као и са посебностима научноистраживачког рада у здравственој нези. Студенти треба да стекну довољно знања да могу самостално да анализирају ток истраживања и научни рад, као и да осмисле и спроведу протокол истраживања, како би се оспособили за израду студентског и дипломског рада као и других научних и стручних радова из области биомедицине и здравствене неге.			
Исход предмета			
Након одслушаног и положеног предмета Увод у научно-истраживачки рад, студент би требало да: познаје разлику између науке и псеудонауке; зна услове за ауторство, као и шта не представља ауторство; је упознат са етичким аспектима научноистраживачког рада, као и непоштењем у науци; познаје неопходне услове за научно истраживање; разуме шта је научни проблем и како се он дефинише; разуме шта је хипотеза и зна како се она генерише и проверава; разликује научне публикације и познаје њихове карактеристике; познаје електронске претраживачке базе података и научне часописе у електронском облику; разуме основне карактеристике дескриптивног метода, студија пресека, анамнестичких студија и кохортних студија, као и експеримента у друштвеној заједници и теренског експеримента, зна место њихове примене, предности и недостатке, начине избора испитаника, уопштавање резултата, могућност постављања или провере хипотезе; разуме значај примене различитих статистичких метода у истраживањима, као и начин тумачења статистичке значајности; познаје различите грешке мерења (пристрасности и придружености) и разуме њихов утицај на резултате научноистраживачког рада; разуме основне принципе клиничких испитивања, начин избора испитаника и вођења студија, као и специфичности клиничког испитивања лекова; зна шта је научни пројекат, како се он припрема, рецензира, изводи и евалуира, као и које компоненте садржи; зна за начине прикупљања података и њихове обраде; познаје структуру научног рада; разуме појмове цитирања и навођења, као и да познаје правила за навођење стручне литературе; познаје критеријуме вредновања научног дела.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Наука и псеудонаука. Научни проблем. Хипотеза. Врсте научних публикација. Биомедицинска научна информатика. Поступци у проналажењу научних информација. Дескриптивне студије. Студије пресека. Анамнестичке студије. Кохортне студије. Експерименталне студије. Клиничка испитивања лекова. Етика научноистраживачког рада. Пристрасности и придружености. Прикупљање и обрада података. Узорковање. Примена статистичких метода и тумачење статистичке значајности. Научноистраживачки пројекат. Ауторство. Интелектуално непоштење у науци. Појам ментора и менторства. Вредновање научног дела. Структура научног дела. Цитирање и навођење у биомедицинским публикацијама. Презентација научноистраживачког рада. Медицина заснована на доказима			
<i>Практична настава</i>			
Значај науке и научноистраживачког рада. Наука и псеудонаука. Избор научног проблема. Постављање хипотезе. Структура оригиналног научног рада. Ауторство. Електронске библиографске базе. Цитирање и навођење литературе у биомедицинским публикацијама. Дескриптивне студије. Студије пресека. Анамнестичке студије. Кохортне студије. Експерименталне студије. Претклиничка испитивања у медицини. Пристрасности и придружености. Презентација научноистраживачког рада. Тумачење статистичких резултата. Узорковање. Прикупљање података путем упитника. Научноистраживачки пројекат.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Ђурић П, уредник. Увод у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2014. 2. Ђурић П, уредник. Практикум из увода у научноистраживачки рад. Нови Сад: Медицински факултет; 2013. 3. Ђурић П, уредник. Тест-питања из увода у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2015.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	50
практична настава	15	усмени испит	
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена екологија и јавно здравље			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Образовање дипломираних медицинских сестара (техничара) за руковођење ризиком у области заштите животне средине.			
Исход предмета			
Знања: Анализа и руковођење ризиком у области заштите животне средине. Заштита и унапређење здравља становништва			
Вештине: Руковођење ризиком у животној средини.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Екологија и јавно здравље. 2. Еколошка интерпретација здравља и болести. 3. Стање животне средине на глобалном и локалном нивоу и утицај на здравље људи. Климатски чиниоци и здравље. 4. Квалитет ваздуха у урбаној средини. Здравствене последице аерозагађења и превенција. 5. Бука у урбаној средини. Здравствене последице буке и превенција. 6. Нејонизујућа и јонизујућа зрачења у животној средини. Утицај на здравље. 7. Вода за пиће – епидемиолошки подаци о кретању хидричних инфекција. Извори здравствено безбедне воде за пиће. Начин водоснабдевања. 8. Здравствена безбедност воде за пиће. Интернационални и национални прописи у области здравствене безбедности воде за пиће. Дезинфекција воде за пиће. 9. Диспозиција комуналног и медицинског отпада. Утицај на здравље. 10. Санитарни надзор у јавним комуналним објектима. Санитарни надзор у здравственим установама. 11. Хигијене насеља и становања. Хигијена у ванредним стањима. 12. Руковођење ризиком у очувању и унапређењу животне средине. 13. Одрживи развој и здравље популације. Процена утицаја стања животне средине на здравље. 14. Промоција еколошки сагласног понашања у очувању животне средине. Улога агенција за заштиту животне средине. 15. Утицај биотехнологије на животну средину.			
<i>Практична настава</i>			
1. Еколошка интерпретација здравља и болести. 2. Актуелно стање климатских чиниоца – интервју студената. 3. Упознавање са интернационалном и националном законском основом квалитета ваздуха. Утицај на здравље. 4. Упознавање са интернационалном и националном законском основом буке у животној средини. Утицај на здравље. 5. Руковођење ризиком у области нејонизујућег и јонизујућег зрачења. Значај прогнозе УВ-зрачења. 6. Руковођење ризиком у санитарном надзору над здравственом безбедношћу воде за пиће. 7. Здравствена безбедност воде за пиће. Дезинфекција воде за пиће – задаци. 8. Руковођење ризиком у области комуналног и опасног отпада. 9. Припрема семинарског рада из области санитарног надзора над јавним комуналним објектима и/или здравственим установама. 10. Приказ семинарског рада из области санитарног надзора над јавним комуналним објектима и/или здравственим установама. 11. Утврђивање ризика и анализа ризика у животној средини. Системи квалитета за животну средину – припрема семинара. 12. Приказ семинарског рада – Утврђивање ризика и анализа ризика у животној средини. 13. Промоција еколошки сагласног понашања свих субјеката у очувању животне средине. 14. Биотехнологија и животна средина – значај праћења.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Кристофоровић-Илић М. и сар. Хигијена, медицинска екологија и јавно здравље. <i>Ortomedics</i> Нови Сад, 2010.			
2. Кристофоровић-Илић М. Хигијена са медицинском екологијом. <i>Ortomedics</i> , 2003.			
3. Новаковић Б, Грујић В. Хигијена и здравствено васпитање. Медицински факултет у Новом Саду, 2005.			
<i>Дойунска</i>			
1. http://www.who.int ;			
2. http://www.cdc.gov			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	5	усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Промоција здравља			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособити студенте за сагледавање улоге здравственог и ванздравствених сектора и начина њиховог активног повезивања у процесу промоције здравља.			
Исход предмета			
СТИЦАЊЕ ВЕШТИНЕ ЗА РАД СА ЗДРАВСТВЕНИМ И ДРУГИМ ПРОФЕСИОНАЛЦИМА, ГРУПАМА И ПОЈЕДИНЦИМА У ЗАЈЕДНИЦИ НА СПРОВОЂЕЊУ ПРОМОЦИЈЕ ЗДРАВЉА.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Дефиниција и појам промоције здравља, принципи и стратегије. Промоција здравља и здравствено васпитање у стратешким документима. Окружења за спровођење промоције здравља (Концепт здравих окружења СЗО – „Здрав град“, „Здрав вртић“ и „Здрава школа“). Популациона и високоризична стратегија превенције хроничних незаразних болести. Бихејвиорални и биолошки фактори ризика за настанак хроничних незаразних болести. Значај промоције здравља у превенцији заразних болести. Модели понашања којима се објашњавају промене које воде здрављу. Здравствено васпитање – дефиниције, циљеви, методе и средства. Структура превентивно-промотивног програма. Садржај и организација рада у Центрима за промоцију здравља завода/института за јавно здравље. Евалуација програма у промоцији здравља.			
<i>Практична настава</i>			
Здравствено-васпитна средства и методе, превентивно-промотивни програм, акциони план, кампање у промоцији здравља.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Јаковљевић Ђ, Грујић В, уредници. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
2. Новаковић Б, Грујић В, уредници. Хигијена и здравствено васпитање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2004.			
<i>Допунска</i>			
1. Симић С. и сар. Социјална медицина – уџбеник за студенте медицине. Београд: Медицински факултет Универзитета у Београду; 2012.			
2. Poland B, Green LW, Rootman I, editors. Settings for health promotion: Linking theory and practice. Thousand Oaks, CA: Sage, 2000.			
3. Glanz K, Rimer BK, Viswanath K, editors. Health behavior and Health Education. 4 th edition. San Francisco, CA: Jossey-Bass A Wiley imprint; 2008.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	55
колоквијум-и			
семинар-и	25		

Назив предмета: Превенција и контрола инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: –
Циљ предмета Циљ едукације је да студент на студијама здравствене неге познаје и примењује епидемиолошке методе, одговарајуће мере у превенцији и сузбијању инфекција насталих током пружања здравствене заштите.
Исход предмета Студент треба да упозна епидемиолошке методе, да познаје епидемиолошке карактеристике инфекција различитих анатомских локализација у болничком и ванболничком колективу и међу пацијентима, са циљем откривања, спречавања и сузбијања. Такође је потребно да се упозна са принципима епидемиолошког надзора над болничким инфекцијама. Студент треба да овлада вештинама епидемиолошког надзора над болничким инфекцијама и над процедурама које носе ризик од болничких инфекција односно вештинама примене епидемиолошког упитника и евиденције инфекција и фактора ризика; примене мера превенције, дезинфекције свих нивоа, имунопрофилактике и хемиофилактике; препознавања епидемија повезаних са пружањем здравствене заштите, тумачење микробиолошких налаза и прикупљање података о микробиолошким узрочницима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Предмет, дефиниција и задаци епидемиологије инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите, епидемиолошке методе. 2. Показатељи учесталости болничких инфекција. 3. Епидемиолошки надзор над инфекцијама повезаним са пружањем здравствене заштите: континуиран/ повремен, свеобухватан / циљан. 4. Епидемиолошки модели. 5. Агенс, домаћин и средина. Путеви преносења инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите. Епидемиолошке карактеристике епидемија инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите. 6. Мере спречавања и сузбијања инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите. 7. Имунопрофилактика и хемиопрофилактика пацијената и особља. 8. Епидемиологија инфекција крви у вези са интраваскуларним канилама. 9. Епидемиологија пнеумонија у вези са респиратором. 10. Епидемиологија инфекција оперативног места. 11. Епидемиологија инфекција уринарног тракта у вези са уринарним катетером. 12. Епидемиологија инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите код пацијената на интензивној нези и терапији. 13. Епидемиологија инфекција у амбулантно поликлиничким службама. 14. Епидемиологија крвно преносивих инфекција. Заштита здравствених радника. Поступак након изложености здравственог радника потенцијално инфективном материјалу. 15. Управљање медицинским отпадом као мера превенције инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите. <i>Практична настава</i> 1. Извори података о инфекцијама повезаним са пружањем здравствене заштите – значај, законске основе, дефиниције случаја, техника пријављивања, врсте пријава, употреба података, коришћење интернета за прикупљање информација. 2. Основни показатељи учесталости инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите – показатељи оболевања, показатељи умирања, опште, специфичне и стандардизоване стопе. 3. Епидемиолошке методе праћења инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите – кохортне студије, студије инциденције инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите, принципи, значај, практична примена. 4. Епидемиолошке методе праћења инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите – кохортне студије, циљане студије инциденције инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите одређених локализација (инфекције крви, пнеумоније, постоперативне ране) принципи, значај, практична примена. 5. Епидемиолошке методе – анамнестичке студије, практична примена. 6. Епидемиолошке методе – студије преваленције, принципи, значај, практична примена. 7. Јединица епидемиолошког испитивања – дефиниција, значај, карактеристике болничких и других колектива, где се примењују медицинске процедуре, практични примери. 8. Епидемиолошки надзор: врсте по времену извођења, по врсти инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите. 9. Епидемиолошки надзор: студије инциденције инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите на одељењима високог ризика. 10. Циљане студије инциденције инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите одређених локализација (инфекције крви, пнеумоније, постоперативне ране). 11. Епидемиолошки надзор: циљане студије инциденције инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите након медицинских процедура (операције, ендоскопије, порођај, хемодијализа). 12. Епидемиолошки надзор над инфекцијама повезаним са пружањем здравствене заштите путем повремених и понављаних студија преваленције. 13. Епидемиолошки упитник – значај упитника, делови упитника, креирање упитника за праћење инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите. 14. Истраживање епидемије – извори података за откривање епидемије, кораци у истраживању епидемија инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите примери истраживања болничких епидемија. Примена молекуларне биологије у истраживању епидемије. 15. Контактне епидемије – карактеристике контактних епидемија, инфекције које се преносе контактом, примери контактних епидемија, истраживање контактних епидемија. 16. Контактне епидемије – карактеристике епидемија које се шире парентералним процедурама, примери епидемија, истраживање епидемија. 17. Респираторне епидемије – карактеристике респираторних епидемија у болничкој средини, болести које се шире респираторним путем, примери респираторних епидемија, истраживање респираторних епидемија. 18. Епидемије које се шире храном и водом у болничкој средини, карактеристике епидемија, примери. 19. Инфекције крви – дефиниције, критеријуми, значај, врсте надзора. 20. Инфекције оперативног места – превенција, мере предострожности, протоколи асептичних процедура. 21. Пнеумоније у вези са интубацијом и респиратором – превенција, мере предострожности, протоколи асептичних процедура. 22. Уринарне инфекције – превенција, мере предострожности, протоколи асептичних процедура. 23. Инфекције изазване мултирезистентним бактеријама <i>Staphylococcus aureus</i> – превенција, мере предострожности, протоколи спречавања ширења.

24. Инфекције изазване мултиплорезистентним бактеријама Clostridium difficile – превенција, мере предострожности, протоколи спречавања ширења. 25. Инфекције изазване мултиплорезистентним бактеријама Enterococcus faecalis et faecium – превенција, мере предострожности, протоколи спречавања ширења. 26. Инфекције изазване мултиплорезистентним бактеријама ESBL и друге – превенција, мере предострожности, протоколи спречавања ширења. 27. Имунизација здравствених радника. 28. Изолација. 29. Санитарно-хигијенске мере превенције инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите: хигијена руку, дезинфекција, планови дезинфекције у здравственим установама. 30. Санитарно-хигијенске мере превенције инфекција повезаних са пружањем здравствене заштите: стерилизација, принципи, евиденција, праћење.

Литература

Обавезна

1. Низам Д. Приручник о превенцији и контроли инфекција. Медицинска наклада; Загреб, 2015. (доступност: <http://www.datastatus.rs/proizvod/11975/prirucnik-o-prevenciji-i-kontroli-infekcija>)
2. Дрндаревић Д. Јанковић С. Болничке инфекције- дефиниције. Београд, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“; 2008.
3. Дрндаревић Д. Букумировић К, Милић Н. Болничке инфекције- епидемиолошки надзор. Београд, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“; 1998.
4. Републичка стручна комисија за болничке инфекције. Препоруке за хигијену руку у здравственим установама. Београд, Министарство здравља РС, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“; 2007.
5. Ђосиф Г. Превенција инфекција оперативног места, Нови Сад, ИЗЈЗВ 2010.

Дојунска

1. Радвановић З и сар. Општа епидемиологија, 5. издање. Нови Сад. Медицински факултет; 2012.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
------------------------------------	------------------------------	-----------------------------	---------------------------------

Методe извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	50
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега новорођенчета

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Здравствена нега у педијатрији (за полагање испита)

Циљ предмета

Основни циљеви предмета су упознавање студената здравствене неге са физиологијом новорођенчета (адаптација на екстраутерини живот, особености органских система у новорођеначком узрасту, исхрана), основним принципима здравствене неге здравог новорођенчета и најчешћим здравственим проблемима у новорођеначкој популацији уз истицање најзначајнијих разлика у клиничким манифестацијама, дијагностици и терапији болести и стања о којима су знања стекли током похађања других клиничких предмета.

Исход предмета

Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања из области физиологије новорођенчета и патогенезе, клиничке слике и терапије најчешћих болести и стања која се јављају у новорођеначком узрасту уз истицање свих специфичности ове групе. Посебна пажња посвећена је значају неге болесног новорођенчета и спровођењу превентивних медицинских мера и поступака. Део наставе посвећен је кућној нези, патронажи и лечењу уз начине едукације чланова породице.

Током наставе стичу се вештине из процеса здравствене неге од приступа здравом и болесном новорођенчету, тријаже оболелих, планирања здравствене неге у условима болничког лечења амбулантног или продуженог лечења. Стичу се и вештине из области превентивних медицинских мера, мера ране рехабилитације.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Подела новорођенчади према гестацијској старости и телесној маси (процена гестацијске старости, превремено рођено новорођенче, рочно новорођенче, пренесено новорођенче, хипотрофично, еутрофично, хипертрофично новорођенче, стандарди интраутерусног раста, стандарди постнаталног раста и развоја).
2. Адаптација новорођенчета на ванматеричне услове живота (физиолошка и поремећаји адаптације, терморегулација).
3. Неке физиолошке особености новорођенчета (пупчаник и пулак, физиолошки постнатални пад телесне масе, кожа и промене по кожи, мокрење и столица, будност, спавање, телесно држање, моторика, рефлекси; пролазне појаве код новорођенчета које су последица интраутериног деловања мајчних хормона).
4. Болести и поремећаји мајке у трудноћи који утичу на плод и новорођенче (инфекције груднице, новорођенче дијабетичне мајке, новорођенчад мајки са болестима штитасте жлезде, неонатални

апстиненцијални синдром, фетални алкохолни синдром, утицај пушења на плод). 5. Исхрана новорођенчета (природна исхрана, значај, контраиндикације, адаптиране млечне формуле, парентерална исхрана). 6. Порођајне повреде. 7. Конгениталне малформације. 8. Новорођеначка жутица. 9. Хеморагијска болест новорођенчета и полицитемија. 10. Поремећаји дисања код новорођенчета. 11. Некротизирајући ентероколитис. 12. Перинатална асфиксија и хипоксијско-исхемијска енцефалопатија. 13. Интракранијална хеморагија. 14. Неонаталне конвулзије. 16. Инфекције новорођенчета (соор, напкин дерматитис, офталмија, стафилококне инфекције коже, сепса и менингитис, неонатални тетанус, конгениталне инфекције). 17. Имунизација и скрининг новорођенчета (наследне болести метаболизма, слух, вид, урођене срчане мане, развојни поремећаји кука). 18. Нега животно угроженог новорођенчета (мониторинг виталних параметара, нега новорођенчета на механичкој респираторној потпори). 19. Превремено рођено новорођенче – дефиниција и класификација, узроци прематуритета, биолошке и патофизиолошке особености, здравствена нега, остеопенија прематуритета, ретинопатија прематуритета. 20. Интрахоспиталне инфекције. 21. Бол и новорођенче.

Практична настава

1. Нега новорођенчета у породицишту (обрада пупчаника, превенција офталмије новорођенчета, критеријуми за отпуст из породицишта). 2. Природна исхрана – дојење и техника подоја, адаптиране млечне формуле, грешке у исхрани. 3. Исхрана преко гастричне сонде и гастростоме. Ентерална исхрана. Парентерална исхрана. 4. Здравствена нега превремено рођеног новорођенчета. 5. Нега животно угроженог новорођенчета (мониторинг виталних параметара, нега новорођенчета на механичкој респираторној потпори). 6. Дијагностичке процедуре у неонатологији (ултрасонографија, радиографска дијагностика, ехокардиографија, лумбална пункција). 7. Васкуларни приступ код новорођенчета (периферна ив пут, умбиликална венска катетеризација, умбиликална артеријска катетеризација, катетеризација централне вене, перкутана инсерција централног катетера). 8. Здравствена нега новорођенчета са новорођеначком жутицом (фототерапија, ексангвинотрансфузија). 9. Оксигенотерапија. 10. Инхалаторна терапија и респираторна физиотерапија. 11. Оксигенотерапија и мониторинг оксигенотерапије. 12. Интезивна нега витално угрожене деце. Трахеобронхијална аспирација. Механичка вентилација. Здравствена нега новорођенчета са синдромом цурења ваздуха. 13. Мониторинг виталних функција. 14. Здравствена нега новорођенчета са ХИЕ (терапијска хипотермија). 15. Кардиопулмонална пеанимација новорођенчета. 16. Превенција интрахоспиталних инфекција у одељењима неонатологије. 17. Процена бола код новорођенчета.

Литература

Обавезна

1. Јовановић Привродски Ј. (уредник). Педијатрија. Медицински факултет Нови Сад, 2015. – одабрана поглавља
2. Боковић Д, Милутиновић Д. Педијатрија и нега здравог и болесног дјетета, Фоча 2019.
3. Маринковић Љ. Здравствена нега у педијатрији. ГАД, Београд, 2003.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	Други облици наставе: 15
------------------------------------	------------------------------	-----------------------------	---------------------------------

Методe извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	50
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стручна пракса 3
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 2
Услов: Одслушани наставни предмети Здравствена нега хируршких болесника са хирургијом, Здравствена нега у јединицама интензивног лечења, Нега у примарној здравственој заштити и породици
<p>Циљ предмета</p> <p>Циљ стручне праксе је да студент стекне професионалне компетенције, под стручним надзором у здравственим и установама социјалне заштите. Развој вештина усвојених на вежбама које су као практични део пратиле реализацију теоријског дела наставе, као део процеса оспособљавања за индивидуални и тимски рад. Самоваспитање у циљу сопствене заштите, заштите пацијената и других чланова тима, развој критичког мишљења, развој способности за тимски рад и самосталности у спровођењу процедура здравствене неге у клиничко болничким (у јединицама интензивног и хируршког лечења) и установама социјалне и примарне здравствене заштите.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Након стручне праксе студент ће бити оспособљен да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Правилно изабере и примени антисептичка и дезинфекциона средства на хируршком одељењу. – Објасни и примени правила и поступке хируршке асепсе (одећа, обућа, простор, прибор и инструменти). – Посматра и асистира током различитих метода хируршке дијагностике и разуме налазе. – Објасни поступак и асистира током пријема хируршког пацијента. – Спроведе преоперативно подучавање и процедуре непосредне преоперативне припреме. – Правилно примени личну заштитну опрему, спроведе хируршко прање руку и навлачење стерилних рукавица. – Разуме обим и садржај рада дипломиране медицинске сестре – инструментарке и дипломиране медицинске сестре – анестетичара. – Спроведе постоперативно мониторинг и негу хируршког пацијента. Спроведе поступке превенције, препозна и спроведе негу код постоперативних тегоба и компликација. – Припреми асептичко и септичко превијалиште за рад. Припреми хируршко рубље, инструменте, завојни и шавни материјал за хируршку обраду ране те објасни и асистира при обради асептичне и септичне ране и процедури скидања конаца. – Објасни и асистира при постављању завоја и средстава за имобилизацију. Прати и процењује симптоме и знаке добро и лоше постављеног завој и средства за имобилизацију. Спроведе поступке неге пацијента у имобилизацији са спољним фиксатором. – Процењује знаке, припрема и асистира код обраде локализоване хируршке инфекције. Припрема и узима брис ране. – Објасни процедуру и асистира при постављању дрена. Спроводи процедуру неге дренажних система. – Објасни процедуру, асистира и/или поставља гастричну сонду. Спроводи процедуру неге код гастросукције. Објасни и асистира при нези стоме (гастро, уро и колостоме). – Спроводи сестринске интервенције код пацијената са опекотинама. Посматра обраду свежих и старих опекотина. – Разуме правила исхране хируршког пацијента. – Проверава рад, припрема за рад и спроводи надзор мониторинг система. – Проверава рад, припрема за рад и спроводи надзор над радом инфузионих пумпи, апарата за сукцију, система за оксигенацију, апарата за вентилацију. – Проверава рад, припрема за рад и асистира код електричне дефибрилације и кардиоверзије. – Припрема и прати рад апарата за вентилацију, спроводи мониторинг пацијента и евидентира параметре и промене код пацијента на инвазивној и неинвазивној вентилацији. Спроведе и асистира при нези и сукцију горњих дисајних путева. – Припреми за рад амбуланту примарне здравствене заштите. – Посматра и асистира при пријему пацијената, формирању дијагноза неге, тријажи и збрињавању пацијената у амбуланти примарне здравствене заштите. Спроведе антропометријска мерења. – Припреми опрему и асистира у раду дипломиране медицинске сестре у патронажној служби и кућном лечењу. Примени прописану терапију у установама примарне здравствене заштите. – Води сестринску документацију.
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>–</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Стручна пракса обухвата посматрање, асистирање и самостално извођење сестринских интервенција у дијагностичким и терапијским процедурама, а обухвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Примену принципа и метода хируршке асепсе у свакодневном раду. – Сестринске процедуре у периоперативној здравственој нези – Мерење, надзор, читавање и документовање дисајних и циркулаторних параметара. – Проверу позиције и проходности ендотрахеалног (ЕТ) тубуса. Сукција ЕТ тубуса (отворен и затворен систем). Посматрање и асистирање у контроли и замени средства за стабилизацију ЕТ тубуса. Посматрање и асистирање при одржавању проходности и замени трахеалне каниле. – Посматрање и асистирање при успостављању и нези линија инвазивног мониторинга. – Посматрање и асистирање при спровођењу поступака неге код одвајања болесника са вентилаторне потпоре.

- Примену техника антропометријских мерења.
- Припрему опреме за рад дипломиране медицинске сестре упатронажној и служби кућног лечења.
- Примера образаца за процену здравља и болести код појединца, породице и заједнице.
- Праћење примене поступака здравствене неге у здравственој заштити: новорођенчета, одојчета, мале деце, школске деце и адолесцената.
- Праћење примене поступака здравствене неге у здравственој заштити трудница и жена у генеративном добу.
- Праћење примене поступака здравствене неге у здравственој заштити старих, сузбијању инфективних болести, бризи о оболелима од хроничних обољења – раном откривање и превенцији могућих компликација.
- Праћење примене мера превенција масовних незаразних болести, раног откривања, лечења и превенције могућих компликација.
- Праћење примене мера превенција болести зависности.
- Формирање и вођење сестринске документације.

Литература

Обавезна

Литература која је препоручена за наставне предмете Здравствена нега хируршких болесника са хирургијом, Здравствена нега и јединицама интензивног лечења, Нега у примарној здравственој заштити и породици.

Дојунска

Литература која је препоручена за наставне предмете Здравствена нега хируршких болесника са хирургијом, Здравствена нега и јединицама интензивног лечења, Нега у примарној здравственој заштити и породици.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: –

Практична настава: –

Остали часови: 300

Методe извођења наставе

Рад у малој групи и самосталан рад под надзором у наставним базама.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		практични испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Основи педагогије			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са: основним проблемима опште педагогије, елементарним поступцима истраживања у сопственој васпитно-образовној пракси, дидактичким појмовима. Оспособљавање студената за: трајно овладавање теоријским знањима, развијање критичког мишљења студената и њиховог стваралачког односа према педагошкој теорији и васпитнообразовној пракси.			
Исход предмета			
Од студената се очекује по одслушаном курсу да: покажу разумевање основних теоријских поставки васпитно – образовних процеса, овладају елементарним поступцима истраживања, овладају основним проблемима савремене наставе, развијају критички став и стваралачки приступ педагошкој теорији и пракси, се оспособљавају за евалуацију и самоевалуацију педагошког рада.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Општа педагогија: појам и предмет педагогије као науке. Васпитање као средишна педагошка категорија и улога рада у његовом настајању. Карактеристике васпитања као друштвене делатности. Педагошке законитости. Методологија педагогије: Различити методолошки приступи у педагогији. Врсте педагошких истраживања. Дидактика: појам и схватање о дидактици. Настава као процес проучавања и учења. Појам и врсте дидактичких принципа. Појам и класификација наставних метода. Облици наставног рада. Наставни час. Наставна средства. Проверавање и оцењивање знања.			
<i>Практична настава</i>			
Развитак васпитања током људске цивилизације. Појам и класификација наставних метода. Облици наставног рада. Наставни час. Примена иновативних метода рада са групама. Проблемска настава. Откривајућа настава. Радионичарски облик рада. Рад са великим групама.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Бабић Кекез С, Перић Пркосовачки Б. Основи педагогије-репетиторијум. Нови Сад: Медицински факултет; 2014.			
2. Бабић Кекез С, Тасић И. Дидактика. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду; 2012.			
3. Попов С, Јукић С. Педагогија. Нови Сад: Willy; 2006.			
<i>Допунска</i>			
1. Милутиновић Ј. Алтернативе у теорији и пракси савременог образовања – пут ка квалитетном образовању. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”; 2011.			
2. Роедерс П. Интерактивна настава: динамика ефикасног учења и наставе. Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду; 2003.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Теорије и теоријски модели у здравственој нези			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Овладавање теоретским знањем и вештинама за анализу теорија и концепата здравствене неге које се примењују у клиничкој пракси, едукацији и истраживању.			
Исход предмета По успешном завршетку овог курса, студенти би требало да буду способни да: Разликују компоненте, структуру и методе развоја теорија и теоријских модела. Анализирају теорије и моделе сестринских и других дисциплина за употребу у професионалној сестринској пракси. Вештином клиничког резоновања примене теорију / модел у пракси у различитим окружењима. Примене одговарајућу теорију / модел у истраживању.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Филозофија, наука и сестринство – Преглед теорија у сестринству (значај, терминологија, историјски развој, класификација); анализа и развој појма „концепт“; анализа и евалуација теорија (дефиниција и исход, историјски развој, компарација метода, синтетизовање метода евалуације теорија) – Гранд теорије (теорије засноване на људским потребама, интерактивном и унитарном процесу) – Теорије средњег ранга (анализа, евалуација и селекција). Теорије средњег ранга (физиолошка област, емоционална област, област социјалне подршке, област интеграције) – Микро или ситуационо-специфичне теорије – Пракса заснована на доказима и теорије неге – Теорије из друштвених наука у сестринству – Теорије из бихејвиоралних наука у сестринству – Теорија из биомедицинских наука у сестринству – Теорије, модели и теоријски оквири из менаџмента у сестринству – Етичке теорије у сестринству – Теорија учења у сестринству – Примена теорија у сестринској пракси – Примена теорија у истраживању сестринске праксе – Примена теорија у организацији и управљању сестринском службом <i>Практична настава</i> Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају: – Анализу теорија и концепата здравствене неге које се примењују у клиничкој пракси, едукацији и истраживању.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Пајнкихар М, Прлић Н (уред). Теоријска промишљања о/у здравственој нези 1. Свеучилиште Јосип Јурај Штросмајер, Осиек 2012. 2. Пајнкихар М, Прлић Н (уред). Теоријска промишљања о/у здравственој нези 2. Свеучилиште Јосип Јурај Штросмајер, Осиек 2012. 3. Прлић Н, Пајнкихар М, (уред). Теоријска промишљања о/у здравственој нези 3. Свеучилиште Јосип Јурај Штросмајер, Осиек 2014. <i>Допунска</i> 1. McEwen M, Wills ME. Theoretical basis for Nursing. 5rd ed. Lippincott, Williams&Wilkins, 2019.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и	20		
семинар-и	10		

Назив предмета: Палијативна нега			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Увођење студената у филозофију и праксу палијативне неге и збрињавања уз развој знања, вештина и ставова потребних за делотворно и саосећајно учешће у пружању палијативног збрињавања			
Исход предмета			
Разумевање холистичке природе палијативне неге и збрињавања као и чињеницу да оно подразумева више од дијагностичких и куративних интервенција, те да пацијента треба посматрати и збрињавати као комплетну личност. Демонстрирање добре вештине комуникације, спремност за дискусију о етичким дилемама, способност рада у тиму што доприниси унапређењу квалитета пружене неге у збрињавању.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
– Појам, дефиниција и опис палијативне неге и збрињавања.			
– Организација система здравствене и социјалне заштите у циљу спровођења палијативног збрињавања.			
– Модели пружања палијативног збрињавања у хоспиталним условима – болнички тимови, хоспиталне јединице.			
– Модели пружања палијативног збрињавања у кућним условима, координација са установама социјалне и примарне здравствене заштите.			
– Специфичности комуникације у палијативној нези – СПИКЕС, АБЦД комуникацијски протоколи.			
– Специфичности процеса палијативне здравствене неге. Методе и инструменти за прикупљање података, формирање дијагноза неге, планирање, реализација, евалуација и документовање процедура здравствене неге.			
– Планирање и организовање ресурса за пружење палијативне неге у хоспиталним и ванхоспиталним условима.			
– Модели здравствене неге у палијативном збрињавању- адаптивни модел Calliste Roy.			
– Психосоцијални и духовни аспекти палијативне неге.			
– Тимски рад- мултидисциплинарни тимови за палијативну негу и збрињавање.			
– Општи проблеми здравствене неге у палијативном збрињавању.			
– Сестринске процедуре у хитним стањима у палијативном збрињавању.			
– Основни принципи палијативне неге у педијатрији.			
– Сестринске процедуре у збрињавању симптома пацијента током процеса умирања.			
– Етичка и правна питања у палијативном збрињавању.			
<i>Практична настава</i>			
– Боравак у установама здравствене и социјалне заштите у циљу са упознавањем модела организације рада и ресурса неопходних за пружање квалитетне палијативне неге.			
– Свобухватна сестринска процена потреба пацијената у терминалној фази болести примена различитих метода и инструмената за прикупљање података. Увјежбавање формирања дијагноза и плана неге.			
– Процена и израда плана палијативне неге у збрињавању пацијената са болом- фармаколошке и нефармаколошке мере.			
– Увјежбавање примене фармаколошке и нефармаколошке мера у палијативном збрињавању.			
– Сестринске процедуре контроле неуролошких, гастроинтестиналних и уролошких симптома пацијената у терминалној фази.			
– Разлике у сестринским процедурама и приступу палијативној нези деце и одраслих (решавање студија случаја).			
– Сестринске процедуре у раној детекцији психолошких реакција – клиничка примена различитих тестова и инструмената			
– Примена различитих метода едукације пацијената и чланова породице у палијативном збрињавању.			
– Збрињавање у последњим часовима живота (решавање студија случаја).			
– Сестринска истраживања у палијативној нези.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Downing J, Милићевић Н. Палијативна медицина. Европска Унија, 2012			
2. Ђорђевић В, Браш М, Брајковић . Палијативна скрб- бринимо заједно. Медицинска наклада, Загреб 2014			
3. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/			
<i>Допунска</i>			
1. Marianne Matzo. Palliative Care Nursing: Quality Care to the End of Life. Springer Publishing Co Inc, 2018.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	Други облици наставе: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	50
практична настава	15	усмени испит	10
колоквијум-и			
семинар-и	25		

Назив предмета: Енглески језик 2			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Да студенти стекну знања и језичке вештине уз помоћ којих ће моћи самостално и активно да користе језик и напредују у општем и стручном енглеском језику. Да постану свесни колико је важно успешно се служити енглеским језиком, који је већ одавно постао међународни језик науке.			
Исход предмета			
Утврђивање и учење терминологије у општем и стручном енглеском језику. Учење и вежбање граматике у оквиру датог контекста. Утврђивање основних разлика између стручног и општег енглеског језика и стицање нових знања у обе области. Усавршавање језичких вештина читања, слушања, писања и говора у оквиру општег и стручног језика. Активно комуницирање и коришћење извора из области предмета и струке.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Ендокрини систем: повезаност са нервним системом, основне функције, жлезде са унутрашњим лучењем, врсте хормона. Репродуктивни систем: женски и мушки репродуктивни систем и њихова анатомија, полне жлезде, полни хормони, оплођење, гастација, порођај. Чула: органи чула – њихова грађа и функције (око, ухо, нос, језик, кожа). Основе граматике енглеског језика. Хумор: хумор као одраз интелигенције и позитивног начина размишљања, хумор као фактор здравља, хумор као културолошки феномен, смисао за хумор. Страх: врсте страха, узроци страха, начини превазилажења страха, улога страха у манипулисању људима. Сећање: поузданост сећања, вежбање меморије, мотивација и сећање, пажња, учење. Усамљеност: усамљеност као субјективни феномен, околности које доводе до осећања усамљености, самоћа у односу према усамљености. Превенција болести.			
<i>Практична настава</i>			
–			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Драговић Р. Енглески за здравствене раднике. Београд: Научна књига; 1994.			
2. Марошан З. English for medical students. Нови Сад: Ortomedics; 2008.			
3. Момчиновић В, Танау В, Журић Хавелка С. Medical English. Медицински факултет Свеучилишта у Загребу; 1988.			
4. Raymond M. English grammar in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1988.			
<i>Допунска</i>			
5. MCarthy M, O'Dell F. English vocabulary in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1996.			
6. Hornby AS. Oxford advanced learner's dictionary of current english. Oxford: Oxford University Press; 1968.			
7. MacLean J. English in basic medical science. Oxford: Oxford University Press; 1980.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60		Практична настава: –
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Социјална медицина			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознати студенте са мерама, нивоима и организацијом здравствене заштите и оспособити их за примену социјално медицинског приступа у будућој пракси.			
Исход предмета			
Познавање принципа јавног здравља, здравствене политике, индикатора здравственог стања становништва, класификационих система у здравству, разумевање функционисања система здравствене заштите и специфичности менаџмента у здравству.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Развој и дефиниција социјалне медицине. Здравље и квалитет живота. Друштвена брига о здрављу. Комуникација у здравству. Здравствена заштита. Социјалне неједнакости у здрављу и остваривању здравствене заштите. Вулнерабилне категорије. Здравствена политика. Критеријуми за процену социјално медицинског значаја здравствених проблема. Методе превенције и контроле хроничних незаразних болести. Системи здравствене заштите у свету. Програмирање здравствене заштите. Улога здравствених установа и здравствених радника у систему здравствене заштите. Здравствена технологија. Квалитет здравствене заштите. Класификациони системи у здравству. Менаџмент у здравству.			
<i>Практична настава</i>			
–			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Јаковљевић Ђ, Грујић В, уредници. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
<i>Допунска</i>			
1. Симић С. и сар. Социјална медицина – уџбеник за студенте медицине. Београд: Медицински факултет Универзитета у Београду; 2012.			
2. Јевтић М, Ач Николић Е, уредници. Јавно здравље за студенте стоматологије. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2011.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: –
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у оториноларингологији			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са болестима оториноларинголошке регије – главе и врата, као и указивање на специфичности приступа пацијентима са овим обољењима. Развијање знања о анатомији, патологији, патофизиологији, дијагностици и принципима лечења оториноларинголошких обољења.			
Исход предмета			
Студент ће бити оспособљен за вештине планирања и спровођења здравствене неге код оториноларинголошких обољења, као и за тријажу оболелих и асистенцију при извођењу дијагностичких процедура. Стичу се и вештине из области превентивно медицинских мера. Посебна пажња посвећена је нези оториноларинголошког пацијента, као и превентивно медицинским мерама и поступцима из домена организатора здравствене неге.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Анатомија и физиологија ува. Конгениталне малформације ува. 2. Повреде ува. Страна тела спољашњег слушног канала и церумен. Акутна запаљења спољашњег и средњег ува. 3. Хронична запаљења средњег ува. Отогене компликације. 4. Болести личног живца. Оболења унутрашњег ува. Тумори ува. 5. Аудиологија. Вестибулологија. 6. Анатомија и физиологија носа и параназалних шупљина. Конгениталне и стечене малформације носа. Страна тела носа. Повреде носа. 7. Крварења из носа. Запаљења коже носа. Акутна и хронична запаљења слузнице носа. Компликације упала параназалних шупљина. Тумори носа и параназалних шупљина. 8. Анатомија и физиологија усне дупље и ждрела. Тонзиларни проблем. Акутно и хронично запаљење слузнице ждрела. 9. Неинфективна оболења ждрела. Тумори епи и мезофаринкса. 10. Анатомија и физиологија ларинкса. Симптоматологија оболења ларинкса. Конгениталне малформације ларинкса. Едеми ларинкса. Парезе и парализе ларинкса. Траума ларинкса. Акутни и хронични запаљенски процеси ларинкса. Бенигни тумори ларинкса. Псеудотумори ларинкса. Малигни тумори ларинкса и хипофаринкса. 11. Основи фонијатрије. 12. Страна тела ларинготрахеалног стабла. Стенозе ларинкса и трахеје. Коникотомија и трахеотомија. 13. Поремећаји мотилитета једњака. Дисфагије. Дивертикулуми једњака. Повреде и страна тела једњака. Тумори једњака. 14. Конгениталне цисте и фистуле врата. Лимфаденитиси. Апсцеси врата. Траума врата. Тумори врата. Метастазе лимфних чворова врата. Тумори штитасте жлезде. 15. Повреде личног масива. Анатомија и физиологија плувачних жлезда. Акутни и хронични запаљенски процеси плувачних жлезда. Бенигни и малигни тумори плувачних жлезда.			
<i>Практична настава</i>			
1. Упознавање са радним местом у ОРЛ амбуланти. Симптоматологија код ОРЛ обољења. Анамнеза. 2. Значај и задаци организатора здравствене неге при прегледу ува. Чишћење и испирање спољашњег ушног канала. Полицеровање. Улога организатора здравствене неге при парацентези. 3. Локална терапија спољашњег слушног канала и средњег ува. Припрема пацијента за операције ува. Нега болесника након операција ува. 4. Задаци организатора здравствене неге при аудиолошким дијагностичким процедурама. 5. Нега пацијента са вртоглавицом и слушним оштећењем. 6. Значај и задаци организатора здравствене неге при прегледу носа и параназалних шупљина. Улога организатора здравствене неге при екстракцији страног тела из носа. Процедуре при репозицији носних костију. 7. Улога организатора здравствене неге при заустављању крварења из носа. Аспирација секрета из носа по Прецу. Нега пацијента након операције носа и параназалних шупљина. 8. Припрема болесника за операције у орофаринксу. Обрада и припрема пацијента за извођење биопсије. 9. Нега пацијента након операције у орофаринксу. Тоалета усне шупљине након операције у орофаринксу. 10. Обрада пацијента и припрема за ендоскопске прегледе. Интубација. 11. Улога организатора здравствене неге при трахеотомији. Нега пацијента са трахеостомом. Бронхолаважа. Трахеобронхоаспирација кроз трахеостому. 12. Припрема пацијента за операције главе и врата. Нега и превијање пацијента након операција главе и врата. 13. Исхрана преко назогастричне сонде. Значај организатора здравствене неге у рехабилитацији гутања ларингектомисаних болесника. 14. Задаци организатора здравствене неге у фонијатријској дијагностици и рехабилитацији гласа и говора. 15. организатора здравствене неге при трахеобронхоскопији и езофагоскопији.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Јовић Р, Данкуц Д, Влашки Љ, Комазец З. Оториноларингологија. Хирургија главе и врата. Медицински факултет Нови Сад 2019.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 15	
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у офталмологији
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 2
Услов: –
Циљ предмета Синтетизовано знање анатомије, функције вида и очних болести и практично препознавање проблематике од значај за заштиту вида и спречавање слепила.
Исход предмета Да овлада теоријским знањима о функцији вида, оптици и рефракцији ока, окуломоторној равнотежи и њеним поремећајима, болестима и повредама ока, очне дупље и интракранијалних видних и пупиломоторних путева и центара, сестринским интервенцијама у дијагностици и медикаментном и хируршком лечењу очних болести и мана. Да може да препозна основне и најважније очне мане, болести и повреде које угрожавају функцију вида и да је у стању да сатави план неге и збрињавања и према степену хитности упути болесника офталмологу или офталмохирургу.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Епидемиологија слепила и слабовидости и значај и улога вида. Повезаност очних и општих болести. 2. Капци: грађа, физиологија, болести коже, васкуларни поремећаји, бактеријске и вирусне инфекције запаљење рубова и жлезда, поремећаји облика, положаја, покретљивости и тумори капака. Принципи неге и лечења. 3. Сузни апарат-анатомски делови и грађа, физиологија стварања и одвода суза. Суво и влажно око, запаљења, тумори, сестринске интервенције у дијагностици и лечењу. 4. Вежњача – грађа, физиологија, врсте хиперемije ока, запаљења (бактеријска, вирусна, алергијска). Дегенеративне промене и тумори вежњаче. Сестринске интервенције у лечењу. 5. Рожњача- анатомија и физиологија, поремећаји величине и закривљености. Дефекти рожњаче, запаљења бактеријска, вирусна, гљивична. Поремећаји прозирности, едем, ожиљци и дегенерације. 6. Склера – функција и поремећаји, запаљења бактеријска, имунолошка, дегенеративна. Сестринске интервенције у превенцији и лечењу. 7. Предња увеа – дужица и цилијарно тело, анатомија, физиологија. Предња и задња очна комора. Предњи дифузни увеитиси Гнојна запаљења увеје – Ендофталмитис и панофталмитис. Сестринске интервенције у дијагностици и лечењу. 8. Физиологија интраокуларног притиска. Очна водича стварање и отицање. Примарни, секундарни и урођени глауком. 9. Глауком затвореног угла – акутни глауком. Примарни глауком отвореног угла. Сестринске интервенције у дијагностици и лечењу. 10. Сочиво – ембриологија, физиологија и патологија. Катаракта урођена и стечена. Дијагностика хируршко лечење и рехабилитација вида, интраокуларна вештачка сочива. 11. Очно дно: хорио-ретинални комплекс физиологија и функција мрежњаче и хороиде. Семиологија промена на очном дну. Болести и задње увеје хороидитис-хориоретинитис, тумори увеје и ретине дијагностика и лечење. 12. Болести мрежњаче-васкуларне, запаљенске, дегенеративне болести мрежњаче. 13. Стакласто тело и његови поремећаји. Опсацитати и хемофталмус. 14. Орбита, васкуларне, ендокрине болести, гнојна запаљења и тумори. Сестринске интервенције у дијагностици и лечењу. 15. Видни живац, видни пут, болести видног живца и поремећаји видног поља. Зеница и пупиломоторна реакција. 16. Рефракција ока – рефракционе аномалије, кратковидост, далековидност, астигматизам. Наочари, контактна стакла. 17. Мотилитет ока, функција окуломоторних мишића, бинокуларног вида. Поремећаји окуларне равнотеже, разроконост и слабовидост, паралитичка разроконост. 18. Механичке, физичке и хемијске повреде ока и орбите прва помоћ и принципи сестринских интервенција у дијагностици и лечењу. 19. Савремена терапија и хирургија у офталмологији – видео филм.
<i>Практична настава</i> 1. Анатомија структура булбуса ока. 2. Сестринска анамнеза, главне тегобе, спољни преглед, инспекција офталмолошког болесника. 3. Визус – мерење и одређивање оштрине вида на даљину и близину појединачно на сваком оку. 4. Капци делови, рима окули, околина, инспекција, палпација, (ектропионирање горњег капка). 5. Сузни апарат -сузна жлезда, одводни путеви (флуоресцеински тест, Ширмер тест, палпација- масажа). 6. Преглед вежњача, делови вежњаче капака и булбуса, врсте хиперемije, коњунктивална, цилијарна. 7. Локална терапија – капи, масти, скидање страног тела вежњаче, испирање ока. 8. Преглед рожњаче и склере лупом и фокалним осветљењем, флуоресцеински тест, осетљивост. 9. Предња очна комора (дубина и садржај). Дужица – боја, грађа. Иридоциклитиси, цилијарна хиперемija. 10. Ширина зенице – реакција на светло директно – индиректна. 11. Биомикроскопија предњег сегмента ока. 12. Дигитално одрђивање тонуса ока и приказ инструменталног мерења очног притиска (ИОП). 13. Орбита, палпација кранијалних нерава. Протрузија – егзофталмус-егзофталмометрика, МР, ЦТ. 14. Приказ очнога дна – елементи фундуса, семиологија ретине. 15. Ширење зенице, преглед директним офталмоскопом. 16. Флуоресцеинска ангиографија. Ултразвучна дијагностика ока /приказ/. 17. Функцијска и дијагностичка испитивања: методе испитивања колорни вид, видно поље- конфронтација и компјутеризована периметрија, адаптација на таму. 18. Електрофизиолошка методе (ЕРГ, ЕМГ, ЕОГ). 19. Субјективно и објективно одређивање рефракције, визус, сабирна, расипна и астигматска стакла. 20. Покретљивост ока, примарни положај, видне осовине .откривање разроконости и слабовидости, Хисберг тест, Cover тест, тест за диплопије, методе пенализације (амблиопија). 21. Повреде ока (хемијске, механичке, физичке): преглед и прва помоћ.
Литература <i>Обавезна</i> 1. Бабић Н, Чанадановић В и сар. Офталмологија Нови Сад, Медицински факултет, 2019. 2. Бабић и сар. Практикум из офталмологије. Нови Сад. Медицински факултет, 2015. 3. Shaw ME, Lee A. Ophthalmic Nursing. 4th Ed. Wiley-Blackwell, 2010.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 15	
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Заштита у радној средини			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: Здравствена нега у интерној медицини; Епидемиологија			
Циљ предмета			
Образовање у области заштите здравља радника и мера заштите на раду.			
Исход предмета			
Студенти треба да стекну знања из области професионалних штетности и оштећења здравља, превентивним здравственим прегледима, физиологије рада, професионалне токсикологије, професионалног трауматизма и здравствене заштите одређених категорија радне популације. Студенти треба да стекну вештине које се односе на: услове радне средине, превенцију професионалних обољења и повреда на раду, превенцију неспособности за рад и примену превентивних мера заштите на раду.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Предмет и задаци медицине рада 2. Физиологија рада 3. Зрачења у радној средини 4. Професионална обољења 5. Болести у вези са радом 6. Професионални трауматизам 7. Професионална општа токсикологија 8. Професионална токсикологија – метали 9. Професионална токсикологија – токсични гасови 10. Професионална токсикологија – органски растварачи 11. Професионална токсикологија – пестициди 12. Професионална респираторна обољења 13. Канцерогене материје у радној средини 14. Карактеристике услова рада у здравству и мере заштите 15. Утицај услова рада на здравље жене и омладине и мере заштите			
<i>Практична настава</i>			
1. Професионалне штетности и ризици радног места 2. Микроклима радне средине 3. Бука у радној средини 4. Аерозагађење радне средине 5. Мере заштите на раду 6. Превентивни лекарски прегледи радника 7. Листа професионалних обољења 8. Професионална оштећења јонизујућим зрачењем 9. Професионални вирусни хепатитиси 10. Професионална бронхијална астма 11. Професионална тровања органским растварачима 12. Професионална тровања пестицидима 13. Професионална обољења коже 14. Повреде на раду 15. Болести у вези са радом			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Миков М, Миков И. Медицина рада. Нови Сад: <i>Ortomedics</i> , 2007.			
2. Миков М. Практикум из медицине рада. Нови Сад: <i>Ortomedics</i> , 2006.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методe извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	55
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Приступни у раду са особама са инвалидитетом			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознати студенте са етиолошким факторима, карактеристикама развоја и функционисања деце са сметњама у развоју и одраслих особа са инвалидитетом и моделима пружања подршке.			
Исход предмета			
Након положеног курса студент ће моћи да разуме концепт инвалидитета, да анализира посебне потребе за подршком у различитим ситуацијама и окружењима, да креира програме за пружање подршке. Студенти ће бити оспособљени да користе стечена знања током рада са особама са инвалидитетом, као и приликом тимског рада.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
– Међународна класификација функционисања, оспособљења и здравља (МКФ)			
– Карактеристике и развој особа са менталном ретардацијом			
– Карактеристике и развој особа са перзавивним развојним поремећајима			
– Карактеристике и развој особа са оштећењем слуха			
– Карактеристике и развој особа са говорним поремећајима			
– Карактеристике и развој особа са оштећењима вида (слепих и слабовидих)			
– Карактеристике и развој особа са телесним инвалидитетом			
– Примарне и секундарне последице инвалидитета за развој личности			
– Припрема за прегледе, процедуре и пружање здравствене неге код особа са инвалидитетом			
– Подршка и комуникација током прегледа, процедура и пружања здравствене неге код особа са инвалидитетом			
– Специфичности окружења и опреме за особе са инвалидитетом			
<i>Практична настава</i>			
– Практична настава прати садржаје теоријског дела			
– Упознавање са појединим типовима инвалидитета			
– Анализа потребне подршке			
– Израда плана подршке			
– Учествовање у практичном раду са особама са инвалидитетом			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Шврака Е, Авдић Д, Хасанбеговић-Анић Е. Окупациона терапија. Универзитет у Сарајеву, Факултет здравствених студија. 2012.			
2. Глумбић Н. Одрасле особе са аутизмом. Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, 2009.			
3. Голубовић С. и сар. Сметње и проемећаји код деце ометене у развоју. Универзитет у Београду, Дефектолошки факултет, 2005.			
4. Breitenbach RW. Radiologists and Disability Access Requirements. Journal of the American College of Radiology, 2013;10(12):892–894			
5. Story MF, Luce A, Omiatek EM, Lemke MR, Rempel DM. Accessibility of radiology equipment for patients with mobility disabilities. Hum Factors, 2008;50(5):801-10.			
6. Gates B, Barr O. Oxford handbook of learning & intellectual disability nursing. Oxford; New York: Oxford University Press, 2009:pp.333-399.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	70
практична настава	15	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Безбедност болесника у сестринској пракси			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Овладавање теоретским знањем и вештинама за пружање квалитетне и безбедне здравствене услуге.			
Исход предмета Усвајање потребних знања из области безбедности болесника. Овладавање практичним знањима и усвајање неопходних вештина у унапређењу безбедности болесника у здравственим установама свих нивоа здравствене заштите.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Безбедност болесника – дефинисање појмова. – Показатељи безбедности болесника. – Савремени концепт организационе структуре у клиничко болничкој пракси. – Култура безбедности болесника. – Безбедност болесника у пракси медицинских сестара. – Грешке у спровођењу терапије лековима. – Комуникација као фактор безбедности болесника. – Тимски рад. – Сарадња са пацијентима у вези безбедности болесника. – Примена савремене технологије и безбедност болесника. – Пријављивање нежељених догађаја. – Мере превенције нежељених догађаја у клиничко болничкој пракси. <i>Практична настава</i> – Процена безбедности болесника у здравственим установама. – Управљање ризиком у клиничко болничкој пракси. – Унапређење културе безбедности болесника у здравственим установама. – Системски фактори који утичу на безбедност болесника. – Индивидуални фактори који утичу на безбедност болесника. – Системи безбедног спровођења терапије лековим. – Имплементација стандардизоване комуникације. – Изградња успешних тимова и решавање конфликта. – Укључивање пацијента у превенцију нежељених догађаја. – Примена савремене технологије у превенцији нежељених догађаја. – Учење из пријављених нежељених догађаја и професионалних грешака. – Имплементација мера превенције нежељених догађаја у клиничко болничкој пракси.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/ <i>Допунска</i> 1. Hughes RG. Patient Safety and Quality: An Evidence-Based Handbook for Nurses, Agency for Healthcare Research and Quality. AHRQ Publication No. 08-0043 April 2008 http://www.ahrq.gov 2. Kohn LT, Corrigan JM, Donaldson, MS. To err is human: Building a safer health system. Washington, Institute of Medicine publication 2000.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 30
Методe извођења наставе Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	55
колоквијум-и	25		
семинар-и			

Назив предмета: Основи инструментирања		
Статус предмета: изборни		
Број ЕСПБ: 3		
Услов: –		
Циљ предмета		
Овладавање теоретским знањем и вештинама инструментирања свих хируршких грана.		
Исход предмета		
Усвајање потребних знања о организацији рада у операционој сали, непосредној припреми операционе сале и инструмената за хируршку интервенцију.		
Усвајање потребних знања неопходних за савладавање вештине инструментирања у различитим хируршким гранама.		
Овладавање практичним знањима и усвајање вештина неопходних за инструментирање у свим хируршким гранама.		
Усвајање теоријских и практичних знања о: употреби личне заштитне опреме; репроцесуирању инструмената; класификацији и безбедном одлагању употребљеног материјала; мерама заштите од инфекција повезаних са здравственом заштитом.		
Садржај предмета		
<i>Теоријска настава</i>		
Основе инструментирања – организација рада у операционој сали.		
Основе инструментирања – упознавање са хируршким инструментаријумом.		
Основе инструментирања – припрема за операцију.		
Основе инструментирања – припрема материјала за стерилизацију. Принципи примене стерилног материјала у операционој сали.		
Основе инструментирања – ортопедија.		
Основе инструментирања – урологија.		
Основе инструментирања – оториноларингологија.		
Основе инструментирања – кардиохирургија.		
Основе инструментирања – пластична хирургија.		
Основе инструментирања – абдоминална хирургија.		
Основе инструментирања – неурохирургија.		
Основе инструментирања – грудна хирургија.		
Основе инструментирања – васкуларна хирургија.		
Основе инструментирања – ендоскопска хирургија.		
<i>Практична настава</i>		
Упознавање са хируршким инструментаријумом.		
Увежбавање процедура непосредне припреме за операцију.		
Увежбавање припреме материјала за стерилизацију. Упознавање са различитим методама репроцесирања инструмената.		
Инструментирање – ортопедија.		
Инструментирање – урологија.		
Инструментирање – оториноларингологија.		
Инструментирање – кардиохирургија.		
Инструментирање – пластична хирургија.		
Инструментирање – абдоминална хирургија.		
Инструментирање – неурохирургија.		
Инструментирање – грудна хирургија.		
Инструментирање – васкуларна хирургија.		
Инструментирање – ендоскопска хирургија.		
Литература		
<i>Обавезна</i>		
1. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/		
2. Nemitz R. Surgical Instrumentation: An Interactive Approach, 3rd ed. W.B. Saunders, 2019.		
3. Wells MP, Bradley M. Surgical Instruments. A Pocket Guide, 4 th ed. W.B. Saunders, 2011.		
4. Šustiћ N, Šustiћ V. Tehnika instrumentiranja I. Otakar Keršovani, Rijeka, 1981.		
<i>Допунска</i>		
1. Meltzer SC, Bare BG. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical – Surgical Nursing. Lippincott Williams & Wilkins 2008.		
2. Grabb WC, Smith JW. Plastic Surgery. 5.ed., Lippincott-Raven, 1997.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30
Методe извођења наставе		
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	50
практична настава	35	усмени испит	
колоквијум-и	10		
семинар-и			

Назив предмета: Исхрана здравог и болесног детета

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен испит из предмета Педијатрија

Циљ предмета

Основни циљеви предмета Исхрана здравог и болесног детета су упознавање и усвајање знања студената здравствене неге са специфичностима исхране популације узраста од рођења до 18 година (здравог детета), те разматрање и усвајање знања клиничких манифестација, диференцијално дијагностичких процедура и терапије нутритивних поремећаја овог узраста (болесног детета), као и о могућностима лечења дијетом код одређених патолошких стања. Образовање студената за правилан приступ у ординацијама опште медицине о исхрани ове специфичне популације.

Исход предмета

Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања о улози специфичних хранљивих материја у здрављу и болести, потребама деце за хранљивим материјама, способност процене нутритивних статуса педијатријских пацијената, као и разумевање и познавање техника исхране за ове пацијенте. Информисање из области патогенезе, клиничке слике и терапије нутритивних поремећаја који се јављају у популацији од рођења до 18 година. Посебна пажња посвећена је значају превентивно-медицинских мера и поступака у циљу обезбеђивања одговарајуће исхране за подршку нормалном расту и развоју деце.

Правилан приступ и комуникација са болесником узраста од рођења до 18 година и члановима његове породице. Специфичности анамнезе, прегледа и специфичности ординирања дијете код ове популације. Специфичности рада са децом у амбулантама где нема педијатра. Планирање и тимски рад у саветовалиштима за исхрану деце и омладине.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. педијатријска нутриција
2. процена стања исхрањености детета
3. процена способности храњења детета
4. нутритивне потребе деце
5. планирање исхране здравог детета
6. нутригенетика
7. функционална храна
8. исхрана новорођенчета
9. исхрана одојчета
10. исхрана малог, предшколског и школског детета
11. патофизиологија потхрањености и гојазности
12. поремећаји у исхрани код деце
13. специфични недостаци нутријената, укључујући витамине, минерале, елементе у траговима и масне киселине
14. специјалне дијете
15. ентэрална исхрана
16. парентерална исхрана
17. саветовалиште за исхрану и удога тимског рада за нутритивну подршку
18. поремећај исхрањености код болести гастроинтестиналног тракта
19. поремећај исхрањености код болести јетре и панкреаса
20. исхрана деце са хематоонколошким болестима
21. нутритивна алергија и други облици сензибилизације на храну
22. наследне болести метаболизма
23. исхрана деце са цистичном фиброзом
24. исхрана детета са шећерном болести
25. исхрана детета са нефролошким поремећајем
26. исхрана деце са кардиолошким болестима
27. исхрана критично оболелог детета
28. исхрана и орално здравље
29. проблеми исхране код деце са неуролошким оштећењем и психичким поремећајем
30. безбедност хране

Практична настава

1. познавати значај правилне исхране у детињству на здравље одраслог човека
2. знати основе нормалног раста и индекса телесне масе; знати основе нормалног храњења зависно од узраста; познавати артефицијалне путеве храњења
3. знати физиологију дигестије нутријената, њихову апсорпцију, метаболизам и елиминацију из организма
4. применити план исхране детета различитог узраста и физичке активности
5. познавати концепт персонализоване исхране, функционалне хране, балансиране дијете и биолошки активних једињења у храни
6. познавати врсте и начине исхране здравог превремено рођеног и терминског новорођенчета, одојчета, малог, предшколског и школског детета
7. упознати компликације поремећаја исхрањености, потхрањености и гојазности
8. упознати поремећаје у исхрани, укључујући анорексију нервозу и булимију
9. познавати значај недостатка специфични нутријената, укључујући витамине, минерале, елементе у траговима и масне киселине
10. познавати технику специјалних дијета због верских и социолошких разлога
11. познавати технику спровођења ентралне нутритивне подршке, познавање састава различитих препарата за ентралну исхрану
12. познавати технику спровођења парентералне нутритивне подршке, познавање састава различитих раствора за парентералну исхрану
13. стицање вештина у сарадњи са другим специјалистима; разумети улогу тимова за нутриционистичку подршку
14. познавати технику нутритивне подршке код различитих патолошких стања
15. познавати факторе који утичу и угрожавају безбедност хране: узрочници инфекције, пестициди, индустријске хемикалије, токсини, антимикробни конзерванси, озраченост, генетски модификоване намирнице

Литература

Обавезна

1. Јовановић Привродски Ј (уред.). Педијатрија. Медицински факултет Нови Сад, 2015.

Дојунска

1. Филиповић Д. Исхрана здраве и болесне деце, ИП наука, Београд 2000.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 15

Практична настава: 30

Методе извођења наставе

Предавања. Практична настава: анамнеза, физички преглед здравог детета и болесника са поремећајем исхране, диференцијално-дијагностичка и терапијска разматрања код поремећаја исхране са приказима случајева, саветовање и планирање исхране здравог (новорођенчета, одојчета, малог детета, предшколског и школског детета, адолесцента, спортисте, вегетаријанца) и болесног детета (инсуфицијенција јетре и бубрега, наследне метаболичке болести, нутритивне алергије, дијабетес мелитус и слично)

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Дидактика			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
СТИЦАЊЕ БАЗИЧНИХ ДИДАКТИЧКИХ ЗНАЊА КАО ОСНОВЕ ЗА РАЗВОЈ ПРОФЕСИОНАЛНИХ ДИДАКТИЧКИХ КОМПЕТЕНЦИЈА СТУДЕНАТА. УСВАЈАЊЕ КАТЕГОРИЈАЛНИХ ДИДАКТИЧКИХ ПОЈМОВА И РАЗВИЈАЊЕ КРИТИЧКОГ МИШЉЕЊА СТУДЕНАТА. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗА ПРАКТИЧНУ ПРИМЕНУ ДИДАКТИЧКИХ ЗНАЊА И ЕВАЛУАЦИЈУ КОНКРЕТНЕ НАСТАВНЕ ПРАКСЕ.			
Исход предмета			
Овладаност основним дидактичким знањима и разумевање категоријалних дидактичких појмова; Критички став и стваралачки приступ дидактичкој теорији и наставној пракси. Стицање кључних професионалних компетенција; Оспособљеност за евалуацију и самоевалуацију наставног рада.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Дидактика у систему педагошких наука. Категоријални дидактички појмови; Улога и могућности наставе у развоју личности; Теоријско-историјски приступ објашњењу феномена васпитности наставе; Појам развијајуће наставе. Циљ и задаци наставе. Динамика и структура наставе: димензије, основе, активности, етапе, чиниоци и елементи наставе. Критика предметно-разредно-часовног система наставе. Дидактички троугао. Ученик, наставник и наставни садржај. Активност ученика и наставника у настави. Диференцијација и индивидуализација наставе. Облици наставе (фронтални, групни, тандем, индивидуални). Наставне методе (појам и класификације). Наставни објекти (од универзалне до глобалне учионице за XXI век). Наставна техника и технологија. Медији у функцији мисаоне активизације ученика. Наставни садржаји (наставни план и програм, структура, врсте). Извори знања у настави. Основне карактеристике савременог уџбеника. Савремени наставни системи. Егземпларна настава. Програмирана настава и настава уз помоћ компјутера. Проблемска настава: основне проблемске категорије, врсте и облици проблема, проблемска ситуација, модели решавања проблема. Наставна комуникација: наставни стил наставника и стил учења ученика. Планирање и припремање наставника за наставу. Мерење и оцењивање у настави (врсте, поступци, инструменти). Евалуација програма, процеса и исхода наставе. Самоевалуација субјеката наставе. Акциона истраживања у настави.			
<i>Практична настава</i>			
–			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Бабић Кекез С, Тасић И. Дидактика. Зрењанин: Технички факултет «Михајло Пупин»; 2012. 2. Баковљев М. Дидактика. Београд: Научна књига; 2000.			
<i>Допунска</i>			
1. Хавелка Н. Ученик и наставник у образовном процесу. Београд: Завод за издавање уџбеника и наставна средства; 2000.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: –	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	60
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Методика наставе здравствене неге
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 8
Услов: –
Циљ предмета – Стицање потребних знања за разумевање циљева, задатака и садржаја Здравствене неге као наставног предмета у средњој медицинској школи; – Овладавање вештинама самосталног планирања, организовања, извођења и вредновања наставног рада у предмету Здравствена неге; – Стицање потребних знања за разумевање модернизације наставног процеса и примену савремених дидактичких стратегија, интерактивних облика рада и образовних технологија; – Развијање критичког и креативног мишљења и стваралачког односа према васпитно-образовном раду.
Исход предмета – студент ће бити оспособљен да: – Објасни теоријске основе и специфичности наставе предмета Здравствена неге; – Објасни и образложи циљеве, исходе и садржаје предмета Здравствена неге; – Самостално изради документацију неопходну за планирања и припремања наставе предмета Здравствена неге (оперативни и глобални план рада, сценарио за извођење наставног часа здравствене неге); – Изради дидактички материјал за извођење наставе здравствене неге; – Наброји и образложи методе организовања, извођења и вредновања наставе предмета здравствена неге; – Примени дидактичко-методичка знања у формирању инструмената за вредновање рада ученика у настави здравствене неге; – Изради објективне инструменте за вредновање рада ученика; – Примени усвојена дидактичко-методичка знања при реализацији часа Здравствене неге; – Објасни и образложи компетенције наставника здравствене неге.
Садржај предмета <i>Теоријска наставна</i> 1. Методика као научна дисциплина. Методика као међу-дисциплина. Структура методике и општи модел методике. 2. Појам и суштина наставе предмета Здравствена неге. Специфичности процеса сазнавања у настави предмета Здравствена неге. 3. Наставни предмет Здравствена неге у Наставном плану и програму Средње медицинске школе. Циљеви и исходи наставног предмета Здравствена неге. Садржаји предмета Здравствена неге (од првог до четвртог разреда средње медицинске школе). 4. Специфичности примене дидактичких принципа у реализацији предмета Здравствена неге. 5. Облици рада у настави здравствене неге. 6. Специфичности примене наставних метода у реализацији садржаја здравствене неге. 7. Наставна средства и помагала у реализацији садржаја здравствене неге. 8. Дидактички медији у реализацији наставе Здравствене неге са посебним освртом на уџбенике – Здравствена неге за први, други, трећи и четврти разред средње медицинске школе. 9. Специфичности наставе у реалном окружењу, установама здравствене и социјалне заштите. 10. Планирање и припремање наставе Здравствене неге. Етапе наставног процеса (макроструктура и микроструктура) у реализацији наставе Здравствене неге. 11. Обрада нових садржаја у настави Здравствене неге. Понављање, вежбање и проверавање у настави Здравствене неге. 12. Примена метода активног учења у настави здравствене неге – настава заснована на решавању проблема, програмирана, тимска и вишефронтална настава. 13. Индивидуализована и диференцирана настава у оквиру предмета Здравствена неге. 14. Вредновање наставног рада: специфичности оцењивања у настави предмета Здравствена неге, примена техника и инструмената објективног вредновања у предмету Здравствена неге, комплексно вредновање резултата рада ученика у реализацији задатака и садржаја предмета Здравствена неге. 15. Наставник здравствене неге. Стандардни компетенција за професију наставника здравствене неге. <i>Практична наставна</i> 1. Упознавање и анализа наставног плана и програма предмета Здравствена неге у средњој медицинској школи. 2. Упознавање уџбеника здравствене неге за све разреде медицинске школе. 3. Упознавање опште организације рада средње медицинске школе (простор, опрема, кадар, распоред часова). 4. Израда обрасца припреме за извођење наставе здравствене неге за сваки разред. 5. Посматрање и анализа наставних часова здравствене неге (обрада нових садржаја, вежбање, понављање, проверавање и вредновање). 6. Посматрање и анализа часова здравствене неге у реалном окружењу (наставне базе). 7. Извођење наставе здравствене неге на различитим садржајима у свим разредима медицинске школе. 8. Израда дидактичког материјала за примену у настави здравствене неге. 9. Израда тестова и осталих инструмената за вредновање рада ученика у оквиру предмета Здравствена неге. 10. Евалуација квалитета наставе здравствене неге. 11. Праћење рада и напредовања ученика. 12. Евиденција рада и професионалног развоја наставника.

Литература**Обавезна**

1. Marzano R, Pickering D, Pollock J. Nastavne strategije. Kako primijeniti devet najuspješnijih nastavnih strategija. Zagreb: Educa, 2006.
2. Ранковић Василијевић, Р. Методика наставе здравствене неге, Виша медицинска школа Београд, 2000.
3. Стошић В. Методика наставе стручних предмета. Врање: Народни универзитет, 2005.
4. Ауторизована предавања: доступна на <http://vle.medical.uns.ac.rs/>

Дойунска

1. Quinn F, Hughes S. Quinn's Principles and Practice of Nurse Education 6th ed. Cengage Learning, 2013.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 45	Други облици наставе: 15
------------------------------------	------------------------------	------------------------------	---------------------------------

Методе извођења наставе

Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	40
колоквијум-и	30		
семинар-и	5		

Назив предмета: Здравствена нега у онкологији**Статус предмета:** обавезан**Број ЕСПБ: 2****Услов: –****Циљ предмета**

Циљ предмета је да пружи основна знања о сестринском процесу и здравственој нези онколошких болесника и улози медицинске сестре у дијагностичким и терапијским процедурама у онкологији. Дат је посебан значај тимском раду као и холистичком приступу оболелима од малигнух болести и њиховој породици.

Исход предмета

Упознавање студента са онколошким болесником и његовим тегобама, које се јављају пре и у току дијагностичких процедура, током и након лечења. Нарочито је битно да зна и разуме основе превенције малигнух тумора, препозна процедуре раног откривања малигнух тумора.

По завршетку студија полазници ће поседовати основна знања о настанку малигнух болести, превенцији, дијагностичким процедурама и модалитетима лечења, затим специфична теоријска и практична знања из здравствене неге онколошких болесника, моћи ће самостално да спроводе специфичне интервенције из делокруга рада и овлашћења медицинске сестре, да припремају и учествују у спровођењу дијагностичких и терапијских процедура код онколошких болесника, да познају алгоритме примене цитостатске терапије, препознају нежељена дејства и начин збрињавања, да познају основне принципе терапије бола, симптоматске терапије и палијативне неге, да познају организацију савремене онколошке службе и спровођење супортивне, симптоматске и палијативне неге, да буду оспособљени за адекватну комуникацију са оболелима и члановима њихових породица.

Примена знања у струци, овладавање већ познатим интернистичким интервенцијама и вештинама које значајно помажу оболелима (абдоминална пункција, терапија бола и сл.).

Садржај предмета**Теоријска настава**

1. Настанак и ток малигне болести
2. Превенција карцинома (примарна, секундарна, терцијарна)
3. Мере секундарне превенције – скрининг методе
4. Дијагноза и дијагностичке процедуре
5. Хемиотерапија и сестринске интервенције
6. Нежељена дејства хемиотерапије и сестринске интервенције
7. Руковање цитостатцима
8. Хируршка терапија и сестринске интервенције
9. Радиотерапија и сестринске интервенције
10. Нежељена дејства радиотерапије и сестринске интервенције
11. Заједнички симптоми код онколошких болесника и сестринске интервенције
12. Хитна стања код онколошких болесника
13. Палијативно збрињавање
14. Рехабилитација, квалитет живота, психоонкологија.

Практична настава
 1. Упознавање са организацијом рада на одељењима и вођењем сестринске документације.
 2. Сестринска анамнеза код онколошког болесника.
 3. Сестринске интервенције у припреми болесника за дијагностичке и терапијске процедуре, учествовање сестре у процедури и збрињавању пацијетна.
 4. Утврђивање сестринских дијагноза, исхода неге, планирање и реализација поступака у нези (процена и контрола бола, непокретности, промене у крвној лози, крвављења, интегритета коже и слузокоже – орални мукозитис, озрачених локализација, нега интраваскуларних приступа) спречавање компликација, евалуација.
 5. Упознавање са применом стандарда – заштитна одећа, затворени системи за примену цитостатика, ламинарне коморе, правилна употреба и одлагање употребљеног материјала. Примена здравствено-васпитних интервенција и едукативног рада.

Литература

Обавезна

1. Јовановић Д. (уредник). Основи онкологије и палијативна нега онколошких болесника. Медицински факултет Нови Сад, 2008.
2. Бошковић С. Здравствена нега у онкологији. Висока здравствена школа струковних студија у Београду, 2012.

Допунска

1. Врдољак Е, Шамија М, Кусић З, Петковић М, Гугић Д, Крајина З. Клиничка онкологија. Медицинска наклада Загреб, 2013.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30
------------------------------------	------------------------------	------------------------------

Методе извођења наставе

Теоријска и практична настава

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	10		

Назив предмета: Здравствена нега у геријатрији

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 2

Услов: –

Циљ предмета

Основни циљеви наставе геријатрије су упознавање студената здравствене неге са најчешћим здравственим проблемима у геријатријској популацији уз истацање најзначајнијих разлика у клиничким манифестацијама, дијагностици и терапији болести и стања о којима су знања стекли током похађања курсева из клиничких предмета.

Исход предмета

Током похађања наставе студенти стичу сва неопходна знања из области патогенезе, клиничке слике и терапије најчешћих болести и стања која се јављају у геријатријској популацији уз истање свих специфичности ове старосне групе у односу на радно активне. Посебна пажња посвећена је значају превентивно медицинских мера и поступака као и мера депистаже које је неопходно спроводити пре свега у домовима за старе. Део наставе посвећен је кућној нези и лечењу уз начине едукације чланова породице старих којима је потребна дуготрајна или палијативна нега.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Биологија старења и здравствена заштита старих – тема садржи основе из различитих теорија старења уз поделе различитих старосних група те осврт на систем здравствене заштите и место старих у њему.
2. Метаболичке и ендокрине болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести ендокриног система.
3. Болести срца и крвних судова – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести срца и крвних судова уз специфичности ових болести у геријатријској популацији.
4. Болести плућа – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести респираторних органа уз специфичности ових болести у геријатријској популацији.
5. Онкологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих малигнух болести уз специфичности ових болести у геријатријској популацији.
6. Хематологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести крви уз специфичности ових болести у геријатријској популацији.
7. Нефрологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих уринарног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији.
8. Гастроентерологија и хепатологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести дигестивног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији.
9. Неуролошке болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих болести нервног система уз специфичности ових болести у геријатријској популацији.
10. Психијатријске болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих душевних болести уз специфичности

ових болести у герџатријској популацији. 11. Инфективна обољења старих – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих и најтежих инфекција уз специфичности ових болести у герџатријској популацији. 12. Уролошке болести – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих уролошких болести уз специфичности болести простате у герџатријској популацији. 13. Трауматологија код старих – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих повреда и прелом уз специфичности у герџатријској популацији. 14. Гинекологија – тема садржи основе патогенезе, клиничке слике и лечења најчешћих гинеколошких болести уз специфичности ових болести у герџатријској популацији. 15. Рехабилитација и телесана активност старих особа – тема садржи основе раног рехабилитационог третмана и значај физичке активности код старих.

Праќћична настава

1. Социолошки приступ старом болеснику, анамнеза и планирање здравствене неге. 2. Тријажа болесника са болестима ендокриног система, планирање процеса здравствене неге уз планирање хигијенско дијететских мера у контроли дијабетеса и превенцији компликација шећерне болести. 3. Тријажа болесника са болестима срца и крвних судова уз посебан осврт на акутни коронарни синдром, припрему за допунску дијагностику, негу након спроведених инвазивних процедура. 4. Пулмологија – план здравствене неге, тријажа и нега болесника са хроничном опструктивном болести плућа, нега болесника код пнеумонија, болничке и ванболничке пнеумоније, хипостатске пнеумоније, АРДС. 5. Онкологија – посебна пажња у оквиру ове тематске јединице је посвећена палијативној нези. 6. Хематологија – нега болесника и планирање процеса здравствене неге код хематолошких болесника. 7. Нефрологија – примпрема болесника и план здравствене неге за болеснике на хемодијализи. 8. Гастроентерологија – тријажа, планирање процеса здравствене неге, нега болесника са крварењима из дигестивног тракта. 9. Неуролошке болести- тријажа, планирање процеса здравствене неге уз посебан осврт на негу болесника са цереброваскуларним инзултом. 10. Психијатријске болести – тријажа, планирање процеса здравствене неге уз посебан осврт на негу болесника са деменцијом. 11. Депистажа, вакцинација, превенција интрахоспиталног ширења инфекција, мере превенције у условима боравка у домовима за старе. 12. Нега болесника са сталним уринарним катетером, планирање процеса здравствене неге током дијагностике и лечења болести простате. 13. Трауматологија – трауме код герџатријских болесника, падови, протезе, план процеса здравствене неге. 14. Гинекологија – менопауза, метрорагија, планирање здравствене неге. 15. План раног рехабилитационог третмана, рехабилитација у кућним условима, значај физичке активности.

Литература

Обавезна

1. Вукадинов Ј. Герџатрија и нега старих особа. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, Нови Сад, 2006.

Дојунска

1. Mezey DM, Fulmer T, Abraham I, Zwicker DA. Geriatric Nursing Protocols for Best Practice. Springer Publishing Comp, New York, 2003.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 15

Праќћична настава: 30

Методе извођења наставе

Теоријска и праќћична настава, приказна предавања, обилазак установа примарне и секундарне/терцијерне здравствене заштите, геронтолошког центра.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	55
праќћична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Здравствена нега у болним стањима			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљеви предмета јесу упознавање студената са болом као глобалним јавно здравственим проблемом и компонентама биопсихосоцијалног феномена бола, евалуацијом и медијацијом бола. Овладавање вештинама за практичну примену стечених знања у пракси.			
Исход предмета			
Упознавање студената са комплексним мултидимензионалним феноменом бола. Разликовање бола према механизму настанка и дужини трајања. Упознавање студената са правом на отклањање бола као основним људским правом. Евалуација квантитета и квалитета бола. Медијација бола према аналгетичкој лествици и квалитету бола. Пuteви и технике медијације бола. Неопиоидни и опиоидни аналгетици. Опиофобија.			
Вештина идентификације бола и процене интензитета бола. Вештина избора медикамената за лечење бола.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Дефиниција бола. Бол као глобални јавно здравствени проблем. Бол као биопсихосоцијални феномен. Концепт да је отклањање бола основно људско право.			
2. Компоненте периферних и централних механизма бола. Класификација бола: акутни и хронични бол. Типови бола према механизму настанка: ноцицептивни, неноцицептивни, психогени.			
3. Канцерски бол (пробој бола: инцидентни, спонтани). End-of-life pain (бол на крају живота и палијативна медијација)			
4. Специјализоване установе за лечење бола. Баријере ефикасном лечењу (здравствено особље, болесник, здравствене и апотекарске службе).			
5. Евалуација јачине бола- субјективна процена (златни стандард): Визуелна аналогна скала, Нумеричка скала, Вербална скала. Посебна пажња: старије особе, деца, жене.			
6. Избор медијације бола према лествици бола и тростепеној аналгетичкој лествици.			
7. Нестероидни антиинфламаторни лекови (прва степеница): механизам дејства, индикације, дозирање, ефикасност и нежељени ефекти.			
8. Слаби опиоиди (друга степеница): механизам дејства, индикације, дозирање, ефикасност и нежељени ефекти.			
9. Јаки опиоиди (трећа степеница): морфин (краткоделујући са брзим отпуштањем- IR и дугоделујући са спорим отпуштањем -SR), фентанил, метадон, хидроморфон, оксикодон. Механизам дејства, индикације, дозирање, ефикасност и нежељени ефекти.			
10. Опиофобија. Синдром зависности. Псеудозависност. Нежељена дејства опиоида. Злоупотреба.			
11. Коаналгетици: антидепресанти (амитриптилин) и антиконвулзанти (карбамазепин, габапентин). Механизам дејства, индикације, дозирање, ефикасност и нежељени ефекти.			
12. Мултимодална аналгезија-оптимизација медијације бола и минимизација нежељених ефеката.			
13. Едукација болесника, њихових породица, здравственог и фармацеутског особља.			
<i>Практична настава</i>			
1. Идентификација бола. Евалуација јачине бола. Здравствени случајеви.			
2. Упознавање са скалама за евалуацију јачине бола. Здравствени случајеви.			
3. Избор медијације према квалитету и квантитету бола. Здравствени случајеви..			
4. Избор неопиоидних аналгетика. Здравствени случајеви (акутни и хронични бол).			
5. Избор опиоидних аналгетика – основни принципи СЗО.			
6. Избор опиоидних аналгетика. Здравствени случајеви (хронични канцерски и хронични неканцерски бол)			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Мирослава Пјевић: Хронични бол – механизми, дијагностика, лечење. Универзитет у Новом Саду/ Медицинаски Факултет, Нови Сад, 2016			
<i>Допунска</i>			
1. Micheal J Cousins and Rollin M Gallagher. Chronic and Cancer Pain- Fourth edition. Health Press, 2017.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методe извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру; самосталан рад у наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	60
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Основи спирометријских процедура и вештина			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: Физиологија, Пропедевтика у здравственој нези, Здравствена нега у клиничко болничкој пракси, Здравствена нега у интерној медицини			
Циљ предмета			
Усвајање основних теоријских и практичних (вештине извођења и интерпретације спирометрије) стручних знања из спирометријских вештина уз оспособљавање да се стечена знања примене у професионалном раду. Самоваспитање у циљу сопствене заштите и заштите пацијената и опреме уз развој критичког мишљења, развоја самосталности у спровођењу спирометријских процедура и способности за тимски рад			
Исход предмета			
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ОСНОВАМА ПАТОФИЗИОЛОГИЈЕ ДИСАЊА, ЗНАЧАЈУ И УЛОЗИ СПИРОМЕТРИЈСКИХ МЕРЕЊА, ИНДИКАЦИЈАМА И КОНТРАИНДИКАЦИЈАМА КАО И НАЧИНУ ИЗВОЂЕЊА ТЕСТОВА И ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ РЕЗУЛТАТА. СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О КОНТРОЛИ КВАЛИТЕТА СПИРОМЕТРИЈСКИХ ТЕСТОВА И КАЛИБРАЦИЈЕ УРЕЂАЈА ЗА ДОБИЈАЊА РЕЗУЛТАТА КОЈИ ЗАДОВОЉАВАЈУ КРУТЕРИЈУМЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ И РЕПРОДУЦИБИЛНОСТИ. СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О МОГУЋИМ ТРАНСМИСИЈАМА ИНФЕКЦИЈЕ И АДЕКВАТНОЈ ЗАШТИТИ ОСОБЉА, ПАЦИЈЕНАТА И ОПРЕМЕ. ОСПОСОБЉАВАЊЕ СТУДЕНАТА ЗА САМОСТАЛАН РАД У АМБУЛАНТИМ И БОЛНИЧКИМ УСЛОВИМА И СТИЦАЊЕ ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ СА ПАЦИЈЕНТИМА И ОСТАЛИМ ЧЛАНОВИМА ЗДРАВСТВЕНОГ ТИМА.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Основе анатомије и патофизиологије дисања 2. Опрема за извођење спирометријских тестова 3. Индикације, контраиндикације и лимитације спирометријских тестова 4. Калибрација и/или верификација калибрације и биолошка контрола 5. Дефиниција спирометријских параметара 6. Референтне норме (разлике и сличности појединих норми и значај њихове имплементације) 7. Интерпретација резултата спирометрије 8. Грешке при спровођењу спирометрије, њихово препознавање и отклањање 9. Мерење вршног инспираторског протока са пикфлоуметром и његова повезаност са спирометријским параметрима 10. Бронходилататорни тест, значај и извођење 11. Превенција трансмисије инфекције 12. Вођење документације.			
<i>Практична настава</i>			
Вежбе као практични део наставе прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају посматрање и самостално извођење спирометријских тестова, а обухватају:			
– Припрема пацијената за извођење спирометријских тестова, узимање личних података, података о могућим контраиндикацијама, штетним навикама и претходној терапији, мерење антропометријских параметара			
– Припрема апарата за спирометријска мерења, калибрација/верификација калибрације и унос података пацијената у спирометар			
– Самостално извођење спирометријских и бронходилататорних тестова			
– Самостална интерпретација налаза спирометрије			
– Одређивање кандидата погодних за биолошку контролу и израчунавање референтних норми			
– Мерење вршног експираторског протока, обука пацијената			
– Формирање радне свеске са 10 самостално изведених калибрација/верификација калибрације, 20 самостално изведених спирометријских тестова, 5 самостално изведених бронходилататорних тестова, 5 тестова који садрже грешке током извођења спирометрије.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Graham BL, Steenbruggen I, Miller MR, Barjaktarevic IZ, Cooper BG, Hall GL, Hallstrand TS, Kaminsky DA, McCarthy K, McCormack MC, Oropez CE, Rosenfeld M, Stanojevic S, Swanney MP, Thompson BR. Standardization of Spirometry 2019 Update. An Official American Thoracic Society and European Respiratory Society Technical Statement. Am J Respir Crit Care Med. 2019;200(8):70-88.			
<i>Допунска</i>			
1. Cooper BG. An update on contraindications for lung function testing. Thorax 2011;66:714–723.			
2. Culver BH, Graham BL, Coates AL, Wanger J, Berry CE, Clarke PK, et al.; ATS Committee on Proficiency Standards for Pulmonary Function Laboratories. Recommendations for a standardized pulmonary function report: an Official American Thoracic Society technical statement. Am J Respir Crit Care Med 2017;196:1463–1472.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	практични испит	50
практична настава	15	усмени испит	
радна свеска	30		
семинар-и			

Назив предмета: Основи уротерапије		
Статус предмета: изборни		
Број ЕСПБ: 3		
Услов: –		
Циљ предмета		
<p>Стицање основних знања из области функционалне урологије, дијагностике и уротерапије болесника са дисфункцијом доњег уринарног система.</p> <p>Развој вештине катетеризације мокраћне бешике. Усвајање знања и развој вештина неопходних у спровођењу уротерапије.</p>		
Исход предмета		
<p>Студент ће бити оспособљен да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Опише и објасни анатомске и функционалне карактеристике доњег уринарног тракта. – Опише и објасни поремећаје функције доњег уринарног тракта. – Опише и објасни дијагностичке процедуре код поремећаја доњег уринарног тракта. – Опише врсте и наброји критеријуме за избор уринарног катетера. – Опише, објасни и демонстрира (на моделу) поступке процедуре катетеризације мокраћне бешике. – Објасни методе едукације пацијената за самокатетеризацију. – Опише и објасни сестринске процедуре у уротерапији. – Препозна и реши проблеме везане за уротерапију (решавање студије случаја). 		
Садржај предмета		
<i>Теоријска настава</i>		
<p>Основи клиничке анатомије уринарног система.</p> <p>Функција доњег уринарног тракта.</p> <p>Поремећаји функције доњег уринарног тракта.</p> <p>Неурогена бешика – етиопатогенеза, класификација, лечење и процедуре здравствене неге.</p> <p>Хиперактивн/хипоактивна мокраћна бешика – етиопатогенеза, класификација, лечење и процедуре здравствене неге.</p> <p>Дијагностичке процедуре код поремећаја доњег уринарног тракта.</p> <p>Уродинамско испитивање – сестринске интервенције.</p> <p>Уринарни катетери врсте и критеријуми за избор. Процедура катетеризације мокраћне бешике: индикације, елементи процене пацијента, планирање, реализација, евалуација, документовање. Методе обуке пацијента и чланова породице за даљу негу катетера.</p> <p>Супрапубична катетеризација мокраћне бешике – индикације технике катетеризације.</p> <p>Самокатетеризација мокраћне бешике.</p> <p>Мере превенције инфекција повезаних са процедуром катетеризације мокраћне бешике.</p> <p>Уротерапија – индикације; елементи процене, припреме и обуке пацијента; специфични поступци; праћење ефикасности; процедуре здравствене неге.</p>		
<i>Практична настава</i>		
<p>Процес здравствене неге код пацијената са поремећајем доњег уринарног тракта.</p> <p>Увежбавање сестринских процедура у дијагностици и лечењу поремећаја доњег уринарног тракта.</p> <p>Увежбавање сестринских процедура у дијагностици и лечењу неурогене бешике.</p> <p>Увежбавање сестринских процедура у дијагностици и лечењу хиперактивне/хипоактивне мокраћне бешике.</p> <p>Увежбавање сестринских процедура у дијагностици и лечењу других поремећаја доњег уринарног тракта.</p> <p>Увежбавање процедуре катетеризације мокраћне бешике (на моделу).</p> <p>Правила за избор катетера и критеријуми за њихово коришћење (решавање студија случаја).</p> <p>Примена различитих метода едукације пацијената и чланова породице о нези уринарног катетера.</p>		
<p>Примена различитих метода едукације пацијената за самокатетеризацију.</p> <p>Увежбавање сестринских процедура код уродинамских испитивања.</p> <p>Уротерапија (решавање студија случаја).</p>		
Литература		
<i>Обавезна</i>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/ 2. Lajiness M, Quallich S. The Nurse Practitioner in Urology. Springer International Publishing Switzerland, 2016. 		
<i>Допунска</i>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Reaynard J, Brewster S.F, Biers S, Neal LN. Oxford Handbook of Urology, 4th Ed. Oxford University Press, 2019. 		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30
Методе извођења наставе		
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	35	усмени испит	
колоквијум-и	10	практични испит	40
семинар-и	10		

Назив предмета: Интерпрофесионално образовање

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Стицање основних знања о интерпрофесионалном образовању и колаборативној пракси. Развој стручних компетенција, комуникационих и вештина тимског рада. Усвајање знања и развој вештина сагледавања јасне улоге и одговорности сваког члана тима. Циљ примене концепта интерпрофесионалног учења је развој колаборативне праксе, која укључује здравствене раднике различитих професија, кориснике услуга здравственог система, њихове породице и локалну заједницу.

Исход предмета

Студенти ће бити оспособљени да:

- Дефинишу интерпрофесионално образовање и колаборативну праксу
- Опишу и објасне утицај интерпрофесионалног образовања на развој колаборативне праксе
- Препознају, наброје и и спроведу поступке у решавању здравствених проблема пацијента
- Демонстрира знања о личној улози и одговорности других чланова тима у пружању услуга корисницима здравствене заштите.
- Наброји специфичне вештине и допринос других професија у решавању здравствених проблема пацијената
- Испољи поштовање и учтиво понашање према другим здравственим радницима и корисницима услуга здравственог система
- Ефикасно комуницира са пацијентом, члановима његове породице и другим здравственим професионалцима
- Дискутује о приоритетима и приступу решавања здравствених проблема пацијента
- Разумеју разлике у мишљењима, препознаје конфликтне ситуације

Садржај предмета

Теоријска настава

Општи део:

1. Појам и значај интерпрофесионалног образовања.
2. Евалуација интерпрофесионалног образовања, искуства других земаља
3. Колаборативна пракса-појам и значај
4. Тимски рад – појам и значај тимског рада у здравству(постизање највишег нивоа здравствене заштите)
5. Вештине тимског рада
6. Компетенције за интерпрофесионално образовање и колаборативну праксу

Специјални део:

1. Акутни коронарни синдром – збрињавање пацијената
2. Иницијални третман трауматизованог болесника
3. Иницијални третман тровања
4. Дијабетес мелитус-збрињавање пацијента оболелог од дијабетеса мелитуса
5. Примарна превенција у стоматологији
6. Здравствена заштита старих карактеристике старења, специфичности старијих особа, фармакотерапија старијих особа
7. Специфичности збрињавања старих особа
8. Здравствена заштита малог детета – карактеристике малог детета
9. фармакотерапија малог детета

Практична настава

1. Општи део – унипрофесионалне радионице и вежбе
2. Специјални део – интерпрофесионалне радионице и вежбе

У практичном делу ће се користити методологија наставе која подразумева активно учење и примену техника ИНТЕРПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ УЗ ПОМОЋ СИМУЛАЦИЈЕ (Interprofessional simulated education – IPSE)

Литература

Обавезна

1. World Health Organisation: Framework for Action on Interprofessional Education and Collaborative Practice. Allied Health 2010; 39(3 pt 2): 196–197.
2. Republička stručna komisija za izradu i implementaciju vodiča dobre kliničke prakse Ministarstvo zdravlja Republike Srbije. Nacionalni vodič dobre kliničke prakse DIABETES MELLITUS. Dostupno na <http://www.zdravlje.gov.rs/downloads/2012/Novembar/VodicZaDijagnostikovanjei-LecenjeDiabetesMellitusa.pdf>

3. Republička stručna komisija za izradu i implementaciju vodiča dobre kliničke prakse Ministarstvo zdravlja Republike Srbije. Prehospitalno zbrinjavanje hitnih stanja. Dostupno na <http://www.zdravlje.gov.rs/downloads/2013/Novembar/SiraVerzijaVodicaZaPrehospitalnoZbrinjavanjeHitnihStanja.pdf>
4. Lekovi u prometu. Ortomediks, Novi Sad, 2016.
5. Pejin D. urednik. Interna medicina. Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet, Futura, Novi Sad, 2016.
6. Vukadinov J i sar. Gerijatrija za studente medicine. Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2006.
7. Varagić V, Milošević M. Farmakologija. Elit Medica, Beograd (2004, 2005, 2006, 2007, 2013)
8. Samojlik I, Horvat O. Praktikum iz farmakologije i oblika lekova. Ortonmediks, Novi Sad, 2014.
9. Novaković B, Jusupović F, urednici. Ishrana i zdravlje. Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet Novi Sad, 2006.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
1. Унипрофесионалне, мултипрофесионалне и интерпрофесионалне вербално-текстуалне методе			
2. Самостално учење путем учења на даљину – електронске платформе			
3. Праксолошке методе			
4. Учење путем симулације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	60
практична настава	30	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Стручна пракса 4
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 2
Услов: Одслушани стручно апликативни предмети.
Циљ предмета
Циљ стручне праксе је да студент стекне професионалне компетенције, под стручним надзором у здравственим и установама социјалне заштите. Развој вештина усвојених на вежбама које су као практични део пратиле реализацију теоријског дела наставе, као део процеса оспособљавања за индивидуални и тимски рад. Самоваспитање у циљу сопствене заштите, заштите пацијената и других чланова тима, развој критичког мишљења, развој способности за тимски рад и самосталности у спровођењу процедура здравствене неге у клиничко болничким и установама социјалне и примарне здравствене заштите.
Исход предмета
Након стручне праксе студент ће бити оспособљен да: <ul style="list-style-type: none"> – примењује базичне и напредне процедуре здравствене неге у установама социјалне и свих нивоа здравствене заштите, – организује дневне радне задатке и води одговарајућу здравствену администрацију, прикупља и организује информације, укључујући примену информационалних технологија; – учествује у тимском и етапном процесу дијагностиковања и збрињавања оболелих и повређених; – правилно узима сестринску анамнезу и утврђује физичке, психичке и социјалне потребе оболелих и повређених; – правилно узима узорке материјала за дијагностичке процедуре; правилно интерпретира лабораторијске резултате, – правилно примени прописану терапијску процедуру; – се упозна са принципима прихвата и тријаже у ургентним стањима и пружи иницијалну помоћ критично оболелом или повређеном у ванхоспиталним и хоспиталним условима; – примењује поступке здравствене неге оболелих и повређених, што подразумева ублажавање патњи и бола и помоћ хоспитализованим пацијентима и пацијентима у терминалној фази болести; – спроводи хигијенско-санитарне мере, мере заштите човекове средине; – се придржава основних деонтолошких начела: односа према пацијенту, струци, колегама и сарадницима у раду; – поштује принципе професионалне тајне и кодекс етике медицинских сестара.
Садржај предмета
<i>Теоријска настава</i>
–
<i>Практична настава</i>
Стручна пракса обухвата посматрање, асистирање и самостално, уз надзор, извођење базичних и напредних процедура здравствене неге у установама социјалне и свих нивоа здравствене заштите.

Литература Обавезна Литература која је препоручена за стручно апликативне наставне предмете.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: –		Практична настава: –
Остали часови: 300			
Методe извођења наставе Самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Предмет завршног рада			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: –			
Циљ предмета			
<ul style="list-style-type: none"> • стицање способности самосталне претраге литературних података • стицање способности примене адекватне методологије истраживачког рада • примена знања из области статистичке обраде података и одговарајуће табеларно-графичке презентације 			
Исход предмета			
Оспособљавање студента за самосталну израду и одбрану завршног рада.			
Садржај предмета			
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинисање теме • Дизајн истраживања • Претраживање литературе • Спровођење истраживања • Помоћ при статистичкој обради података. • Интерпретација добијених резултата и дискусија. • Оспособљавање за самосталну израду и одбрану рада. 			
Поступак пријаве дипломског рада дефинисан је Правилником о изради дипломских радова на основним, основним академским и интегрисаним студијама на Медицинском факултету у Новом Саду, а ближа упутства су објављена на веб-страници Факултета.			
Литература			
1. Ђурић П, уредник. Увод у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2014.			
2. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима. Четврто издање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2007.			
3. Јаковљевић Ђ, Грујић В. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
4. Љумовић С. Комплетан приручник за припрему ЕЦДЛ Старт испита. Модул 1 – Основе коришћења рачунара, Модул 2 – Основе коришћења интернета, Модул 3 – Обрада текста, Модул 4 – Табеларне калкулације, Службени гласник; 2016.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: –		Практична настава (СИР): 30
Методe извођења наставе –			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Завршни (дипломски) рад			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 8			
Услов: положени сви предмети			
Циљ предмета			
Циљ израде завршног рада је да студент, будућа дипломирана медицинска сестра: – У пракси примени стечена знања и искуства из досадашњег студирања у циљу решавања теоријског или практичног проблема, из области здравствене неге, уз поштовање принципа научноистраживачког рада. – Примени одговарајућу методологију истраживачког рада за изабрану проблематику рада. – Прикаже да је овладао методама статистичке обраде података и одговарајућим табеларно-графичким презентацијама добијених резултата. – Примена метода проналажења литературних података уз примену информационих система за претраживање иностраних и домаћих биомедицинских база података. – Демонстрира способност презентовања резултата истраживачког рада у писаној форми и усменој одбрани.			
Исход предмета			
Током израде завршног рада студент ће се детаљније упознати са одређеном темом, која је у вези са програмом основних академских студија здравствене неге. Студент ће стећи и вештине за индивидуални рад у одређеној научној и стручној области здравствене неге. Студент ће бити оспособљен да самостално претражи доступне изворе и користи литературу. Студент ће стећи компетенције за даљи научно-истраживачки рад, презентовање резултата радова на научним и стручним скуповима и предавача у оквиру програма формалне и неформалне едукације.			
Садржај предмета			
Завршни рад студента представља самостални истраживачки рад студента у коме се он упознаје са теоријским сазнањима у одређеној области здравствене неге и методологијом истраживања одабране теме. Тема се бира у договору са ментором и мора да буде у складу са циљем и исходом програма основних академских студија здравствене неге. Након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: Апстракт и кључне речи, Увод, Теоријски део, Истраживачки (методолошки) део, Резултати, Дискусија, Закључак, Попис литературе и Прилоге.			
Пријава дипломског рада, његов садржај, време, место и начин одбране регулисани су Правилником о изради дипломских радова на основним, основним академским и интегрисаним студијама на Медицинском факултету у Новом Саду.			
Литература			
Обавезна			
Дойунска			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: –	Практична настава: –	
Остали часови: 120			
Методе извођења наставе			
Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација рада.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			
Комисија оцењује дипломски рад оценом 5-10, а добијена позитивна оцена (6-10) улази у просечну оцену студента. Неодбрањен дипломски рад оцењује се оценом 5.			

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: -----

БРОЈ ИНДЕКСА: -----

Прва година

СТРУЧНА ПРАКСА 1

(270 часова)

датум од ----- до -----

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

Прва година

СТРУЧНА ПРАКСА 1

(270 часова)

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: -----

БРОЈ ИНДЕКСА: -----

Друїа іодина

СТРУЧНА ПРАКСА 2

(300 часова)

датум од ----- до -----

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: _____

БРОЈ ИНДЕКСА: _____

Друѓа година

СТРУЧНА ПРАКСА 2

(300 часова)

датум од _____ до _____

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: -----

БРОЈ ИНДЕКСА: -----

Трећа година

**СТРУЧНА ПРАКСА 3
(300 часова)**

датум од ----- до -----

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: -----

БРОЈ ИНДЕКСА: -----

Трећа година

**СТРУЧНА ПРАКСА 3
(300 часова)**

датум од ----- до -----

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: -----

БРОЈ ИНДЕКСА: -----

Четврта година

СТРУЧНА ПРАКСА 4

(300 часова)

датум од ----- до -----

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: -----

БРОЈ ИНДЕКСА: -----

Четврта година

СТРУЧНА ПРАКСА 4

(300 часова)

датум од ----- до -----

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: _____

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА

_____

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ _____

БРОЈ ИНДЕКСА _____

ТРАЈАЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

_____

ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ЈЕ ОДСЛУШАО И ОДВЕЖБАО (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

_____

ОВИМ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ОДСЛУШАО ТЕОРИЈСКУ И ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ ПО НАВЕДЕНОМ СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ.

ОВЕРАВА ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ: _____

.....

(датум)

(потпис овлашћеног лица)

М. П.

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
ЗДРАВСТВЕНЕ НЕГЕ

I година студија													
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		Часова недељно						Часова годишње				Број ЕСПБ	
		Зимски сем.			Летњи сем.			П	В	Укупно	Остали часови		
Бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	П	В	СИР	П	В	СИР					П	В
1.	Етички принципи у науци и пракси здравствене неге	1	1					15	15	30		2	
2.	Статистичке методе у науци пракси здравствене неге	1	1					15	15	30		2	
3.	Информатичке технологије у науци и пракси здравствене неге	2	3					30	45	75		5	
4.	Научноистраживачки рад у здравственој нези	2	3	1				30	60	90		6	
5.	Енглески језик	2			2			60		60		4	
6.	Предмет изборног блока 1: 1. Савремени концепти управљања у здравственом систему 2. Савремени концепти планирања наставе стручних предмета	2	3					30	45	75		5	
7.	Предмет изборног блока 2: 1. Управљање људским ресурсима и каријерно вођење у здравственом систему 2. Мултимедија у настави стручних предмета	2	1	1				30	30	60		3	
8.	Инструменти процене у здравственој нези				2	2		30	30	60		4	
9.	Предмет изборног блока 3: 1. Безбедност и квалитет у здравственом систему 2. Савремени методички правци у настави здравствене неге				2	3		30	45	75		5	
10.	Предмет изборног блока 4: 1. Едукација и менторство у клиничкој пракси 2. Учење засновано на симулацији у здравственој нези				2	1	1	30	30	60		3	
11.	Стручна пракса										90	3	
12.	Завршни рад						12		180	180	90	18	
Укупно:		Активне наставе:						300	495	795		60	
		Стручне праксе:											180
		Наставе на I години:											975

П – предавања; В – вежбе; СИР – студијско-истраживачки рад

Назив предмета: Етички принципи у науци и пракси здравствене неге			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Подстаћи студенте да раде на психолошко-моралном развоју ради исправног става и понашања у својој будућој професији.			
Исход предмета			
Дати студентима основна знања о свим заклетвама и кодексима медицинске етике, као и о деонтолошко-правним нормама и законским прописима који се односе на делатност здравствених радника.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Основна етичка питања: слобода као темељ моралног феномена, појам добра и зла са морално етичког становишта, врлине и пороци, морални карактер и структура моралног делања. Медицинска делатност и ризици; Етички аспекти живота, болести, ометености и смрти; Медицинско право. Добра клиничка пракса; Етички аспекти биомедицинских истраживања; Експеримент на животињама и на људима; Етика ауторства, коатурства, публикација и цитирања; Едукација научноистраживачког кадра и менторство; Етичке основе научноистраживачког рада: кодекси, декларације, конвенције; Етичке димензије комуникације са јавношћу.			
<i>Практична настава</i>			
Хелсиншка декларација и њене ревизије, Етички кодекси научноистраживачког рада; Пацијент и његово право (Лисабонска и друге декларације); Етички комитет и суд части. Приступи и пракса везана за етичка питања у биомедицини; Принципи добре клиничке праксе; Експериментални радови са етичког аспекта – примери; Етички аспекти болести, ометености у развоју и других патолошких стања – примери; Етички аспекти живота, мождане смрти и смрти – примери.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Вучковић Декић Љ, Миленковић П, Шобић В. Етика научноистраживачког рада у биомедицини. Београд: Академија медицинских наука СЛД Београд; 2002.			
2. Перовић МА. Етика. Нови Сад: Графомедија; 2001.			
<i>Допунска</i>			
1. Beauchamp TL, Childress JF. Principals of biomedical ethics. Oxford: Oxford University Press; 1994.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 15	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Видео презентација и усмено излагање			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	30
практична настава	35	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и	15		

Назив предмета: Статистичке методе у науци и пракси здравствене неге			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: –			
Циљ предмета			
Оспособити студенте да примењују различите статистичко-аналитичке поступке и критички читају стручну и научну литературу			
Исход предмета			
Оспособљеност студената за разликовање статистичких аспеката стручних и научних радова из области медицинских наука, одабир и коришћење различитих статистичких метода, анализу и интерпретацију добијених резултата.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Етапе статистичке обраде и приказивање резултата. Дескриптивна анализа: мере централне тенденције, мере варијабилитета. Узорковање, врсте узорака. Стандардизована нормална дистрибуција и Z вредност. Инференцијална статистика. Дефинисање и тестирање статистичких хипотеза. Параметарски и непараметарски тестови, претпоставке за примену. Анализа варијација временских серија. Тренд. Регресиона и корелациона анализа.			
<i>Практична настава</i>			
Избор и примена статистичких метода у складу са циљем истраживања. Интерпретација резултата и доношење закључака.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима, четврто издање. Универзитет у Новом Саду: Медицински факултет, Нови Сад, 2007.			
<i>Допунска</i>			
1. Ерић-Маринковић Ј. Статистика за истраживаче у области медицинских наука. Београд: Медицински факултет Београд; 2012. 2. Stewart A. Basic Statistics and Epidemiology: A Practical Guide, Abingdon, UK: Radcliffe Medical Press Ltd; 2002.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 15	Практична настава: 15	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	70
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Информатичке технологије у науци и пракси здравствене неге			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање теоријским знањем и вештинама за самосталну примену информатичких технологија у клиничкој пракси, едукацији и истраживању здравствене неге.			
Исход предмета			
По успешном завршетку овог курса, студенти би требало да буду способни да:			
– користе информационе и комуникационе технологије и размотре како се оне могу користити за унапређење здравствене неге;			
– испитају здравствене информационе системе и електронску здравствену документацију и провере њихову употребу у пружању здравствене неге;			
– објасне потребу за заштитом приватности, поверљивости и сигурности при прикупљању и коришћењу здравствених информација;			
– процене корисност друштвених мрежа у контексту информација о здрављу, едукацији пацијената и клиничке праксе, као и да користе друштвене мреже у циљу унапређења здравља;			
– самостално претражују базе података и електронске изворе информација и литературу у електронској форми;			
– користе програме за креирање табела, графичко приказивање података, презентацију слајдова, стручних и научних радова			

Садржај предмета*Теоријска настава*

- Историја развоја рачунара
- Здравствени информациони системи.
- Савремене информационе технологије у систему за управљање медицинском документацијом.
- Информационе технологије и безбедност пацијената.
- Фармакоинформатика. Компјутеризовано ординирање лекова. Бар-код системи. Паметне инфузионе пумпе.
- Унапређење квалитета неге и исхода пацијента кроз интеграцију неге засноване на доказима и информационих технологија.
- Компјутерски потпомогнуто доношење клиничких одлука.
- Роботи и вештачка интелигенција у здравственој нези.
- Глобално eHealth и информатика.
- Друштвене мреже и процес здравствене неге.
- TIGER (Technology Informatics Guiding Education Reform) иницијатива. Примена виртуелне стварности и 3D штампе у едукацији за област здравствене неге.
- Блог и друштвене мреже у едукацији за област здравствене неге. Мобилно здравље (m Health). Промена парадигме у симулацији: искуствено учење у виртуелном свету.
- Биомедицинска научна информатика.
- Примена информационе технологије за креирање и претраживање база података и база знања (MEDLINE, CINAHL, Mosby's Index, ERIC, PsycINFO, Web of Science, Google Scholar). Биомедицинско научно информисање. Информациона технологија у науци о науци.
- Компјутерска писменост.

Практична настава

- Основи рачунарске технике. РС рачунари, мреже. Оперативни системи.
- Статистички пакети.
- Електронски извори информација у здравственој нези.
- Обрада текста, креирање табела, графичко приказивања података и израда слајдова за презентацију стручних и научних радова.
- Електронска комуникација и повезивање.

Литература*Обавезна*

1. Мандић Д, Ристић М. Практикум из информатике. Београд, Учитељски факултет, 2018.
2. Керн Ј, Петровеци М. Медицинска информатика. Загреб. Медицинска наклада, 2009.
3. Марковић М. Основе информационих и комуникационих технологија: уџбеник за припрему ЕЦДЛ испита. Београд. Микро књига, 2010.
4. Здравковић Н. Информатичке методе у биомедицинским истраживањима. Крагујевац: Медицински факултет Универзитета, 2011.

Допунска

1. Saba KV, McCormick KA. Essentials of Nursing Informatics. 6th edition. New York, McGraw-Hill Education, 2015.
2. Brixey JJ, Brixey JE, Saba KV, McCormick KA. Essentials of Nursing Informatics: study guide. New York, McGraw-Hill Education, 2016.
3. Михаљев-Мартинов Ј. Приручник за практичну наставу. Нови Сад. Медицински факултет, 2000.
4. Мартинов Цвејин М, Перишић Б, Ђокић Д, Стојановић О. Основи здравственог информационог система. Београд. Институт за заштиту здравља Србије Др Милан Јовановић Батут, 2000.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 45

Методе извођења наставе

Предавања. Практични рад у рачунарској учионици. Презентација информационих система и електронских библиографских, индексних и база пуног текста. Онлајн претраживање база и електронских извора информација.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и	10		

Назив предмета: Научноистраживачки рад у здравственој нези			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: –			
Циљ предмета			
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПАРАДИГМИ ИСТРАЖИВАЊА, МЕТОДОЛОГИЈЕ И МЕТОДА КВАЛИТАТИВНОГ, КВАНТИТАТИВНОГ И МЕШОВИТОГ ИСТРАЖИВАЊА У СЕСТРИНСТВУ.			
Исход предмета			
Студенти ће:			
разумети значај и карактеристике истраживања и истраживачког рада у здравственој нези;			
– формулисати истраживачки проблем, сврху циља и хипотезе у оквиру квалитативног истраживања;			
– формулисати истраживачко питање у контексту квалитативног истраживања;			
– креирати квантитативни истраживачки процес, оправдавајући методологију, методе и етичка разматрања;			
– разумети теоријске дефиниције, историјски развој и филозофске дискусије истраживања мешовитих метода у здравственој нези.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Уводно предавање: филозофија науке као подршка квалитативном и квантитативном истраживању.			
Образложење за избор парадигме, методологије и метода истраживања у сестринству.			
Дефиниције квалитативне и квантитативне методологије и метода.			
Опис квалитативног и квантитативног процеса истраживања.			
Мешовите методе истраживања у сестринству.			
Методе прикупљања и анализирања података квалитативним и квантитативним истраживањима.			
Дефинисање дисциплине и науке о сестринству.			
Етички аспекти истраживања.			
<i>Практична настава</i>			
Припрема и израда плана истраживања: показати доследност између одабира методологије, узорковања, прикупљања података, анализе и интеграције.			
Анализа уз критички осврт на квалитет квалитативних, квантитативних и мешовитих изабраних примера истраживања у сестринству.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Creswell JW, Plano Clark VL. Designing and conducting mixed methods research, 3rd ed. Los Angeles: SAGE; 2018.			
2. Polit DF, Beck CT. Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice. 10th ed. Philadelphia [etc.]: Wolters Kluwer; 2017.			
3. Denzin NK, Lincoln YS. The SAGE Handbook of Qualitative Research. 5th ed.: Sage Publications; 2018.			
4. Ђурић П. Увод у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2015			
<i>Допунска</i>			
1. Creswell JW, Poth CN. Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches. 4th ed. Los Angeles: Sage; 2018.			
2. Green J, Thorogood N. Qualitative methods for health research. 4th ed. Los Angeles: SAGE; 2018.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 45	СИР: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	50
колоквијум-и	10		
семинар-и	10		

Назив предмета: Енглески језик			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета Основни циљеви едукације из енглеског језика су упознавање студената са значајем познавања једног светског језика у циљу комуникације, приступа већем броју података из струке и презентације стручне тематике. Овладавање вештинама за практичну примену стечених знања у пракси. Развој критичког мишљења и способности за научно-истраживачки рад.			
Исход предмета Упознавање студената са терминима енглеског језика који су у свакодневној употреби, граматиком, језичким конструкцијама, културом и традицијом енглеског говорног подручја. Предочавање разлика између свакодневног и стручног енглеског језика: разлике у терминологији коју користе стучњак и лаик и разлике у говорном и писменом изражавању. Граматика и лексика. Примена знања ван струке и у струци. Овладавање вештином комуникације када су у питању свакодневне потребе и општа култура. Способност превођења стручне литературе са и на енглески језик. Сналажење у стручној литератури и способност презентације стручног знања, како усмено тако и у писменој форми.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Food and Drinks (healthy & unhealthy food and eating habits; food we like or dislike). Lifestyle (physical exercise, stress, smoking, daily routine, being positive). Plans, Career, Ambitions, Job. Major Health Problems + prevention. Professional Ethics. Nursing or Other Professional Care. Family (its roles and influences on individuals). Politics and Economy as Factors in Our Life. What Should Be Changed in Our Healthcare and Education System? Environmental Issues (pollution, global warming, deforestation, population boom, drinkable water). Manipulation (mobbing, sexual harassment and abuse). Alternative Medicine. Tolerance and Intolerance. Humanitarian Crisis (conflicts, epidemics, famine, natural disasters and other major emergencies) and Human Rights. Different Approaches to Special Rehabilitation – teaching and care. Autism. Inclusion (about living with impairments). Trends in Modern Medicine. Euthanasia (pros and cons). English Grammar. <i>Практична настава</i> –			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Арнери Георгијев Ј. English for doctors and medical students. Београд: Научна књига; 1990. 2. Арнери Георгијев Ј. More medical words you need. Београд: Савремена администрација; 2004. 3. Драговић Р. Енглески за здравствене раднике. Београд: Научна књига; 1994. 4. Марошан З. English for medical students. Нови Сад: Ortomedics; 2008. 5. Момчиновић В, Танан В, Журић Хавелка С. Medical english. Загреб: Медицински факултет Свеучилишта у Загребу; 1988. <i>Допунска</i> 1. Raymond M. English grammar in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1988. 2. McCarthy M, O'Dell F. English vocabulary in use. Cambridge: Cambridge University Press; 1996. 3. Hornby AS. Oxford advanced learner's dictionary of current english. Oxford: Oxford University Press; 1968. 4. MacLean J. English in basic medical science. Oxford: Oxford University Press; 1980.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60	Практична настава: –	
Методе извођења наставе Орални и ситуациони приступ учењу језика; Аудиолингвална метода; Аудиовизуелна метода (презентације на видео биму, Интернет); Лексички и комуникативни приступ; Фронтални, индивидуални и групни рад по темама и задацима.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	30	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Инструменти процене у здравственој нези			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: –			
Циљ предмета			
Овладавање теоријским знањем и вештинама за самосталну примену инструмената процене који се примењују у клиничкој пракси, едукацији и истраживању здравствене неге и њихову интерпретацију.			
Исход предмета			
По успешном завршетку овог курса, студенти би требало да буду способни да:			
– на основу теоријског познавања концепта самостално одабере одговарајући инструмент процене			
– примене инструменте процене здравствених исхода			
– примене инструменте процене исхода здравствене неге			
– примене инструменте процене професионализма			
– примене инструменте процене образовних исхода			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Појам процене. Теоријски контекст инструмената процене.			
Инструменти процене базирани на теорији и атеротечни инструменти. Типови инструмената.			
Скалирање и врсте скала које се примењују.			
Поузданост и валидност мерних инструмената у здравственој нези.			
Инструменти процене знања, ставова, психомоторних вештина и физиолошког и телесног функционисања.			
Инструменти процене здравствених исхода: концепта функционалне способност, здравља, социјалног функционисања, субјективног добробаћа и квалитета живота.			
Инструменти процене исхода здравствене неге: концепт функционалног статуса, самонеге, менаџмент симптома, бола, нежељених исхода пацијента, психолошког дистреса, задовољства пацијената, стопе мораталитета, коришћења здравствених услуга.			
Инструментни за процену професионализма.			
Инструменти за процену образовних исхода.			
<i>Практична настава</i>			
Планирање процене, етичка начела у поступку процене, анализа појединачних задатака/ставки у инструментима процене.			
Анализа и интерпретација резултата добијених на примењеним инструментима процене здравствених исхода, исхода здравствене неге, професионализма и образовних исхода.			
Практичне импликације добијених резултата процене.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Bowling A. Measuring health: a review of subjective health, well-being and quality of life measurement scale. 4 th edition. London, UK: Open University Press, McGraw-Hill Education, (2017).			
2. Doran DM. [Editor]. Nursing Outcomes: The State of the Science. Ontario, Canada: Jones & Bartlett Learning, (2011).			
<i>Допунска</i>			
1. Waltz CF., Strickland OL., Lenz ER. Measurement in nursing and health research. 5 th edition. New York, NY: Springer Publishing Company, LLC, (2017).			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методe извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	60
колоквијум-и			
семинар-и	20		

Назив предмета: Савремени концепти управљања у здравственом систему			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
Основни циљ је усвајање актуелних практичних и теоријских знања из области менаџмента као помоћ студентима да постану ефективни руководиоци у савременим здравственим системима. Следећи циљ је усвајање знања о функционисању здравствених установа и значаја људских ресурса као кључних елементата успешне организације.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи компетенције да раде на унапређењу ефективности и ефикасности здравствених организација као система. Студенти ће стећи комуникацијске, концепцијске и аналитичке вештине неопходних за руковођење и управљање здравственим системима.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • Развој и функционисање здравственог система • Историјски развој менаџмента • Основне функције менаџмента • Примена Леан концепта менаџмента у здравству • Имплементација промена у здравственом систему • Појам и основни принципи КАИЗЕН методе • Примена 5С у здравственом систему • КАИЗЕН метода менаџмента и безбедност пацијената • Управљање временом • Менаџмент знања 			
<i>Практична настава</i>			
<ul style="list-style-type: none"> • Организација и финансирање здравствених установа • Развој менаџмента као вештине и науке • Основе практичне примене Леан концепта • Оптимизација процеса рада и елиминисање расипања у клиничко болничкој пракси • Имплементација КАИЗЕН методе менаџмента у здравству • Основне КАИЗЕН технике за унапређење ефикасности рада • Стандардизовање процедура • Планирање времена • Разумевање и промовисање неопходности континуираног учења 			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Мишовић Р, Здравствени менаџмент, ИП Обележја, 2008 2. Савремени концепт управљања у здравственом систему – http://vle.mf.uns.ac.rs/ 3. Стојиљковић В, Lean у здравству – концепт менаџмента за трансформацију здравствених установа у условима кризе, Деспот б. 2013 			
<i>Допунска</i>			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Масаки Имаи, КАИЗЕН – кључ јапанског успеха, Каизен Институт за Србију, 2017 2. Mark Graban and Joseph E. Swartz, Healthcare Kaizen, Engaging Front-Line Staff in Sustainable Continuous Improvements, by, CRC Press 2012 			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 45	
Методe извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	55
колоквијум-и	25		
семинар-и			

Назив предмета: Савремени концепти планирања наставе стручних предмета		
Статус предмета: изборни		
Број ЕСПБ: 5		
Услов: –		
Циљ предмета Упознавање студената са савременим теоријским, истраживачким и практичним аспектима и концептима наставе стручних предмета. Оспособљавање студента за примену савремених концепата планирања наставе стручних предмета. Развој критичког и креативног мишљења и стваралачког односа према савременим концептима планирања наставе стручних предмета.		
Исход предмета – студент ће бити оспособљен да: – Наброји и образложи аспекте савремених концепата планирања наставе стручних предмета. – Опише развој савремених концепата планирања наставе стручних предмета. – Илуструје примену савремених концепата планирања наставе стручних предмета.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Основни појмови и компоненте савремених концепата планирања наставе стручних предмета. – Развој савремених концепата планирања наставе стручних предмета у академском и клиничком окружењу. – Примена савремених концепата планирања наставе стручних предмета. – Образовање засновано кометенцијама и планирање наставе стручних предмета. – Теорије учења и мотивације као интегрални део савременог концепта планирања наставе стручних предмета. – Познавање развојних карактеристике ученика/студената и стилова учења у функцији савременог концепта планирања наставе стручних предмета. – Елементи дизајна курикулума: између теорије и праксе. – Формулисање циљева и исхода примена различитих таксономија. – Савремени теоријски оквири планирања курикулума за учење на даљину и менторски рад. – Критеријуми за избор садржаја наставног предмета. – Савремени концепти планирања наставног часа теорије-критеријуми за избор одговарајућих наставних метода и облика, наставних средстава и помагала. – Савремени концепти планирања наставе вежби у академском окружењу-критеријуми за избор одговарајућих наставних метода и облика, наставних средстава и помагала. – Савремени концепти планирања наставе вежби у клиничком окружењу-критеријуми за избор модела наставе. – Савремени концепти креирање материјала за подршку учењу. – Примена савремених инструмената за процену у настави стручних предмета. – Критеријуми за избор инструмента и елементи планирања процене у настави стручних предмета. – Савремени концепти писаних облика провере знања. – Савремени инструменти за процену вештина. – Савремени концепти праћења професионалног развоја студента. – Савремени концепти самоевалуације (наставника, студента, мале и велике групе). <i>Практична настава</i> Практични део наставе, вежбе, прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају: Анализу савремених концепата планирања наставе стручних предмета; Компаративну анализу и критичко прихватање доступних савремених концепата планирања наставе стручних предмета; Креирање инструмената за процену у настави стручних предмета; Израду различитих инструмената за процену теоријских и практичних знања и вештина. У реализацији часова вежби студенти активно учествују уз менторско вођење наставника. Примењује се учење засновано на решавању проблема и дебате.		
Литература <i>Обавезна</i> 1. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/ 2. Quinn F, Hughes S. Quinn's Principles and Practice of Nurse Education 6 th ed. Cengage Learning, 2013. одабрана поглавља <i>Допунска</i> 1. Swanwick T. Understanding medical education: evidence, theory, and practice, 3 rd ed. Wiley Blackwell, 2019. 2. Randle J., Coffey F, Bradbury M. Oxford Handbook of Clinical Skills in Adult Nursing. Oxford University Press, 2009. 3. Miller M, Wirwicz D. You can teach med-surg nursing!: the authoritative guide and toolkit for the medical-surgical nursing clinical instructor. Springer, 2015.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	50
колоквијум-и	15		
семинар-и	15		

Назив предмета: Управљање људским ресурсима и каријерно вођење у здравственом систему

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета

Основни циљ је усвајање знања о функционисању здравствених установа и значаја људских ресурса као кључних елементата успешне организације

Исход предмета

Студенти ће стећи комуникацијске, концепцијске и аналитичке вештине неопходне за управљање људским ресурсима у здравственим установама

Садржај предмета

Теоријска настава

- Развој управљања људским ресурсима
- Управљање људским ресурсима у здравству
- Планирање кадрова, селекција и регрутација
- Обука и развој запослених
- Радна мотивација
- Менаџмент задовољства послом
- Односи менаџмента и запослених у здравству
- Организациона култура у здравственим установама
- Основне пословне комуникацијске вештине
- Савремена технологија и управљање људским ресурсима

Практична настава

- Савремене вештине управљања људским ресурсима
- Анализа кадровског потенцијала медицинских сестара на локалном и глобалном нивоу
- Модели мотивације
- Делегирање
- Процена и развој организационе културе
- Вештине и анализа проблема, доношење одлука
- Процена задовољства послом
- Вођење и организација тимова, сарадња
- Управљање конфликтима
- Комуникација помоћу савремених технологија у организацији

Литература

Обавезна

1. Управљање људским ресурсима у здравству – <http://vle.mf.uns.ac.rs/>
2. Деслер Г, Основи менаџмента људских ресурса, Дата статус, 2007
3. Јанићијевић Н, Организационо понашање, Дата статус, 2008

Број часова активне наставе Теоријска настава: 30 Практична настава: 15 СИР: 15

Методе извођења наставе

Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	55
колоквијум-и	25		
семинар-и			

Назив предмета: Мултимедија у настави стручних предмета			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета Упознавање студената са теоријским основама и методичким аспектима примене мултимедије у настави стручних предмета. Упознавање студената са применом дигиталних медија и мултимедија у настави стручних предмета. Развој критичког и креативног мишљења и стваралачког односа према примени мултимедије у настави стручних предмета.			
Исход предмета – студент ће бити оспособљен да: – Објасни и образложи повезаност образовних технологија и мултимедије; – Опише развој примене наставних и комуникационих медија; – Објасни импликације појединих теорија учења за примену мултимедије у настави стручних предмета; – Наброји и класификује изворе знања и наставне медије у настави стручних предмета; – Објасни и опише примену дигиталних медија у настави стручних предмета; – Објасни аспекте самосталног учења садржаја стручних предмета помоћу дигиталних медија; – Објасни критеријуме избора и дидактичког дизајна медија у настави стручних предмета; – Креира дигитални материјал за учење на даљину; – Користи веб алате у настави стручних предмета; – Познаје могућности платформи за учење; – Планира и реализује наставни час применом мултимедије.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> – Основни појмови, дефиниције и развој примене мултимедије у настави. – Класификација извора знања у настави стручних предмета. – Класификација наставних медија у настави стручних предмета. – Образовне теорије и примена мултимедије. – Теорије мултимедијалног учења. – Медији као средство за усвајање садржаја стручних предмета. – Мултимедија у настави стручних предмета: карактеристике и стратегије учења; позиција ученика/студента и наставника. – Елементи неопходни за оптималну примену мултимедије у настави стручних предмета. – Дигитални медији у настави стручних предмета. – Елементи припреме и примене дигиталних материјала за самостално учење. – Дигитални и мултимедијални уџбеници. – Веб алати и њихова примена у настави стручних предмета. – Платформе за подршку учења. – Практични аспекти примене мултимедије у теоријској настави стручних предмета (елементи припреме, реализације и евалуације часа). – Практични аспекти примене мултимедије у настави вежби стручних предмета (елементи припреме, реализације и евалуације часа). – Савремени концепти истраживања у области примене мултимедије у настави стручних предмета. <i>Практична настава</i> Практични део наставе, вежбе, прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају: Анализу примене мултимедије у настави стручних предмета; Компаративну анализу и критичко прихватање доступних мултимедијалних садржаја за планирање наставе стручних предмета; Креирање дигиталних и мултимедијалних садржаја; Израду припреме за наставни час; У реализацији часова вежби студенти активно учествују уз менторско вођење наставника. Примењује се учење засновано на решавању проблема и дебате. Самостални истраживачки рад: студенти на основу добијених наставникових смерница критички и етички приступају научној и стручној литератури и користе је у припреми за часове теорије и вежби.			
Литература <i>Обавезна</i> 1. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/ 2. Матијевић М, Тополовчан Т. Мултимедијска дидактика. Школска књига, Загреб, 2017. 3. Quinn F, Hughes S. Quinn's Principles and Practice of Nurse Education 6 th ed. Cengage Learning, 2013. одабрана поглавља <i>Допунска</i> 1. Swanwick T. Understanding medical education: evidence, theory, and practice, 3 rd ed., Wiley Blackwell, 2019.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	СИР: 15
Методe извођења наставе Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама			

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Безбедност и квалитет у здравственом систему

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета

Основни циљ је усвајање знања и вештина о узроцима настанка нежељених догађаја, превенцији грешака, анализирање грешака, тимском раду и сарадњи, унапређењу квалитета и безбедности.

Исход предмета

Студенти ће стећи комуникацијске, концепцијске и аналитичке вештине неопходне за пружање квалитетне и безбедне здравствене услуге

Садржај предмета

Теоријска настава

- Дефинисање концепта безбедност болесника
- Показатељи квалитета рада и безбедности болесника
- Савремени концепт организационе структуре у клиничко болничкој пракси
- Култура безбедности болесника
- Безбедност болесника у пракси медицинских сестара
- Грешке у спровођењу терапије лековима
- Комуникација као фактор безбедности болесника
- Тимски рад као фактор безбедности болесника
- Примена савремене технологије и безбедност болесника
- Пријављивање нежељених догађаја
- Спровођење контроле и мониторинг у обезбеђивању квалитета

Практична настава

- Процена безбедности болесника у здравственим установама
- Управљање ризиком у клиничко болничкој пракси
- Унапређење културе безбедности болесника у здравственим установама
- Системски фактори који утичу на безбедност болесника
- Индивидуални фактори који утичу на безбедност болесника
- Системи безбедног спровођења терапије лековима
- Имплементација стандардизоване комуникације
- Изградња успешних тимова и решавање конфликта
- Примена савремене технологије у превенцији нежељених догађаја
- Учење из пријављених нежељених догађаја и професионалних грешака

Литература

Обавезна

1. Wachter, Robert M, Gupta, Kiran, Understanding patient safety, Third edition, New York : McGraw-Hill Education, 2017
2. Hughes RG. Patient Safety and Quality: An Evidence-Based Handbook for Nurses, Agency for Healthcare Research and Quality. AHRQ Publication No. 08-0043 April 2008

Допунска

1. Kohn LT, Corrigan JM, Donaldson, MS. To err is human: Building a safer health system. Washington, Institute of Medicine publication 2000

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 30

Практична настава: 45

Методе извођења наставе

Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	55
колоквијум-и	25		
семинар-и			

Назив предмета: Савремени методички правци у настави здравствене неге			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: –			
Циљ предмета			
– Упознавање студената са савременим методичким правцима у настави здравствене неге.			
– Оспособљавање студента за примену појединих савремених методичких праваца у настави здравствене неге неге.			
– Развој критичког и креативног мишљења и стваралачког односа према савременим методичким правцима у настави здравствене неге.			
Исход предмета – студент ће бити оспособљен да:			
– Опише развој савремених методичких праваца у настави здравствене неге.			
– Илуструје примену у пракси најзаступљенијих савремених методичких праваца у настави здравствене неге.			
– Изради сценарио за интерпрофесионалну радионицу.			
– Припреми проблемске задатке засноване на ситуацијама из реалног клиничког окружења.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Савремени методички правци у настави здравствене неге и развој професионалног идентитета.			
Теорије учења и савремени методички правци у настави здравствене неге.			
Савремени методички правци наставе здравствене неге у академском окружењу.			
Савремени методички правци наставе здравствене неге у клиничком окружењу.			
Теоријске основе савременог приступа учењу заснованом на решавању проблема.			
Предности и недостаци појединих модела учења заснованог на решавању проблема.			
Елементи припреме проблемских задатака.			
Типови проблемских задатака у настави здравствене неге.			
Интерпрофесионална едукација појмовно одређење и развој у међународним оквирима.			
Принципи интерпрофесионалне едукације.			
Специфичности примене и кључни елементи у планирању интерпрофесионалне едукације.			
Систем имплементације интерпрофесионалне едукације.			
Примена интерпрофесионалне едукације у реализацији наставних садржаја из области: јавног здравља, примарне здравствене заштите.			
Савремени аспекти рада рада у малој групи-предности и недостаци појединих модела.			
<i>Практична настава</i>			
Практични део наставе, вежбе, прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају:			
Анализу примене примену савремених концепата планирања наставе стручних предмета; Компаративну анализу и критичко прихватање савремених методичких праваца у настави здравствене неге неге; Креирање проблемских задатака заснованих на ситуацијама из реалног клиничког окружења; Израду сценарија за интерпрофесионалну радионицу.			
У реализацији часова вежби студенти активно учествују уз менторско вођење наставника. Примењује се учење засновано на решавању проблема и дебате.			
Самостални истраживачки рад: студенти на основу добијених наставничких смерница критички и етички приступају научној и стручној литератури и користе је у припреми за часове теорије и вежби.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Quinn F, Hughes S. Quinn's Principles and Practice of Nurse Education 6 th ed. Cengage Learning, 2013.			
2. Ђукић-Ђосић Д., Тасић Љ. Интерпрофесионално образовање. Универзитет у Београду, Београд, 2018.			
<i>Допунска</i>			
1. Oermann M, Faan A, Shellenbarger T, Gaberson K. Clinical Teaching Strategies in Nursing. Springer, 2017.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 45
Методе извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	40
колоквијум-и	30		
семинар-и	5		

Назив предмета: Едукација и менторство у клиничкој пракси			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Представити основне приступе едукације и менторства у клиничкој пракси медицинских сестара. Јачање професионализма студената оснаживањем развоја њихових професионалних атрибута идентитета и унапређења постизања професионалне компетенције у сестринству.			
Исход предмета			
Оспособити студенте да разумеју и примењују различите концепте едукације током процеса здравствене неге. Студенти ће стећи основна знања из области менторског рада у клиничкој пракси. Способност ефикасно коришћења стечених знања у практичном раду са пацијентима, њиховом породицом и колегама.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Увод у едукацију и менторство.			
Развој успешних едукативних стратегија, теорије, развој техника, преглед опсесивних модела.			
Кључне карактеристике индивидуалног едукативног програма.			
Основне карактеристике, предности, недостаци и методе директног персонализованог рада.			
Кључне карактеристике групних едукативних програма.			
Основне карактеристике, предности и недостаци групних едукативних програма.			
Методе групног саветовања.			
Едукативни програми намењени породици пацијената.			
Консултације са другим здравственим радницима – пружање подршке колегама, изградња одговарајуће тимске сарадње, помоћ при планирању рада и евалуацији.			
Планирање и евалуација едукативних програма.			
Етички принципи саветовања – основни професионални етички принципи.			
Кључне карактеристике менторства у клиничкој пракси.			
<i>Практична настава</i>			
Креирање едукативног програма на датим примерима из клиничког окружења.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Aston L, Hallam P. Successful Mentoring in Nursing. Learning Matters Ltd; 2011.			
2. Glanz K, Rimer K.B, Viswanath K. Health Behavior and Health Education- theory, research and practice 4 th Edition. John Wiley Sons; 2008.			
3. Ауторизована предавања: доступна на http://vle.medical.uns.ac.rs/			
<i>Допунска</i>			
1. Elcock K, Sharples K. Nurse's Survival Guide to Mentoring E- Book; Elsevier Health Sciences; 2011.			
2. Shaw E.Mary, Fulton J. Mentorship in Healthcare 2nd edition; 2015.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	СИР: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад на наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	
практична настава	15	усмени испит	50
колоквијум-и	10		
семинар-и	10		

Назив предмета: Учење засновано на симулацији у здравственој нези			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
Упознавање студената са теоријским основама и практичним аспектима учењу заснованом на симулацији у здравственој нези. Упознавање студената са применом различитих типова симулације у настави здравствене неге и других стручних предмета. Развој критичког и креативног мишљења и стваралачког односа према учењу заснованом на симулацији у здравственој нези.			
Исход предмета – студент ће бити оспособљен да:			
– Објасни теоријски оквир учења заснованог на симулацији.			
– Објасни Цефризов теоријски модел подршке симулације.			
– Опише и објасни различите типове симулације.			
– Креира материјал и сценарио за учење заснованом на симулацији у здравственој нези.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
– Основни појмови, дефиниције и развој примене учења заснованог на симулацији у здравственој нези.			
– Развој примене учења заснованог на симулацији у образовању медицинских сестара.			
– Теоријски оквир учења заснованог на симулацији. Цефризов теоријски модел подршке симулације.			
– Типови и нивои учења заснованог на симулацији.			
– Ресурси неопходни за примену појединих типова учења заснованог на симулацији.			
– Планирање исхода процеса учења заснованог на симулацији у здравственој нези.			
– Примена инертних симулатора у настави стручних предмета.			
– Примена анатомских и механичких модела.			
– Симулација базирана на виртуелној реалности.			
– Типови пацијент симулатора.			
– Симулација in situ – предности и недостаци.			
– Е-учење заснованог на симулацији у здравственој нези – предности и недостаци.			
– Елементи планирања процеса учења заснованог на симулацији у здравственој нези.			
– Израда сценарија за учење заснованог на симулацији у здравственој нези.			
– Имплементација процеса учења заснованог на симулацији у здравственој нези.			
– Евалуација процеса учења заснованог на симулацији у здравственој нези.			
<i>Практична настава</i>			
Практични део наставе, вежбе, прате реализацију теоријског дела наставе и обухватају:			
Анализу примене учења заснованог на симулацији у здравственој нези; Компаративну анализу и критичко прихватање доступних садржаја везаних за учења заснованог на симулацији у здравственој нези; Креирање сценарија за учења заснованог на симулацији у здравственој нези; Креирање материјала уза Е-учење засновано на симулацији; Примена расположивих типова симулатора на наставном часу реализованог на принципима учења заснованог на симулацији.			
У реализацији часова вежби студенти активно учествују уз менторско вођење наставника. Примењује се учење засновано на решавању проблема и дебате.			
Самостални истраживачки рад: студенти на основу добијених наставникових смерница критички и етички приступају научној и стручној литератури и користе је у припреми за часове теорије и вежби.			
Литература			
<i>Обавезна</i>			
1. Quinn F, Hughes S. Quinn's Principles and Practice of Nurse Education 6 th ed. Cengage Learning, 2013. одабрана поглавља			
2. Gordon R. ed. Virtual Simulation in Nursing Education. Springer, 2018.			
<i>Допунска</i>			
1. Campbell S, Daley K Simulation Scenarios for Nursing Educators: Making it Real. Springer, 2017.			
2. Crawford S, Baily L; Monks S. Comprehensive Healthcare Simulation: Operations, Technology, and Innovative Practice. Springer, 2019.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15	СИР: 15
Методе извођења наставе			
Предавања, вежба, самосталан рад студента, рад у малим групама по ПБЛ методи на задатом примеру. Самосталан рад у наставним базама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	40
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Стручна пракса			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: –			
Циљ предмета			
<p>Стицање практичних искустава, уз интеграцију теоријских знања.</p> <p>Развијање и примена техника и метода процене, планирања, спровођења и евалуације програма ране интервенције код деце.</p> <p>Суочавање са реалним ситуацијама у пракси и решавање конкретних проблема.</p> <p>Развијање сарадничког односа са особљем наставних база.</p>			
Исход предмета			
<p>Оспособљеност за одабир и примену техника и метода процене и дијагностике сметњи у развоју.</p> <p>Оспособљеност за планирање, реализацију и евалуацију</p> <p>Препознавање свог професионалног ангажовања и статуса у тимском раду.</p>			
Садржај предмета			
<p>Стручна пракса се састоји из:</p> <p>хоспитације у здравственим и установама социјалне заштите (за студенте који су одабрали изборне предмете који их усмеравају за рад у установама здравствене и социјалне заштите), школама медицинског усмерења (за студенте који су одабрали изборне предмете који их усмеравају за педагошки рад), при чему се студент упознаје са организационом структуром установа, стандардима квалитета рада и кроз рад са супервизором и самостални рад, пролази кроз све фазе процеса рада из делокруга рада мастер медицинске сестре.</p>			
Литература			
Обавезна			
Дойунска			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: –	Практична настава: –	Остали часови: 90
Методe извођења наставе			
Практични рад, посматрање, супервизија, вођење документације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	100	усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			

Назив предмета: Предмет завршног рада			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 9			
Услов: –			
Циљ предмета			
<ul style="list-style-type: none"> • подстицање студента на самостално дизајнирање истраживања • стицање способности самосталне претраге литературних података • стицање способности примене адекватне методологије истраживачког рада • примена знања из области статистичке обраде података и одговарајуће табеларно-графичке презентације 			
Исход предмета			
• оспособљавање студента за самосталну израду и одрбану завршног рада.			
Садржај предмета			
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинисање теме • Рад може бити студијско истраживачки. • Дизајн истраживања • Претраживање литературе • Спровођење истраживања • Помоћ при статистичкој обради података. • Интерпретација добијених резултата и дискусија. • Оспособљавање за самосталну израду и одбрану рада. 			
Поступак пријаве завршног мастер рада дефинисан је Правилником о изради дипломских радова на основним, основним академским и интегрисаним студијама на Медицинском факултету у Новом Саду, а ближа упутства су објављена на веб-страници Факултета.			
Литература			
1. Ђурић П, уредник. Увод у научноистраживачки рад. 2. изд. Нови Сад: Медицински факултет; 2014.			
2. Грујић В, Јаковљевић Ђ, уредници. Примена статистике у медицинским истраживањима. Четврто издање. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2007.			
3. Јаковљевић Ђ, Грујић В. Социјална медицина. Нови Сад: Медицински факултет Нови Сад; 2014.			
4. Љумовић С. Комплетан приручник за припрему ЕЦДЛ Старт испита. Модул 1 – Основе коришћења рачунара, Модул 2 – Основе коришћења интернета, Модул 3 – Обрада текста, Модул 4 – Табеларне калкулације, Службени гласник; 2016.			
5. Ерић-Маринковић Ј. Статистика за истраживаче у области медицинских наука. Београд: Медицински факултет Београд; 2012.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: –	
		Практична настава (СИР): 180	
Методе извођења наставе			
–			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и			
семинар-и	30		

Назив предмета: Завршни рад			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 9			
Услов: –			
Циљ предмета			
<ul style="list-style-type: none"> • практична примена знања стечених током студија • примена методологије истраживачког рада на конкретном проблему • примена знања из области статистичке обраде података и одговарајуће табеларно-графичке презентације • стицање способности проналажења адекватних литературних података претраживањем иностраних и домаћих база података • стицање способности презентовања резултата истраживачког рада у писаној форми и кроз усмену одбрану.. 			
Исход предмета			
– успешна одбрана завршног рада и оспособљеност за даљи научноистраживачки рад и самостално публикавање резултата својих запажања и истраживања			
– стицање компетенција које ће у својству едукатора користити у процесу континуиране едукације.			
Садржај предмета			
Израда и одбрана завршног, мастер, рада представља последњу фазу израде завршног рада. Након припремних разговора са ментором у којима су дефинисани тема и дизајн истраживања, добијена упутства за прибављање неопходне литературе и након прикупљања и статистичке обраде података, студент приступа самосталној изради и одбрани рада.			
Студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: увод, циљеви, материјал и методе, резултати, дискусија, закључак и литература. Технички изглед рада дефинисан је Правилником о изради дипломских радова на основним, основним академским и интегрисаним студијама на Медицинском факултету у Новом Саду.			
Рад треба да буде позитивно оцењен од два рецензента. Коначна, укоричена верзија рада и извештај рецензента студент доставља Студентској служби и договара се датум одбране.			
На крају студент усмено брани завршни рад пред трочланом комисијом. Одбрана је усмена и јавна.			
Комисија оцењује завршни, мастер, рад оценом 5-10, а добијена позитивна оцена (6-10) улази у просечну оцену студента. Неодбрањен дипломски рад оцењује се оценом 5.			
По завршетку одбране сва документација се предаје Студентској служби како би се издало уверење о дипломирању.			
Литература			
Литература препоручена од ментора.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: –	Практична настава: –	Остали часови: 90
Методе извођења наставе			
Консултативни рад са ментором, прикупљање и преглед литературе, спровођење истраживачког дела, синтетисање теоријских сазнања и резултата истраживања у писаној форми, презентација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	70
практична настава		усмени испит	30
колоквијум-и			
семинар-и			

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: -----

БРОЈ ИНДЕКСА: -----

Прва година

СТРУЧНА ПРАКСА

(90 часова)

датум од ----- до -----

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: -----

БРОЈ ИНДЕКСА: -----

Прва година

СТРУЧНА ПРАКСА

(90 часова)

датум од ----- до -----

.....

(датум)

.....

(наставна база)

.....

(потпис и факсимил ментора)

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Број: _____

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СТУДЕНТА

_____

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ _____

БРОЈ ИНДЕКСА _____

ТРАЈАЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

_____

ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ЈЕ ОДСЛУШАО И ОДВЕЖБАО (УКУПАН БРОЈ СЕМЕСТАРА)

_____

ОВИМ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ ИМЕНОВАНИ СТУДЕНТ ОДСЛУШАО ТЕОРИЈСКУ И ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ ПО НАВЕДЕНОМ СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ.

ОВЕРАВА ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ: _____

.....

(датум)

(потпис овлашћеног лица)

М. П.

